

UCHWAŁA NR XXXIX/267/2022
RADY GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE
z dnia 26 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6a, art. 10 f ust. 4 w związku z art. 10 e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. 2021. poz. 1372 ze zm.) oraz w związku z art. 9 pkt.5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. jedn.: Dz. U. 2021 poz. 1057),

RADA GMINY uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030” o treści stanowiącej załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Skarżysko Kościelne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Kwiatkowski

Uzasadnienie

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030” jest dokumentem realizowanym w celu ożywienia oraz harmonijnego, wielostronnego rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne. Jest to podstawowy plan działania, który wyznacza kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazuje sposoby ich osiągnięcia.

Projekt „Strategii ...” składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza część przedstawia skoncentrowane informacje o aktualnym stanie Gminy Skarżysko Kościelne, tj. zawiera informacje o sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej gminy. Szczegółowa charakterystyka Gminy Skarżysko Kościelne została przedstawiona w Załączniku 1 do „Strategii ...”: „Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne”.

Elementem podsumowującym część diagnostyczną dokumentu jest analiza SWOT przedstawiająca mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia, które mogą mieć wpływ na dalszy jej rozwój. W analizie SWOT uwzględniono wyniki partycypacji społecznej w opracowywaniu projektu „Strategii ...”.

Część druga stanowi część planistyczną „Strategii ...”. Część ta zawiera określone kierunki działań przyszłościowych, które będą mieć zasadniczy wpływ na rozwój Gminy Skarżysko Kościelne.

W planie strategicznym określono misję oraz wizję Gminy Skarżysko Kościelne. Wyznaczono także trzy obszary priorytetowe – strategiczne: gospodarka, środowisko naturalne i ład przestrzenny oraz społeczność lokalna. W wymienionych obszarach koncentrować się będą działania gminy w perspektywie najbliższych lat.

Dla każdego obszaru priorytetowego określono cele strategiczne a w ich ramach cele operacyjne i kierunki działań. W przypadku niektórych celów strategicznych określono również konkretne zadania inwestycyjne, o realizacji których Samorząd posiadał wiedzę na etapie przygotowywania projektu „Strategii ...”.

W okresie od 9 września do 15 października 2021 roku projekt „Strategii ...” wyłożony był do publicznego wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne.

Na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.), projekt „Strategii ...” poddany został konsultacjom z organami: Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (ŚPWIS) oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (RDOS). RDOS w Kielcach nałożył obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030”.

Dla projektu „Strategii ...” opracowana została Prognoza oddziaływania na środowisko, która wraz z projektem „Strategii ...” została przedłożona zarówno Świętokrzyskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu jak i Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach oraz ponownie wyłożono całą dokumentację do publicznego wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne w okresie od 17 listopada do 8 grudnia 2021 roku.

Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: NZ.9022.5.127.2021 z dnia 08.12.2021 r. oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach pismem znak: WOO-III.410.114.2021.ML z dnia 20 grudnia 2021 r. pozytywnie zaopiniowali projekt „Strategii ...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Mając powyższe na uwadze, przedłożenie niniejszego projektu „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030” do uchwalenia przez Radę Gminy Skarżysko Kościelne należy uznać za zasadne.

RADA GMINY
Skarżysko Kościelne
ul. Kościelna 2A
26-115 Skarżysko Kościelne
tel. 41/2714466, fax 41/2714481

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXIX/267/2022
Rady Gminy Skarżysko Kościelne
z dnia 26 stycznia 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE NA LATA 2021 - 2030

- Skarżysko Kościelne, wrzesień 2021 -

Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 - 2030

opracowana przez:

Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „BaSz”

przy współpracy:

Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

Spis treści

WPROWADZENIE	4
I. WNIOSKI Z DIAGNOZY STANU AKTUALNEGO I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE	5
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	5
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	9
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	13
4. Wnioski z konsultacji społecznych – wyniki badań ankietowych	17
5. Analiza SWOT dla Gminy Skarżysko Kościelne z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	22
II. PLAN STRATEGICZNY GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE DO 2030 ROKU.....	27
1. Wizja Gminy Skarżysko Kościelne	27
2. Misja Gminy Skarżysko Kościelne	27
3. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań	27
3.1. Środowiskowe uwarunkowania realizacji inwestycji przewidzianych w „Strategii ...”	41
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne z kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych wyższego szczebla.....	44
5. Obszary Strategicznej Interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wraz z zakresem planowanych działań	50
6. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Skarżysko Kościelne	55
7. Rekomendacje dla polityki przestrzennej w Gminie Skarżysko Kościelne.....	59
8. Uwarunkowania realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030” 60	
8.1. System wdrażania oraz podmioty zaangażowane we wdrażanie „Strategii ...”	60
8.2. System monitorowania i ewaluacji „Strategii ...”	61
8.3. Partycypacja społeczna w procesie tworzenia „Strategii ...”	64
9. Ramy finansowe i źródła finansowania	65
Spis tabel.....	67
Spis map.....	67
Załączniki.....	67

WPROWADZENIE

„Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030” jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest to podstawowy instrument długofalowego zarządzania gminą, który określa strategiczne kierunki jej rozwoju w perspektywie do 2030 r. „Strategia ...” określa oczekiwany stan docelowy wyrażony w sformułowanej dla gminy misji i wizji, jaki zamierza się osiągnąć poprzez realizację zdefiniowanych celów strategicznych, a w ich ramach celów operacyjnych i kierunków działań.

„Strategia...” jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Umożliwia ona efektywne gospodarowanie własnymi, ograniczonymi, zasobami. Do zasobów gminy należą: zasoby ludzkie i ich kondycja, stan infrastruktury społecznej i technicznej, stopień rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzeni, ale też środki finansowe.

Wójt Gminy Skarżysko Kościelne, prace nad „Strategią ...” rozpoczął w listopadzie 2020 r. Planowany tryb prac, działań oraz opracowania i konsultacji projektu Strategii ...” przyjęta uchwałą nr XXV/160/2020 Rady Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030. Ponadto w listopadzie 2020 r. Wójt Gminy Skarżysko Kościelne powołał Zespół ds. opracowania „Strategii ...” (Zarządzenie nr 126/2020 Wójta Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie powołania zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne, wyznaczenia jego koordynatora oraz ustalenia Regulaminu prac zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne).

Proces tworzenia „Strategii ...” poprzedzony został analizą sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Skarżysko Kościelne. Opis aktualnego stanu gminy w wymienionych obszarach zawiera „Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne”, która jest załącznikiem do „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030”. W oparciu o diagnozę stanu aktualnego gminy, sformułowane zostały cele i kierunki działań, jakie gmina będzie realizować w perspektywie najbliższych lat.

Podstawowym aktem prawnym, określającym zadania gminy, na którym bazowano podczas opracowania „Strategii ...” jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. 2021 poz. 1372). Niniejszy dokument opracowany został z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. jedn. Dz. U. 2021 poz. 1057 ze zm.).

Opracowanie „Strategii ...” jest warunkiem koniecznym z uwagi na fakt, że gmina zamierza ubiegać się o pozabudżetowe środki pomocowe, w tym środki z funduszy Unii Europejskiej. Inną przesłanką opracowania niniejszego dokumentu jest potrzeba przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego wchodzących w skład gminy miejscowości, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentną realizację zaplanowanych działań. Realizacja zapisów „Strategii...” powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-gospodarczego i kulturalnego, aktywizować lokalną społeczność, a także zwiększać poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania, pracy itp.

„Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030” jest komplementarna z innymi dokumentami planistyczno – strategicznymi obowiązującymi w gminie oraz spójna z dokumentami wyższego rzędu, w szczególności Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

I. WNIOSKI Z DIAGNOZY STANU AKTUALNEGO I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Położenie administracyjne i dostępność komunikacyjna

Gmina Skarżysko Kościelne położona jest w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie skarżyskim. Gmina graniczy z:

- Miastem Skarżysko – Kamienna (powiat skarżyski , województwo świętokrzyskie),
- Gminą wiejską Mirów oraz Gminą miejsko – wiejską Szydłowiec (powiat szydłowiecki, województwo mazowieckie),
- Gminą wiejską Mirzec oraz Gminą miejsko – wiejską Wąchock (powiat starachowicki, województwo świętokrzyskie).

Powierzchnia Gminy Skarżysko Kościelne wynosi ok. 5 324,0 ha, co stanowi około 13,5% ogólnej powierzchni powiatu skarżyskiego i blisko 0,5% powierzchni województwa świętokrzyskiego. Gminę tworzy 8 miejscowości: Skarżysko Kościelne, Grzybowa Góra, Lipowe Pole Skarbowe, Lipowe Pole Plebańskie, Świerczek, Majków, Michałów oraz Kierz Niedźwiedzi.

Dostępność komunikacyjna gminy jest dość dobra. Przy południowo zachodniej granicy gminy przebiega droga krajowa nr 42, która prowadzi do węzła drogowo – kolejowego znajdującego się na terenie miasta Skarżysko – Kamienna (skrzyżowanie drogi krajowej 42, drogi ekspresowej S-7 i linii kolejowej relacji Łódź – Dębica). Odległość od południowo zachodniej granicy Gminy Skarżysko Kościelne do węzła wynosi ok. 3,7 km. Droga krajowa nr 42 relacji Łódź – Skarżysko-Kamienna – Rzeszów, łączy przemysłowe miasta północy województwa świętokrzyskiego. Poza drogą krajową nr 42, drogowy układ komunikacyjny Gminy Skarżysko Kościelne tworzą drogi powiatowe i gminne. Na drodze konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach prac nad *Strategią Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030* oraz informacji pozyskanych z Urzędu Gminy w Skarżysku Kościelnym ustalono, że część dróg na terenie gminy z uwagi na zły stan nawierzchni a także infrastruktury okołodrogowej lub jej braku (np. chodniki) wymaga interwencji. Stwierdza się zatem konieczność budowy, rozbudowy i remontu części dróg należących zarówno do gminy jak i powiatu.

Przez zachodnią część gminy (tereny sołectw Skarżysko Kościelne oraz Lipowe Pole Plebańskie) przebiega linia kolejowa relacji Warszawa – Kraków, w tym jeden z największych w kraju węzłów kolejowych Skarżysko – Kamienna – Lipowe Pole. Przez teren miejscowości Grzybowa Góra przebiega linia kolejowa relacji Łódź – Dębica. Dobra dostępność do szlaków komunikacyjnych, zarówno drogowych jak i kolejowych może sprzyjać lokowaniu inwestycji na terenie gminy i rozwojowi gospodarczemu tego obszaru. Położenie Gminy Skarżysko Kościelne względem głównych szlaków komunikacyjnych drogowych i kolejowych przedstawiono na mapie poglądowej w Załączniku nr 1 do niniejszej „Strategii ...” – *Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne: rozdział 1.1. Położenie administracyjne i dostępność komunikacyjna Gminy Skarżysko Kościelne.*

W gminie nie funkcjonuje publiczny transport zbiorowy. Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, że mieszkańcy gminy są zainteresowani korzystaniem z tego rodzaju komunikacji. Należy zatem podejmować starania w kierunku rozwoju publicznego transportu zbiorowego a także rozważyć współpracę międzygminną w tym obszarze.

Zagospodarowanie terenu i środowisko przyrodnicze

Zagospodarowanie przestrzenne gminy jest typowe dla obszarów wiejskich. Wyróżnić można tu dwie główne strefy funkcjonalne. Pierwsza związana jest z gospodarką rolną. Funkcja ta dominuje w centralnej części gminy oraz częściowo zajmuje część północną. Pozostała część gminy (północna i południowa) związana jest z funkcją leśną.

Największy udział w strukturze użytkowania gruntów w gminie mają użytki rolne, które zajmują ok. 50,0% jej całkowitej powierzchni. Rolnictwo nie odgrywa jednak znaczącej roli w lokalnej gospodarce, przede wszystkim z uwagi na słabą jakość gleby. Drugim pod względem zajmowanej powierzchni sposobem zagospodarowania terenu Gminy Skarżysko Kościelne są grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które zajmują łącznie ponad 43,0% całkowitej powierzchni gminy. Lasy stanowią największą obszarowo bazę rekreacji codziennej, weekendowej i pobytowej.

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 273 ha, co stanowi niewiele ponad 5% powierzchni gminy. Największa koncentracja zabudowy występuje w centralnej części gminy, gdzie jest też najwięcej użytków rolnych. Pozostałe grunty, w tym nieużytki zajmują niewiele ponad 1% całkowitej powierzchni gminy. Grunty pod wodami stanowią niecałe 0,5% powierzchni gminy.

Do atutów gminy niewątpliwie zaliczyć należy jej walory przyrodnicze. Położenie gminy na obrzeżach Gór Świętokrzyskich, w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, warunkuje dość znaczny potencjał turystyczny i rekreacyjny gminy. Połączenie walorów przyrodniczych z walorami kulturowymi decyduje o dużych możliwościach rozwoju turystyki. Te z kolei uzależnione są od stanu infrastruktury turystycznej, która aktualnie na terenie gminy wymaga poprawy. Ważną kwestią jest rozbudowa sieci ścieżek pieszo – rowerowych i zadbanie aby szlaki te łączyły się ze sobą. Nie powinno się tworzyć np. wyizolowanych pętli, nieskomunikowanych z innymi trasami rowerowymi.

Dokumentem kształtującym zasady polityki przestrzennej w Gminie Skarżysko Kościelne jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skarżysko Kościelne (zmiana Studium z 2015 r.). Brak jest natomiast miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Gospodarka przestrzenna realizowana jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Niemniej jednak taki rodzaj prowadzenia polityki przestrzennej może prowadzić do chaosu urbanistycznego. Należy zatem podjąć działania zmierzające do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura

Wszystkie sołectwa Gminy Skarżysko Kościelne posiadają dostęp do sieci wodociągowej. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.) z sieci wodociągowej korzysta ok. 89,9% mieszkańców gminy. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Gminy Skarżysko Kościelne, biorąc pod uwagę lata 2016 – 2019, corocznie przybywa gospodarstw domowych posiadających przyłącze do sieci wodociągowej. Można uznać, że potrzeby związane z rozbudową sieci wodociągowej ciągle istnieją, jednak są one znikome w porównaniu do skali dotychczasowego zainwestowania. Należy konsekwentnie dążyć do uzupełniania infrastruktury wodociągowej na obszarach dotąd nie objętych siecią a także modernizować przestarzałą infrastrukturę.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie ma oczyszczalni ścieków. Zrzut ścieków z terenu gminy następuje za pomocą sieci kanalizacyjnej do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej

w południowo – wschodniej części miasta Skarżysko Kamienna. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.) z sieci kanalizacyjnej korzysta ok. 64,0% mieszkańców gminy. Nie wszystkie miejscowości w gminie posiadają dostęp do sieci kanalizacyjnej. Należy zatem dążyć do uzupełniania braków w infrastrukturze kanalizacyjnej.

Gospodarka odpadami z sektora komunalno – bytowego na terenie gminy prowadzona jest w ramach zbiórki odpadów stałych zmieszanych oraz selektywnej zbiórki odpadów, które gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach lub workach. Odpady odbierane są przez uprawnioną firmę wyłonioną w drodze przetargu i wywożone na składowisko odpadów poza teren gminy.

W Skarżysku Kościelnym przy ul. Kolonia 7 działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy gminy mogą oddawać odpady wymienione w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Skarżysko Kościelne (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXV/158/2020 Rady Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 06 listopada 2020 r.). W latach 2017 – 2019 zauważa się przewagę odpadów komunalnych zebranych selektywnie, co jest zjawiskiem pozytywnym. W 2019 r. odpady zebrane selektywnie stanowiły ok. 68,1% wszystkich wytworzonych odpadów. W latach poprzednich było to niemal 54% (2018 r.) i 52,2% (2017 r.). Dla wzmocnienia tego pozytywnego zjawiska należy podejmować działania mające na celu budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w szczególności poprzez edukację. Mieszkańcy gminy powinni być informowani o konsekwencjach dla środowiska i zdrowia ludzi, jakie niosą za sobą nieodpowiedzialne zachowania w postaci porzucania odpadów bądź też ich spalania w domowych instalacjach grzewczych. Kolejną ważną kwestią jest uświadamianie lokalnej społeczności konsekwencji nadmiernego „produkcowania odpadów”. Należy również podejmować działania zmierzające do likwidacji dzikich wysypisk na terenie gminy.

Zaopatrzenie terenu Gminy Skarżysko Kościelne w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. Operatorem systemu dystrybucyjnego działającym w zasięgu terytorialnym Gminy Skarżysko Kościelne jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko - Kamienna, wchodząca w skład Grupy Energetycznej – PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Przez teren Gminy Skarżysko Kościelne – od południowej granicy gminy, przez miejscowości Majków i Michałów do GPZ Podemłynek usytuowanego na terenie miasta Skarżysko – Kamienna – przebiega czterokilometrowy odcinek linii wysokiego napięcia 110kV. Linia ta nie ma jednak bezpośrednich powiązań z systemem energetycznym gminy Skarżysko Kościelne.

Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców z terenu Gminy Skarżysko Kościelne odbywa się za pośrednictwem linii magistralnych 15 kV:

- GPZ Północ – Skarżysko Kościelne,
- GPZ Południe – Wąchock – Bema Starachowice,
- GPZ 1 Starachowice lub GPZ Bór – odgałęzienie Podemłynek.

Sieć terenowa 15 kV wyposażona jest w lokalne stacje transformatorowe 15/0,4 kV. Ze stacji tych energia doprowadzana jest dalej liniami niskiego napięcia.

Operator sieci dystrybucyjnej tj. Zakład energetyczny, w miarę możliwości finansowych, prowadzi prace polegające na sukcesywnej wymianie wyeksploatowanych urządzeń na nowe, doposażeniu sieci terenowej w nowe stacje transformatorowe, nowe linie

elektroenergetyczne zwiększając tym samym pewność dostaw energii o właściwych parametrach oraz zmniejszając awaryjność sieci.

Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne (art. 18 ust. 1) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy między innymi planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg, znajdujących się na terenie gminy oraz finansowanie tego oświetlenia. Sieć oświetleniowa na terenie Gminy Skarżysko Kościelne wyposażona jest łącznie w 779 opraw oświetleniowych. Są to punkty oświetlające drogi i miejsca publiczne. Z uwagi na znaczną energochłonność oświetlenia ulicznego należy poddać je modernizacji poprzez wymianę energochłonnych lamp na nowoczesne energooszczędne. Do korzyści społecznych wynikających z realizacji zadania oprócz zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, należeć będą: redukcja emisji dwutlenku węgla, budowanie pozytywnego wizerunku gminy, jako miejsca dbającego o środowisko, zwiększenie komfortu wykorzystania przestrzeni publicznej.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła). Aktualnie potrzeby ciepłe pokrywane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych wbudowanych u poszczególnych odbiorców. Indywidualne źródła ciepła najczęściej opalane są paliwem stałym (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy). Ogrzewanie pomieszczeń olejem opałowym lub innym „czystszy” paliwem, mimo iż jest bardziej przyjazne dla środowiska, w dalszym ciągu jest znacznie bardziej kosztowne w porównaniu z paliwami węglowymi. Dodatkową barierą istotnie ograniczającą możliwość zmiany paliwa na czystsze są ograniczenia w dostępie do sieci gazowej.

Lokalne kotłownie funkcjonują przy budynkach użyteczności publicznej. Kotłownie te w przewadze opalane są olejem opałowym (4 budynki) oraz ekogroszkiem (3 budynki). Jedynie kotłownia pracująca dla potrzeb Szkoły Podstawowej w Majkowie opalana jest gazem ziemnym. Dla poprawy sytuacji w opisywanym obszarze należy dążyć do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszego dostępu do informacji o programach w ramach których jest możliwość uzyskania wsparcia finansowego na realizację inwestycji polegających na wymianie przestarzałych, wysokoemisyjnych źródeł ciepła. Należy tutaj wspomnieć m.in. o programie „Czyste powietrze”. Pomoc mieszkańcom gminy w dotarciu do rzetelnej informacji w kwestiach wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na nowe, rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych dedykowanych dla domów mieszkalnych, wykonywaniu instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) a także obowiązujących regulacjach prawnych, może prowadzić do zwiększenia zainteresowania mieszkańców wymianą wyeksploatowanych kotłów na spełniające standardy niskoemisyjne.

Obecnie zaopatrzenie Gminy Skarżysko Kościelne w gaz realizowane jest głównie w oparciu o butle napełniane gazem płynnym. Dostęp do sieci gazowniczej posiadają tylko 2 miejscowości w gminie tj. Majków i Michałów. Na terenie gminy paliwo gazowe wykorzystywane jest przede wszystkim na cele gospodarcze i grzewcze. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.), w gminie było 338 gospodarstw domowych korzystających z gazu ziemnego, w tym 261 gospodarstw wykorzystywało gaz sieciowy na cele ogrzewania pomieszczeń. Z dostępnych danych statystycznych za okres 2016 – 2019 (dane GUS) wynika, że z roku na rok wzrasta liczba odbiorców gazu ziemnego, którzy wykorzystują gaz do celów grzewczych. Aktualnie rozpoznawane jest zapotrzebowanie mieszkańców gminy na inwestycję polegającą na rozbudowie sieci gazowej. W styczniu 2021 r. w siedzibie Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne odbyło się spotkanie władz gminy z przedstawicielami Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach, którzy przedstawili

wyniki przeprowadzonych analiz techniczno – ekonomicznych ewentualnej gazyfikacji poszczególnych miejscowości oraz ulic w gminie. Rozbudowa sieci dla potrzeb przyłączenia nowych odbiorców ma charakter komercyjny i uwarunkowana jest wynikiem rachunku ekonomicznej opłacalności przeprowadzenia inwestycji przez w/w przedsiębiorstwo gazownicze. Kryterium ekonomiczne będzie spełnione pod warunkiem uzyskania stosownej liczby osób zainteresowanych podłączeniem do sieci gazowej. Znaczna część mieszkańców gminy jest zainteresowana inwestycją i deklaruje gotowość przyłączenia się do sieci gazowniczej.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Struktura demograficzna jest bardzo ważnym czynnikiem perspektywnym rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.), na terenie Gminy Skarżysko Kościelne zamieszkuje 5988 osób, co stanowi ok. 8,1% ludności powiatu skarżyskiego. Wskaźnik średniej gęstości zaludnienia w gminie wynosi 112 osób/km².

Z diagnozy sytuacji demograficznej wynika, że na przestrzeni lat 2016 - 2019 liczba ludności zamieszkującej Gminę Skarżysko Kościelne zmniejszyła się o 192 osoby. Ubytek ludności jest następstwem ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. Są to dwa najważniejsze czynniki, które decydują o dynamice demograficznej gminy.

Kierunki zmian zachodzące w rozwoju demograficznym gminy są zbieżne z kierunkami obserwowanymi na terenie całego województwa świętokrzyskiego. W ogólnym ujęciu sytuacja związana z przyrostem naturalnym w Polsce jest niezadowolająca. Wartości średnie dla całego kraju są niepokojąco niskie i nie gwarantują nawet podstawowego stopnia zastępowalności pokoleń.

Historia kształtowania się współczynnika przyrostu naturalnego w latach 2016 – 2019 wskazuje na poważny kryzys wynikający z niewielkiej liczby urodzeń. Pomimo negatywnej oceny dynamiki przyrostu naturalnego w ostatnich latach należy pamiętać o potencjalnych zmianach trendu urodzeń, jakie mogą nastąpić w perspektywie kilku lub kilkunastu najbliższych lat w związku z prowadzoną przez państwo polityką prorodzinną.

Drugim wspomnianym już czynnikiem warunkującym dynamikę demograficzną jest saldo migracji, które pokazuje bilans osób wyjeżdżających (emigracji) i przyjeżdżających (imigracji) do danego obszaru. Ujemna wartość wskaźnika salda migracji oznacza, że więcej mieszkańców ubywa niż przybywa na danym obszarze. Zaprezentowane w *Diagnozie sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne* (Załącznik nr 1 do „Strategii ...”) dane liczbowe wskazują na bardzo niekorzystny proces wyludniania gminy, związany z emigracją ludności do większych ośrodków miejskich oraz wyjazdami zagranicznymi, przy czym przeważają tu migracje wewnętrzne – krajowe. Należy więc podejmować działania zachęcające mieszkańców do pozostawania w gminie i podjąć próbę zapewnienia im w miarę możliwości zaspokajania potrzeb, których szukają w innych miejscowościach.

Obok kwestii związanych z przyrostem naturalnym i saldem migracji, rozważyć należy również strukturę wiekową ludności tj. udział różnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności oraz udział tzw. grup ekonomicznych (osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym) w populacji danego obszaru.

Populacja gminy odznacza się mało korzystną strukturą wiekową. Piramida wieku przedstawiona w *Diagnozie sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy*

Skarżysko Kościelne (Załącznik nr 1 do „Strategii ...”), obrazuje typ społeczeństwa regresywnego, starego. Poziom urodzeń jest niewielki a starsze grupy wiekowe mają dużą liczebność. Sytuacja taka oznaczać będzie wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne ukierunkowane typowo na seniorów, w tym usługi opiekuńcze.

Analizując strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku zauważyć można niekorzystny trend wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Na przestrzeni lat 2016 – 2019 systematycznie zmniejsza się liczba ludności w wieku produkcyjnym. W badanym okresie różnica ta wynosi 239 osób.

Analizując prognozy demograficzne opublikowane przez GUS („Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030 – tablice wojewódzkie”), przewiduje się dalszy wzrost udziału osób starszych, przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Tendencja związana ze starzeniem się społeczeństwa jest charakterystyczna dla większości gmin w Polsce. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest przewidywany spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, świadczący o braku stabilizacji liczby młodych mieszkańców, którzy w perspektywie najbliższych kilku lub kilkunastu lat będą głównym potencjałem społecznym, wchodząc na rynek pracy, a tym samym generując dochody do budżetu gminy.

Poziom zaawansowania procesu powolnego starzenia się ludności odzwierciedla wskaźnik określający obciążenie najmłodszej grupy ludności grupą najstarszą, który (wg danych GUS) w 2019 r. kształtował się na poziomie 138,8 (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób wieku przedprodukcyjnym). Wysoka wartość wskaźnika obciążenia demograficznego ma niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy i powoduje sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna Gminy Skarżysko Kościelne będzie pociągać za sobą konsekwencje w postaci zmiany popytu na usługi publiczne, takie jak opieka nad dziećmi, oświata i wychowanie, kultura, sport oraz opieka nad osobami starszymi i ich aktywizacja.

W Gminie Skarżysko Kościelne nie funkcjonują żłobki. Biorąc pod uwagę trendy społeczne związane z coraz częstszym i szybszym powrotem młodych rodziców, głównie matek do pracy zawodowej należy rozpoznać zapotrzebowanie na tego typu usługi i w sytuacji znaczącego zainteresowania dążyć do zaspokojenia potrzeb społeczeństwa w tym zakresie. Uwagę należy też zwrócić na alternatywne dla żłobków rozwiązania np. kluby dziecięce, stanowiska dziennych opiekunów.

Usługi wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Skarżysko Kościelne świadczy Samorządowe Przedszkole w Skarżysku Kościelnym, dla którego organem prowadzącym jest gmina. Ponadto przy szkołach podstawowych w Kierzu Niedźwiedzim, Grzybowej Górze, Majkowie oraz Lipowym Polu funkcjonują punkty przedszkolne. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym jest dość wysoki i wynosi 80,4% (wg stanu na koniec 2019 r.). Gmina otrzymała wsparcie finansowe na ukończenie budowy nowego przedszkola, które zlokalizowane jest przy ul. Kościelnej 5, w niedalekim sąsiedztwie siedziby Urzędu Gminy i przyszłości zastąpi aktualnie funkcjonujące przedszkole, w którym brakuje miejsca. Gmina pozyskała dofinansowanie m.in. w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL).

Na terenie gminy funkcjonuje łącznie 5 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Skarżysku Kościelnym (ul. Szkolna 5),
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Majkowie (ul. Stefana Żeromskiego 106),
- Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Kierzu Niedźwiedzim (ul. Boczna 7),
- Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze (ul. Świętokrzyska 102),
- Szkoła Podstawowa w Lipowym Polu Skarbowym (ul. Wesoła 2).

Dla szkół podstawowych w Skarżysku Kościelnym oraz Majkowie organem prowadzącym jest gmina, natomiast szkoły podstawowe w Kierzu Niedźwiedzim i Grzybowej Górze prowadzone są przez osoby fizyczne, Szkołę Podstawową w Lipowym Polu Skarbowym prowadzi Stowarzyszenie „Wiedza i Rozwój”. Wszystkie placówki posiadają pracownie przedmiotowe, prowadzą zajęcia w ramach kół zainteresowań, dodatkowych zajęć sportowych, wyrównawczych, realizują programy profilaktyczne. Część pracowni wymaga doposażenia w pomoce naukowe. Polepszenie wyposażenia wpłynie pozytywnie na wyniki edukacyjne uczniów. Sieć szkolna jest optymalna. Infrastruktura szkolna wymaga jednak poprawy m.in. w zakresie naprawy elewacji, modernizacji instalacji c.o., elektrycznej, remontów sal, poprawy sytuacji lokalowej.

Uzupełnieniem oferty edukacyjnej dla młodzieży i dorosłych z terenu Gminy Skarżysko Kościelne są placówki zlokalizowane m.in. w Skarżysku - Kamiennej i należą do nich np.:

- Policealna Szkoła Pracowników Służb Społecznych,
- Kolegium Pracowników Służb Społecznych,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Państwowa Szkoła muzyczna I stopnia im. Zygmunta Noskowskiego.

Ofertę opiekuńczo – edukacyjną uzupełniają działające na terenie Skarżyska - Kamiennej placówki edukacyjno – wychowawcze:

- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 2 przy ul. Spacerowej 31,
- Zespół Placówek Resocjalizacyjno – Wychowawczych, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii przy ul. Legionów 131,
- Zespół Placówek Opieki i interwencji kryzysowej „PRZESTAŃ” przy ul. Rejowskiej 53,
- Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych przy ul. Szkolnej 15.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie ma szkół wyższych.

Na jakość życia mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne wpływają również działania związane ze sportem, kulturą, rekreacją oraz szeroko rozumianym rozwojem osobistym. W tym zakresie potrzeby lokalnej społeczności zaspokajają Gminna Biblioteka Publiczna w Skarżysku Kościelnym z siedzibą przy ul. Kościelnej 2A. Podstawowym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnich, edukacyjnych i informacyjnych osób korzystających z biblioteki, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury, przede wszystkim czytelnicy. Przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Skarżysku Kościelnym działa Dyskusyjny Klub Książki (DKK). Oferta ta skierowana jest do osób, które nie tylko lubią czytać ale również rozmawiać o książkach. Klubowiczem może zostać każdy użytkownik biblioteki, niezależnie od wieku, zainteresowań a także tego jak dużo i szybko czyta.

W Gminie Skarżysko Kościelne organizowane są imprezy kulturalne związane z lokalną historią, zabytkami. Głównym celem tych wydarzeń jest edukacja historyczna i kulturalna, kultywowanie tradycji i zwyczajów a także integracja lokalnej społeczności. Do największych imprez kulturalnych, odbywających się na terenie Gminy Skarżysko Kościelne zaliczyć należy: uroczystości związane z rocznicą Powstania Styczniowego 1863 r., „Piknik Archeologiczny Rydno”, „Cudze chwalicie, swego nie znacie”, uroczystości związane z rocznicą 11 listopada, dożynki gminne, „To i owo na ludowo”, Parafialny Festyn Rodzinny.

Zważając na obecny styl i tempo życia, kultura fizyczna zasługuje na szczególną uwagę. Odgrywa ona bardzo ważną rolę w procesie rozwoju, kształtowania i utrzymania zdrowia. Pomimo ciągle rosnącej popularności sportu, przejawiającej się w podejmowaniu przez społeczeństwo rozmaitych aktywności fizycznych, ciągle niezadowolający jest poziom wydolności i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży. Dlatego też należy podejmować działania, które będą zachęcać mieszkańców gminy do aktywności fizycznej. Należy rozbudowywać infrastrukturę umożliwiającą tego typu aktywności np. ścieżki rowerowe, chodniki itp.

Na terenie gminy są doskonałe warunki do rozwoju turystyki i czynnego wypoczynku. Znajduje się tu kilka obiektów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej. Na terenie każdego sołectwa znajduje się plac zabaw, ogólnodostępne siłownie zewnętrzne, centra kulturalno – sportowe, boiska itp.

W gminie funkcjonują dwa centra związane z infrastrukturą turystyczno-agroturystyczną. Obiekty te mają na celu przyciąganie potencjalnych turystów zwiedzających gminę jak również mają się przyczynić do integrowania lokalnej społeczności. Są to: Rodzinne Centrum Kultury i Wypoczynku „Nad Żarnówką” w Majkowie, „Nad Żarnówką” Stanica w Michałowie. W centrum Skarżyska Kościelnego w ramach rewitalizacji utworzona została w pobliżu kompleksu boisk sportowych, przy szkole w Skarżysku Kościelnym, Zielona Sala Gimnastyczna, natomiast w Kierzu Niedźwiedzim funkcjonuje Centrum Kulturalno – Oświatowo – Sportowe.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne działa wiele organizacji pozarządowych, które poprzez swoją działalność chronią dorobek kulturalny poprzednich pokoleń, służą młodzieży, uczą postaw ekologicznych, dbają o rozwój społeczno-kulturalny gminy. Ich działania skierowane są na pogłębienie integracji społecznej, rozwój potencjału kulturowego gminy, rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych oraz budowaniu tożsamości kulturowej regionu. Dzięki aktywności mieszkańców gminy, podejmowanej samodzielnie lub we współpracy z władzami samorządowymi, w istotny sposób zostaje wzbogacony zakres działań na rzecz mieszkańców gminy, przede wszystkim tych najbardziej potrzebujących opieki i wsparcia.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne usługi z zakresu opieki medycznej świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZOZ) z siedzibą przy ul. Iłżeckiej 2a w Skarżysku Kościelnym. Organem Założycielskim Zakładu jest Gmina Skarżysko Kościelne, która jednocześnie sprawuje nadzór nad jego działalnością. Zakład zapewnia opiekę lekarską od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ – 18⁰⁰. Poza godzinami pracy Zakładu pacjenci otrzymują pomoc lekarską w Świętokrzyskim Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego o. Skarżysko – Kamienna przy. ul. Szpitalnej 5 w Skarżysku – Kamiennej. Ponadto opiekę szpitalną dla mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne zapewnia Zespół Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej – Curie z siedzibą przy ul. Szpitalnej 1 w Skarżysku - Kamiennej. Szpital realizuje świadczenia leczniczo –

zapobiegawcze w zakresie: opieki szpitalnej, rehabilitacji leczniczej, specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielanej w warunkach ambulatoryjnych, badań diagnostycznych, profilaktyki zdrowia a także opieki długoterminowej. Na terenie gminy funkcjonuje 1 apteka w Skarżysku Kościelnym w sąsiedztwie Urzędu Gminy.

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku Kościelnym (GOPS). Do głównych powodów korzystania przez mieszkańców gminy ze wsparcia pomocy społecznej należą: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz ubóstwo. W zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańcy Gminy Skarżysko Kościelne mogą korzystać również z pomocy oferowanej przez instytucje znajdujące się poza terenem gminy np.:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przy ul. Plac Floriański 1 w Skarżysku - Kamiennej,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej przy ul. Rejowskiej 99 w Skarżysku - Kamiennej,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Skarżysku – Kamiennej przy ul. Sikorskiego 20,
- Centrum Integracji Społecznej przy ul. Prusa 3a w Skarżysku - Kamiennej.

W myśl art. 7 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. 2020 poz. 713 ze zm.), zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: (...) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego, (...). Podstawowymi organami państwa, powołanymi do zapewnienia bezpieczeństwa oraz porządku publicznego są policja oraz straż pożarna. Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku – Kamiennej. Sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa ogólnego zajmują się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Skarżysku - Kamiennej oraz jednostki OSP Lipowe Pole, OSP Grzybowa Góra, OSP Kierz Niedźwiedzi.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Potencjał lokalnej gospodarki odgrywa kluczową rolę w określaniu celów i strategii rozwojowych. Aspekty gospodarcze związane z liczbą przedsiębiorstw, ich aktywnością oraz wielkością lokalnego rynku pracy uznawane są często za główne czynniki rozwoju lokalnego.

Sytuację gospodarczą na terenie Gminy Skarżysko Kościelne odzwierciedlają wskaźniki: liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności oraz wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Na tle województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego, Gmina Skarżysko Kościelne odznacza się niższym poziomem przedsiębiorczości wyrażonym liczbą podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę lata 2016 – 2019 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności ulegała wahaniom. W 2019 r. na 10 tys. ludności przypadało 777 podmiotów gospodarczych tj. o 16 podmiotów więcej w porównaniu z rokiem 2016. Wartość wskaźnika zmienia się corocznie, nie są to jednak znaczące wahania, co potwierdza stabilność sytuacji gospodarczej pod względem liczby przedsiębiorstw.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2016 – 2019 kształtuje się na zbliżonym poziomie, przy czym najwyższa wartość wskaźnika występuje w 2019 r. (128,5) natomiast najniższa w 2016 r. (121,8). Zjawiskiem pozytywnym i pożądanym kierunkiem zmian jest systematyczny wzrost analizowanego miernika. Wskaźnik dla Gminy Skarżysko Kościelne w porównaniu do sytuacji panującej w kraju, województwie świętokrzyskim i powiecie skarżyskim jest niższy. Konieczne jest wspieranie przedsiębiorców oraz poprawa warunków do inwestowania i powstawania nowych miejsc pracy na terenie gminy.

Na koniec 2019 r. w Gminie Skarżysko Kościelne funkcjonowało 465 podmiotów gospodarczych, z czego 453 to podmioty prywatne. Sektor prywatny reprezentowany jest głównie przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ok. 86,1% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych sektora prywatnego). Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy.

Do największych grup branżowych wg klasyfikacji PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) należy działalność z kategorii handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe. Obok ogólnej liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na danym terenie i ich struktury rodzajowej ważną jest ich struktura wielkościowa. Blisko 97% wszystkich zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa (średnioroczne zatrudnienie mniej niż 10 pracowników). Większość tych firm ma charakter rodzinny i zapewnia miejsca pracy dla niewielkiej liczby osób.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie ma dużych, znaczących podmiotów gospodarczych, które zapewniałyby dużą liczbę miejsc pracy. Większe podmioty gospodarcze znajdują się na terenie miasta Skarżysko – Kamienna i należą do nich m.in.: PKP Skarżysko, MESKO S.A. (Bumar Amunicja Spółka Akcyjna), WTÓRPOL Sp. z o.o., PGE Dystrybucja S.A.

Według danych GUS, liczba osób pracujących zawodowo w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 – 2019 ulegała nieznacznym wahaniom. W 2019 r. pracowało 309 osób. Pracujący stanowili ok. 8,5% osób w wieku produkcyjnym. Na 1000 mieszkańców pracowało 52 osoby. Jest to znacznie mniej w porównaniu do wskaźnika dla województwa świętokrzyskiego (196) oraz powiatu skarżyskiego (180), jednak mniej od wskaźnika dla Polski (255).

Ważną kwestią związaną z sytuacją na rynku pracy jest bezrobocie, czyli zjawisko niedoboru podaży względem popytu na pracę. Na koniec grudnia 2020 r. w Gminie Skarżysko Kościelne zarejestrowanych było 429 osób bezrobotnych, tj. o 56 osób mniej niż w 2016 r. ale więcej niż w latach 2017 – 2019. Wzrost liczby osób bezrobotnych na terenie gminy po 2019 r. może wynikać z ogólnej sytuacji pandemicznej panującej nie tylko w kraju ale na całym świecie. W wyniku wprowadzonego w marcu 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego a następnie stanu epidemii nastąpiło „zamrożenie” gospodarki a to z kolei miało wpływ na wszystkie wskaźniki rynku pracy. Wprowadzone restrykcje w pewnym stopniu przyczyniły się do ograniczenia liczby miejsc pracy czy utrudnienia w przekraczaniu granic państwa, co miało szczególne znaczenie dla osób pracujących poza granicami kraju.

Bezrobotni z terenu Gminy Skarżysko Kościelne stanowią ok. 10,3% ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie skarżyskim. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec 2019 r. wynosi ok. 9,7%.

Poziom bezrobocia w Gminie Skarżysko Kościelne do końca 2019 r. utrzymywał się na poziomie mniejszym niż w 2014 r. W 2020 r. nastąpił wzrost liczby osób pozostających bez pracy.

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych, dominują osoby młode (do 30 roku życia), co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym.

W 2020 r. osoby długotrwale bezrobotne, tj. takie, których okres pozostawania bez pracy w ciągu ostatnich dwóch lat wyniósł co najmniej 12 miesięcy, stanowiły ok. 57,6% ogólnej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych.

Głównym źródłem utrzymania się osób bezrobotnych na terenie gminy są prace dorywcze, sezonowe jak również pomoc społeczna i pomoc rodziny. Zabiegi te nie gwarantują stabilności finansowej rodzin, dlatego też częstym zjawiskiem jest emigracja zarobkowa.

Analiza takich obszarów jak rynek pracy oraz struktura zatrudnienia w Gminie Skarżysko Kościelne nastrocza wiele trudności. Powodem jest brak danych określających liczbę osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Gmina Skarżysko Kościelne jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, wiarygodna analiza struktury zatrudnienia i rynku pracy nie jest możliwa.

Przedstawione powyżej analizy dotyczące rynku pracy i wielkości zatrudnienia w gminie zostały oparte na danych statystycznych GUS, które nie zawierają pełnych informacji o liczbie osób zatrudnionych, w tym w rolnictwie, są więc mało reprezentatywne. Należy zauważyć, że w gminie przeważają małe niskodochodowe gospodarstwa rolne. Niska opłacalność rolnej produkcji i rozdrobnienie gospodarstw rolnych stanowią istotne bariery dla rozwoju rolnictwa w gminie. Istotne jest więc podejmowanie działań zmierzających do przechodzenia na działalności okołorolnicze, zachęcania do tworzenia obiektów agroturystycznych, a także promowanie lokalnych wytwórców i ich produktów.

Analizując stan finansów samorządowych można zauważyć, że na przestrzeni lat 2016 – 2019 dochody budżetu Gminy Skarżysko Kościelne ulegały corocznemu zwiększeniu. W 2019 r. dochód w przeliczeniu na 1 osobę w mieście wyniósł 4414,58 zł i był o 1139,85 zł wyższy w stosunku do 2016 r. Dochody przypadające na 1 mieszkańca gminy są niższe od dochodów przypadających na 1 mieszkańca Polski ale wyższe od dochodów przypadających na 1 mieszkańca województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego.

Podstawowym rodzajem dochodów budżetowych, które warunkują możliwości rozwojowe Gminy Skarżysko Kościelne, tak jak każdej innej jednostki terytorialnej są dochody własne, czyli środki uwarunkowane poziomem lokalnej aktywności. Wysokość dochodów własnych zależy przede wszystkim od:

- Poziomu zamożności społeczności lokalnej, która odprowadza podatek dochodowy od osób fizycznych,
- Poziomu zainwestowania gminy, który wpływa na skalę dochodów z tytułu podatku CIT i podatku od nieruchomości.

Poziom dochodów własnych ulegał wahaniom na przestrzeni lat 2016 – 2019, niemniej jednak przez większą część analizowanego okresu zaznaczał się trend rosnący.

Z roku na rok w okresie objętym analizą tj. w latach 2016 – 2019 wzrastały również wydatki budżetu. w latach 2018 i 2019 wskutek podejmowanych inwestycji miał miejsce deficyt budżetowy na poziomie odpowiednio 723 878,47 zł oraz 266 805,03 zł. Poziom wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2019 ulegał wahaniom, ale przez większą część analizowanego przedziału czasowego zaznaczał się trend rosnący. W 2019 r. wydatki budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 osobę w gminie były na poziomie 4458,88 zł i były o 1448,49 zł wyższe w stosunku do 2016 r. Wydatki przypadające na 1 mieszkańca gminy są niższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca Polski ale wyższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego.

Zgodnie ze strukturą wydatków budżetu gminy, najwięcej środków finansowych gmina przeznaczająca na oświatę i wychowanie oraz rodzinę.

Jak wynika z „*Diagnozy sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne*” (Załącznik nr 1 do niniejszej „Strategii ...”), od 2016 r. systematycznie wzrasta aktywność inwestycyjna gminy. Oznacza to, że z roku na rok Gmina Skarżysko Kościelne przeznaczająca coraz większe środki finansowe na inwestycje. W 2019 r. wydatki inwestycyjne przekroczyły 5 mln zł i były o ponad 4 mln wyższe w porównaniu do wydatków inwestycyjnych z 2016 r. Wpływ na tę sytuację miało szereg projektów infrastrukturalnych. Tak duża skala inwestycji istotnie wpłynęła na wzrost poziomu życia lokalnej społeczności, jednak spowodowała jednocześnie określone konsekwencje finansowe dla gminy.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2020 przedstawiono we wspomnianej powyżej „*Diagnozie sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne*”. Gmina systematycznie podejmuje decyzje zmierzające do realizacji kolejnych, kluczowych dla rozwoju lokalnego inwestycji.

W okresie marzec – październik 2021 r. realizowana będzie inwestycja polegająca na przebudowie drogi gminnej ul. Polnej w miejscowości Skarżysko Kościelne. Na realizację przedsięwzięcia gmina pozyskała dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL). Do korzyści wynikających z realizacji przedsięwzięcia zaliczyć należy m.in.: poprawę stanu bezpieczeństwa, większą liczbę osób mogących korzystać z infrastruktury drogowej o wyższych standardach użytkowych, modernizację urządzeń związanych z drogą, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji powstających ze spalania paliw przez pojazdów poprzez zwiększenie płynności ruchu itp.

Gmina Skarżysko Kościelne podjęła kroki zmierzające do pozyskania dofinansowania na realizację kolejnych inwestycji. Gmina przygotowała propozycje projektów, które mogą mieć kluczowe znaczenie dla jej rozwoju i przedłożyła je do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego w formie fiszek (formularz zgłaszania propozycji projektów strategicznych dla rozwoju województwa świętokrzyskiego). Najważniejsze informacje na temat projektów przedstawiono w tabeli 26 na str. 51- 55 w „*Diagnozie sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne*”.

4. Wnioski z konsultacji społecznych – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby opracowania diagnozy stanu społeczno – gospodarczego Gminy Skarżysko Kościelne a następnie „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030”, w dniach 01.02.2021 r. do 26.02.2021 r. przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców gminy. Ze względu na panujący stan pandemii zrezygnowano z bezpośrednich spotkań z mieszkańcami. Osoby zainteresowane wypełniały ankiety w formie edytowalnego kwestionariusza, jaki został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy www.skarzysko.com.pl. Każdą wypełnioną ankietę można było przekazać na adresy mailowe zarówno Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne jak i Wykonawcy „Strategii”.

Pytania ankietowe obejmowały swoim zakresem m.in.: ogólną i szczegółową ocenę poziomu życia w gminie, określenie najpoważniejszym problemów wpływających na warunki życia w chwili obecnej oraz pozytywnych i negatywnych cech funkcjonowania gminy (szanse i zagrożenia rozwojowe), a także największych wyzwań rozwojowych dla gminy.

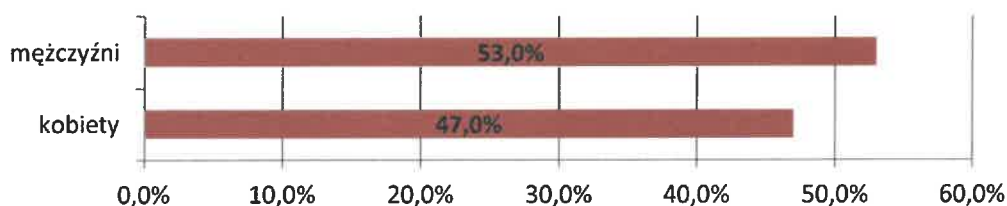
Głównym celem przeprowadzenia ankiet było poznanie opinii społeczeństwa dotyczących głównych aspektów funkcjonowania gminy, które posłużyły określeniu priorytetów rozwojowych w nadchodzących latach.

Charakterystyka respondentów, którzy wzięli udział w konsultacjach społecznych oraz wyniki ankietyzacji – statystyka sporządzona w ujęciu procentowym.

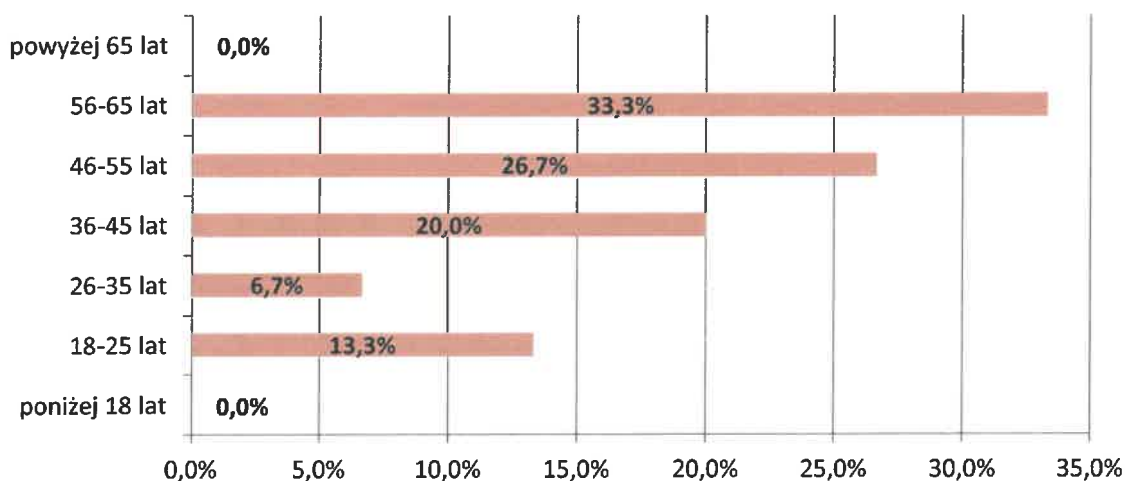
Procentowy udział mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne w ogólnej liczbie osób wypełniających ankietę: 80,0%.

Respondenci nie będący mieszkańcami gminy, ale zawodowo związani z Gminą Skarżysko Kościelne: 20,0 %.

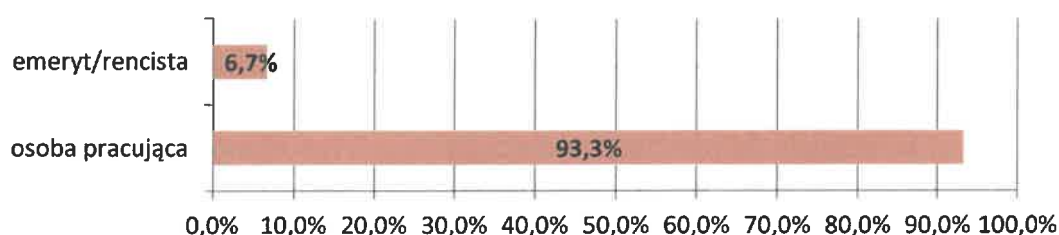
Wykres 1. Podział respondentów ze względu na płeć

Wykres 2. Podział respondentów ze względu na wiek

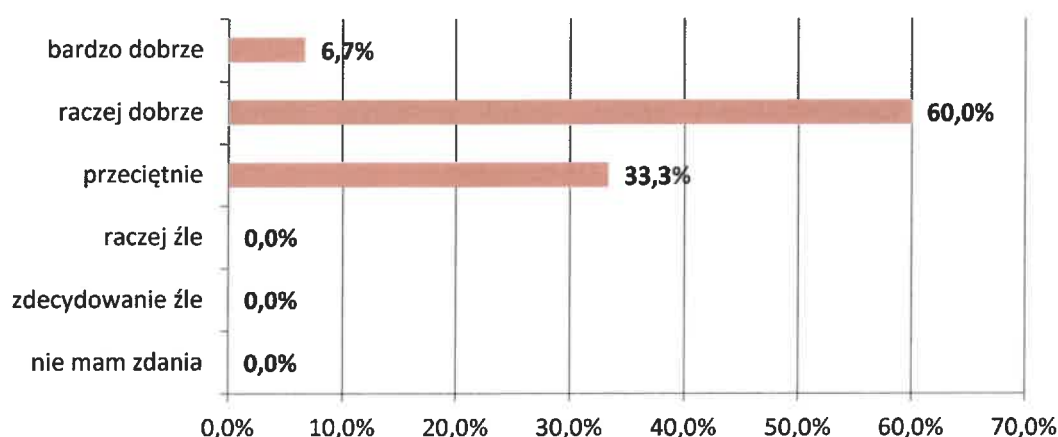
Wykres 3. Podział respondentów ze względu na zatrudnienie/zajęcie

Zestawienie odpowiedzi z ankiet

1. Jak ocenia Pani/Pan warunki życia w gminie Skarżysko Kościelne?

(Wybierz jedną odpowiedź i uzasadnij wybór)

Uzasadnienie wyboru (z możliwości uzasadnienia wyboru skorzystało 3 respondentów):

- „Słaba jakość gleb, postępująca degradacja rolnictwa, brak infrastruktury turystycznej” (ocena negatywna),
- „Wspaniałe położenie geograficzne i warunki przyrodnicze, dostęp do mediów, dostępność i jakość infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, jakość powietrza, bezpieczeństwo publiczne” (ocena pozytywna),
- „Dobra infrastruktura techniczna, dobre drogi i dobra sieć placówek oświatowych” (ocena pozytywna).

2. Jak ocenia Pan/Pani warunki życia w gminie w wymienionych obszarach/dziedzinach?

(W kratkę wstaw ocenę: 5-bardzo dobrze, 4-raczej dobrze, 3–przeciętnie, 2–raczej źle, 1-zdecydowanie źle)

Wyszczególnienie		5	4	3	2	1
		[%]				
1.	Dostępność i jakość edukacji szkolnej (poziom nauczania w szkołach)	27	67	7	0	0
2.	Możliwości korzystania z zajęć pozalekcyjnych, koła zainteresowań w szkołach	7	60	13	20	0
3.	Dostępność i jakość edukacji przedszkolnej i opieki nad małym dzieckiem (żłobki)	20	27	33	7	13

Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030

Wyszczególnienie		5	4	3	2	1
		[%]				
4.	Dostęp do infrastruktury turystycznej, miejsc rekreacji i aktywnego wypoczynku	6	27	27	27	13
5.	Dostępność infrastruktury sportowej na terenie gminy	7	47	33	7	6
6.	Dostępność infrastruktury/oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci (plac zabaw)	7	53	13	13	14
7.	Dostęp do instytucji kultury/usług kulturalnych na terenie gminy	7	13	47	13	20
8.	Dostępność komunikacyjna	7	13	53	7	20
9.	Bezpieczeństwo publiczne	13	60	20	7	0
10.	Dostęp do opieki zdrowotnej (infrastruktura i opieka medyczna)	6	27	47	14	6
11.	Wsparcie osób starszych oferowane na terenie gminy (DPS, Kluby Seniora)	27	47	13	0	13
12.	Możliwość zatrudnienia i warunki rozwoju i pracy zawodowej	7	0	47	13	33
13.	Atrakcyjność inwestycyjna gminy (zasób terenów przeznaczonych pod inwestycje, uzbrojenie tych terenów)	7	13	53	7	20
14.	Atrakcyjność gminy pod kątem prowadzenia własnej działalności gospodarczej	7	27	53	13	0
15.	Stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, przystanki)	7	27	53	13	0
16.	Dostępność i jakość infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	27	53	20	0	0
17.	Dostępność do sieci gazowniczej	20	20	13	0	47
18.	Dostęp i jakość Internetu w gminie	20	40	40	0	0
19.	Jakość powietrza atmosferycznego	27	40	20	13	0
20.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (zielen, szlaki turystyczne, estetyka miejsc publicznych)	7	33	27	20	13
21.	Świadomość ekologiczna mieszkańców gminy (segregacja odpadów, spalanie paliw)	7	27	52	7	7
22.	Inne (jakie?)	0	0	0	0	0

Najlepiej oceniane obszary życia w Gminie Skarżysko Kościelne:

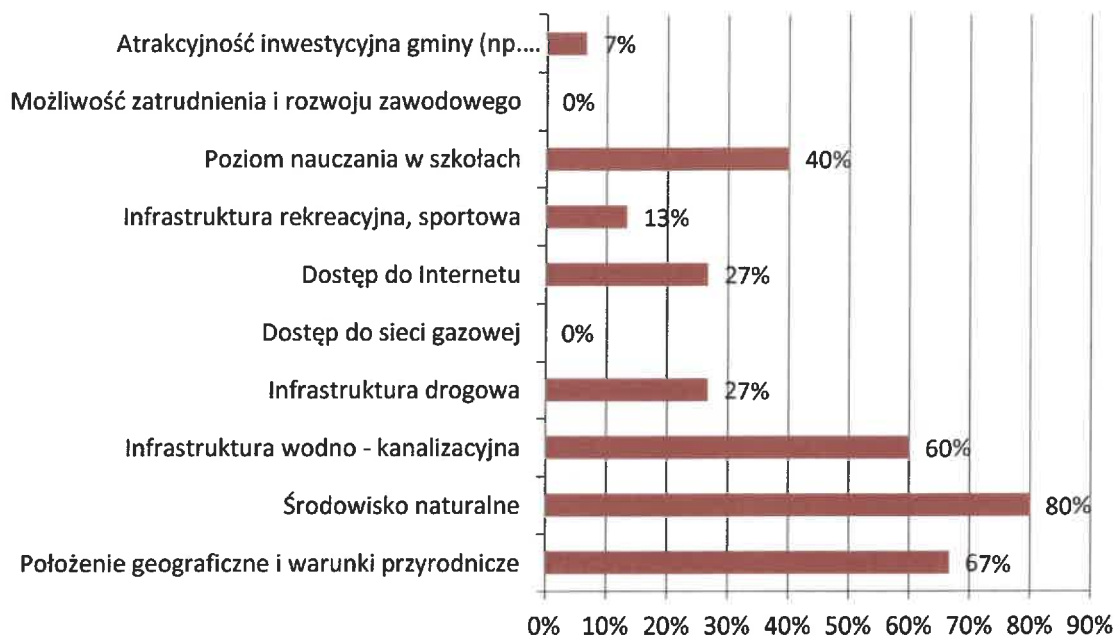
1. Dostępność i jakość edukacji szkolnej (poziom nauczania w szkołach,
2. Wsparcie osób starszych oferowane na terenie gminy (DPS, Kluby Seniora),
3. Dostępność i jakość infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej,
4. Jakość powietrza atmosferycznego.

Najgorzej oceniane obszary życia w Gminie Skarżysko Kościelne:

1. Dostępność do sieci gazowniczej,
2. Możliwość zatrudnienia i warunki rozwoju i pracy zawodowej,
3. Dostęp do instytucji kultury/usług kulturalnych na terenie gminy,
4. Atrakcyjność inwestycyjna gminy (zasób terenów przeznaczonych pod inwestycje, uzbrojenie tych terenów),
5. Dostępność komunikacyjna.

3. Jakim zdaniem Pani/Pana są mocne strony gminy?

Wyniki przedstawiono w ujęciu procentowym. Liczbę wskazań poszczególnych obszarów odniesiono do liczby ankietowanych ogółem. Istniała możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

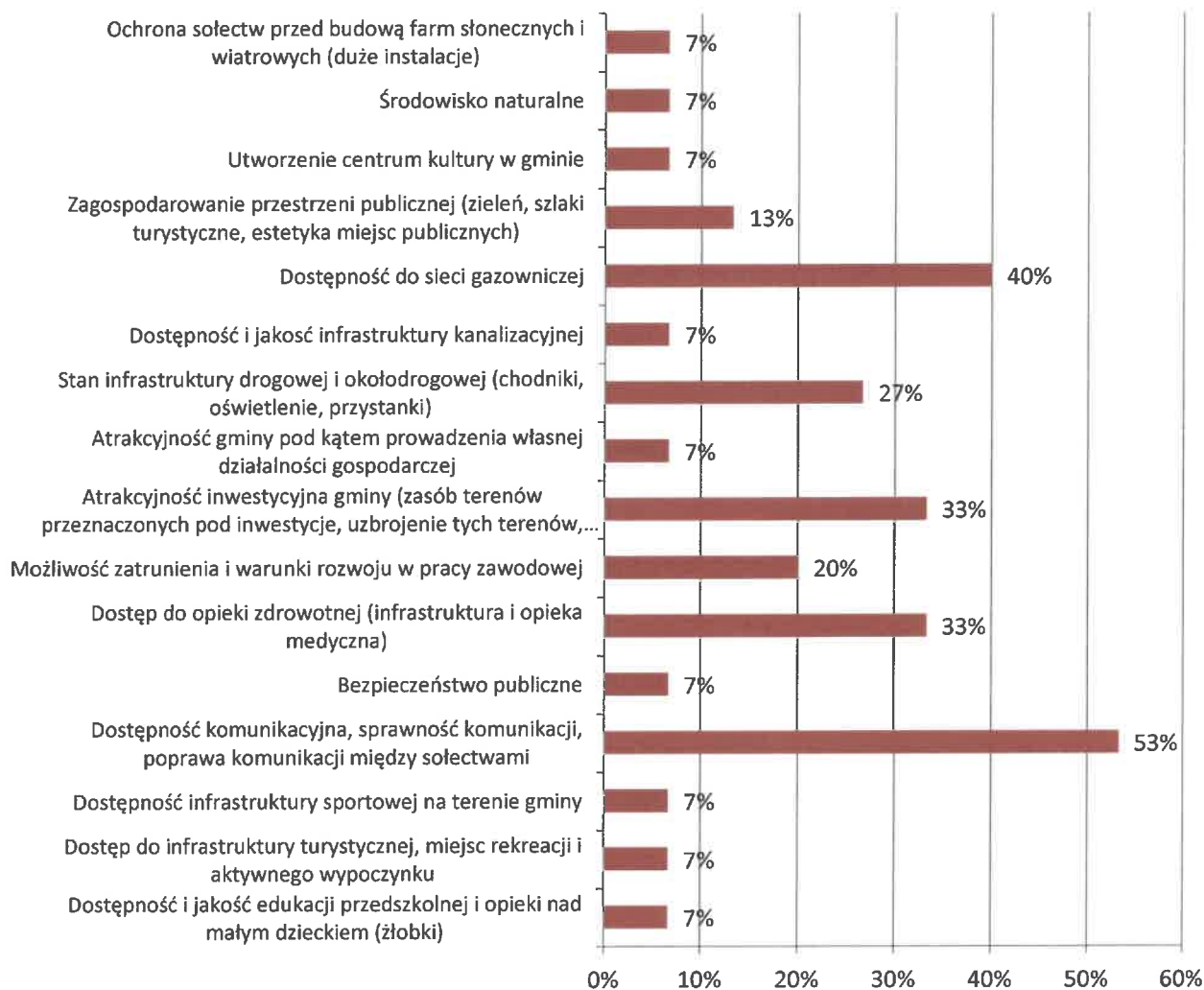
4. Jakim zdaniem Pani/Pana są słabe strony gminy?

Wyniki przedstawiono w ujęciu procentowym. Liczbę wskazań poszczególnych obszarów odniesiono do liczby ankietowanych ogółem. Istniała możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

5. Które z dziedzin wymienionych w punkcie 2 ankiety zdaniem Pani/Pana wymagają podjęcia najszybszych działań w celu poprawy warunków życia mieszkańców gminy?

Wyniki przedstawiono w ujęciu procentowym. Liczbę wskazań poszczególnych obszarów odniesiono do liczby ankietowanych ogółem. Istniała możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

6. Jakie są według Pani/Pana najważniejsze przedsięwzięcia do zrealizowania na terenie gminy w perspektywie do 2030 roku?

(Według wskazań respondentów)

- rozbudowa sieci gazowniczej,
- poprawa dostępu do opieki zdrowotnej,
- zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej i opieki nad małym dzieckiem (żłobki),
- angażowanie mieszkańców w życie gminy (budowa świadomości obywatelskiej – obywatel świadomy swych praw i obowiązków, zaangażowany do działania na rzecz dobra wspólnego),
- poprawa stanu infrastruktury drogowej i okołodrogowej, w tym m.in. budowa drogi Kierz Niedźwiedzi – Sadek (odcinek leśny), budowa drogi do przystanku kolejowego w Lipowym Polu – od drogi powiatowej Świerczek – Lipowe Pole Skarbowe, budowa chodnika przy drodze powiatowej Świerczek – Lipowe Pole
- opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku,

- działania na rzecz podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej gminy (pozyskiwanie gruntów z przeznaczeniem na inwestycje),
- poprawa stanu utrzymania mienia publicznego (porządek w gminie),
- budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi,
- utworzenie Domu Kultury,
- stworzenie dogodnej dla mieszkańców komunikacji z miastem Skarżyskiem i siedzibą gminy,
- budowa obiektów rekreacyjnych, rozwój turystyki i agroturystyki oraz rekreacji, utworzenie zaplanowanej małej retencji na rz. Żarnówka,
- wytyczanie i uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne,
- tworzenie środowiskowych obiektów kultury,
- zapewnienie wydajnego i stabilnego Internetu i telefonii mobilnej,
- ochrona środowiska i krajobrazu przed szpecącymi i uciążliwymi dla mieszkańców instalacjami technicznymi oraz bezwzględny zakaz budowy i ochrona terenów i sołectw przed wznoszeniem farm PV i wiatrowych - propagowanie energii odnawialnej wyłącznie w wersji indywidualnej i przydomowej z wyłączeniem jej produkcji na skalę przemysłową i zarobkową,
- propagowanie i wzmocnienie roli gazu przewodowego w ogrzewaniu domów oraz wprowadzenie dopłat i rekompensat kosztów ponoszonych na ogrzewanie gazowe,
- dopracowanie gospodarki odpadami podrzucanymi na teren sołectw,
- zwiększenie integracji sołectw północy gminy z sołectwami południa gminy obecnie rozdzielonych rz. Kamienną.

5. Analiza SWOT dla Gminy Skarżysko Kościelne z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej, jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego obszaru (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości, słabe strony), O - Opportunities (możliwości, szanse), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym analizowanego obszaru oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrznie (tkwiące w otoczeniu) szanse i zagrożenia.

Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej i regionalnej polityki.

Tabela 1. Struktura analizy SWOT

	POMOCNE w osiągnięciu założonych celów	ZAGRAŻAJĄCE osiągnięciu założonych celów
WEWNĘTRZNE (cechy jednostki)	STRENGTHS (mocne strony)	WEAKNESSES (słabe strony)
ZEWNĘTRZNE (tkwiące w otoczeniu)	OPPORTUNITIES (możliwości, szanse)	THREATS (zagrożenia)

Analizę SWOT dla Gminy Skarżysko Kościelne wykonano w oparciu o następujące dane:

- wnioski z opisu stanu aktualnego gminy (opis sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne),
- informacje pozyskane z Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne,
- dane GUS (Bank Danych Lokalnych),
- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne.

Tabela 2. Analiza mocnych i słabych stron Gminy Skarżysko Kościelne

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie komunikacyjne (przy południowo – zachodniej granicy gminy przebiega droga krajowa nr 42 relacji Łódź – Skarżysko-Kam. – Rzeszów, łącząca przemysłowe miasta północy województwa świętokrzyskiego, - Nieznaczną odległość od węzła drogowo – kolejowego jaki znajduje się na terenie miasta Skarżysko – Kamienna (ok. 3,7 km), - Dostęp do linii kolejowej, - Wysokie walory przyrodnicze gminy – obecność Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej oraz innych form ochrony przyrody, - Wysoki odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - Zły stan techniczny niektórych dróg na terenie gminy – potrzeba modernizacji niektórych odcinków, wraz z elementami infrastruktury przydrożnej, - Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (gospodarka przestrzenna prowadzona jest na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, - Słaba jakość gleb – istotne ograniczenie dla rozwoju funkcji rolniczej w Gminie Skarżysko – Kościelne, - Niekorzystna struktura agrarna, której towarzyszy brak możliwości tworzenia większych obszarowo gospodarstw (duże zagęszczenie zabudowy, wąskie działki),

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost udziału odpadów komunalnych zebranych selektywnie w całkowitej masie odpadów komunalnych, - Współpraca Gminy Skarżysko Kościelne z Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu – Polską Spółką gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach w zakresie rozbudowy sieci gazociągowej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne (zaawansowane przygotowania do gazyfikacji gminy), - Wysokie zainteresowanie społeczne inwestycją polegającą na rozbudowie sieci gazowniczej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne gazociągowej i gotowość mieszkańców do przyłączenia się do tej sieci, - Dobra dostępność do przedszkola/punktów przedszkolnych i szkół podstawowych, - Doskonałe warunki do rozwoju turystyki i czynnego wypoczynku, - Obecność na terenie każdego sołectwa placów zabaw, ogólnodostępnych siłowni zewnętrznych, centrów kulturalno – sportowych, boisk itp., - Działalność Rodzinnego Centrum Kultury i Wypoczynku „Nad Żarnówką” w Majkowie oraz Stanicy „Nad Żarnówką” w Michałowie, - Funkcjonowanie Zielonej Sali Gimnastycznej w Skarżysku Kościelnym oraz Centrum Kulturalno – Oświatowo – Sportowego w Kierzu Niedźwiedzim, - Działalność licznych organizacji pozarządowych, głównie stowarzyszeń, których działania skierowane są na pogłębienia integracji społecznej, rozwój potencjału kulturowego gminy, rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych oraz budowaniu tożsamości kulturowej regionu, - Stabilność sytuacji gospodarczej pod względem liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Skarżysko Kościelne, - Wzrastający wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, - Aktywna polityka inwestycyjna gminy, - Zwiększający się udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżetu Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczno – rekreacyjna np. szlaki piesze, rowerowe, - Brak transportu publicznego, - Braki w infrastrukturze kanalizacyjnej i niski odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, - Obecność energochłonnego oświetlenia ulicznego, - Obecność kotłowni na wysokoemisyjne paliwa stałe w budynkach użyteczności publicznej (ekogroszek), - Zróżnicowany stan techniczny indywidualnych źródeł ciepła , które opalane są najczęściej paliwami stałymi (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy), - Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura gazu ziemnego. Dostęp do sieci gazowej posiadają wyłącznie 2 miejscowości w gminie tj. Majków i Michałów, - Zmniejszająca się z roku na rok liczba ludności gminy jako następstwo ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji, - Mało korzystna struktura wiekowa lokalnej społeczności – społeczeństwo regresywne, stare (poziom urodzeń jest niewielki a starsze grupy wiekowe mają dużą liczebność), - Wzrost liczy osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa, - Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego (obciążenie najmłodszej grupy ludności grupą najstarszą, - Zmniejszająca się liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym, - Brak instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat, - Zróżnicowana baza dydaktyczna szkół podstawowych, w wielu przypadkach wymagająca doinwestowania, - Bezrobocie głównym powodem korzystania przez rodziny z pomocy społecznej, - Organizacja imprez kulturalnych związanych z lokalną historią, zabytkami (edukacja historyczna i kulturalna, kultywowanie tradycji o zwyczajów a także integracja lokalnej społeczności), - Brak podmiotów gospodarczych, które

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
Skarżysko Kościelne	<p>zapewniałyby dużą liczbę miejsc pracy (blisko 97% wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie stanowią mikroprzedsiębiorstwa, w których średnioroczne zatrudnienie wynosi mniej niż 10 osób),</p> <ul style="list-style-type: none">- Obecność niskodochodowego rolnictwa - rozdrobnienie gospodarstw rolnych, słabe gleby,- Wzrost liczby osób bezrobotnych, do którego niewątpliwie przyczyniła się sytuacja pandemiczna związana z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS COV2 oraz wprowadzone w związku z tym restrykcje,- Dominacja wśród bezrobotnych osób młodych (do 30 roku życia),- Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych, tj. pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (w 2020 r. 57,6% w ogólnej populacji osób bezrobotnych).

Tabela 3. Analiza szans i zagrożeń rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne

Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Realizowana przez Państwo polityka prorodzinna, - Dobra koniunktura gospodarcza kraju, polityka Państwa sprzyjająca powstawaniu i funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych, - Współpraca z samorządami krajowymi i zagranicznymi, dająca możliwości wymiany kulturowej, językowej, wyjazdów studyjnych itp., - Dostępność i możliwość korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym środków unijnych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2021 – 2027, - Inwestycje infrastrukturalne w Polsce Wschodniej, - Otwartość ludzi na nowe rozwiązania, - Różnorodne formy wsparcia dla osób poszukujących pracy, - Promocja i rozwój aktywnych form wypoczynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trwająca sytuacja pandemiczna związana z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS COV2, - Zmiany klimatyczne, które w sposób bezpośredni wpływają zarówno na rolnictwo (susze anomalie pogodowe) a także na zdrowie obywateli, - Bariery prawne i znaczące obciążenia dla małych firm (wysokie koszty pracy, duże obowiązkowe świadczenia nakładane na pracodawców), - Nieadekwatność wielkości środków przekazywanych przez Państwo w stosunku do zadań przydzielanych samorządom, szczególnie w zakresie oświaty i pomocy społecznej. Zwiększające się koszty utrzymania szkół przy zmniejszającej się subwencji oświatowej. - Brak stabilności i spójności przepisów prawnych, - Wysoki stopień biurokracji, - Niskie wynagrodzenia za pracę, - Ubożenie społeczeństwa, - Niestabilna sytuacja na świecie – konflikty między państwami, - Wzrost patologii, - Utrzymujący się fiskalizm państwa, dławiący rozwój przedsiębiorczości, - Pogorszenie sytuacji finansowej samorządów w Polsce, - Zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju, kryzys finansów publicznych, niekorzystne zjawiska makroekonomiczne, - Niekorzystna polityka podatkowa dla nowopowstałych przedsiębiorstw.

II. PLAN STRATEGICZNY GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE DO 2030 ROKU

1. Wizja Gminy Skarżysko Kościelne

Gmina Skarżysko Kościelne to obszar o zrównoważonej strukturze funkcjonalno – przestrzennej, przyjazny dla środowiska, z bogatą ofertą turystyczno – rekreacyjną, efektywną gospodarką, wykorzystujący inicjatywy lokalne dla podnoszenia standardu życia mieszkańców.

2. Misja Gminy Skarżysko Kościelne

Misją Gminy Skarżysko Kościelne jest tworzenie warunków do podwyższania poziomu życia mieszkańców, wykorzystanie posiadanych zasobów i walorów w celu zwiększenia atrakcyjności gminy, jako miejsca, w którym warto mieszkać, pracować i wypoczywać.

3. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

W oparciu o opracowaną diagnozę stanu aktualnego Gminy Skarżysko Kościelne, w której przeanalizowano jej sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną, określono zasadnicze obszary priorytetowe (kluczowe) rozwoju gminy. Obszary te są najistotniejszymi polami działania gminy i jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. W niniejszej strategii określono trzy obszary, w których będzie koncentrował się rozwój Gminy Skarżysko Kościelne. Wskazane poniżej obszary strategiczne należy postrzegać jako całość. Obszary te wzajemnie przenikają się a rozwój w jednym z nich wywiera wpływ na postęp w innych obszarach. Zostały one wyznaczone w sposób współzależny i łącznie wskazują drogę rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne.

Zgodnie z art. 10 e ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. 2020 poz. 713 ze zm.), strategia „określa w szczególności cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym”. Dla każdego z obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie do 2030 r.), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki działań (interwencji), które są uszczegółowieniem celów operacyjnych. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej.

Rysunek 1. Plan strategiczny Gminy Skarżysko Kościelne w układzie obszarów priorytetowych, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań w perspektywie do 2030 r.

Cel strategiczny 1. Efektywna gospodarka lokalna

Realizacja zadań w ramach celu strategicznego 1. ma na celu doprowadzenie do poprawy sytuacji gospodarczej gminy, która będzie warunkować skuteczną realizację pozostałych celów. Gmina Skarżysko Kościelne jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, jednak na jej obszarze brakuje wielkoobszarowych, wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych czy grup producenckich. Niska opłacalność rolnej produkcji pierwotnej i rozdrobnienie gospodarstw rolnych stanowią istotne bariery dla rozwoju rolnictwa w gminie. Konieczne jest zatem podjęcie działań prowadzących do przemiany lokalnego rolnictwa i co za tym idzie polepszenia sytuacji materialnej ludności prowadzącej gospodarstwa rolne. Alternatywą dla niskodochodowego tradycyjnego rolnictwa może być rozwój rolnictwa o dualnym charakterze tj. takiego, które dostarcza nie tylko żywności ale świadczy także inne usługi. Rozszerzenie dotychczasowych funkcji lokalnego rolnictwa można uzyskać poprzez m.in. łączenie produkcji rolniczej w gospodarstwach z inną działalnością np. turystyką wiejską czy produkcją energii odnawialnej. Istotną kwestią jest również produkcja zdrowej żywności, która w ostatnim czasie zyskuje na znaczeniu.

Działalność inna niż rolnictwo reprezentowana jest głównie przez małe prywatne podmioty gospodarcze. Są to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Jak wynika z diagnozy stanu aktualnego Gminy Skarżysko Kościelne ponad 86% podmiotów gospodarczych sektora prywatnego prowadzonych jest przez osoby fizyczne. Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy. Należy podejmować działania dla zwiększenia aktywności mieszkańców gminy do zakładania i prowadzenia własnych biznesów. Samorząd gminy dysponuje narzędziami, których zastosowanie może przyczynić się do poprawy sytuacji w tym obszarze. Do narzędzi tych zaliczyć należy np. przygotowanie i realizowanie przyjaznej polityki podatkowej dla podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy, wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

Cel operacyjny 1.1. Modernizacja gospodarstw rolnych

Kierunki działań:

- 1.1.1. Różnicowanie działalności rolniczej w celu zapewnienia różnorodności działań oraz alternatywnych źródeł dochodów
- 1.1.2. Promocja lokalnej produkcji rolnej i rolnictwa ekologicznego (np. poprzez stronę internetową gminy)
- 1.1.3. Wspieranie kampanii informacyjnych skierowanych do rolników na temat możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz na różnicowanie działalności rolniczej
- 1.1.4. Zmiana mentalności rolników – podnoszenie kwalifikacji rolniczych, rynkowe podejście do prowadzenia gospodarstw rolnych

Ze względu na rolniczy charakter gminy oraz zmiany zachodzące w tej gałęzi gospodarki przewiduje się działania ukierunkowane na wsparcie lokalnego rolnictwa dla podniesienia jego konkurencyjności. W ramach celu operacyjnego 1.1. *Modernizacja gospodarstw rolnych*, przewiduje się rozwój okołorolniczych działalności gospodarczych, związanych np. z agroturystyką, turystyką i wypoczynkiem, sprzedażą bezpośrednią produktów pochodzących z własnych gospodarstw rolnych, produkcję i sprzedaż zdrowej żywności, zakładaniem plantacji roślin wieloletnich, przeznaczonych na cele energetyczne. Przejęcie

przez tradycyjne gospodarstwa rolne nowych funkcji zaowocuje zmniejszeniem bezrobocia oraz wzrostem przedsiębiorczości, która jest warunkiem każdego wzrostu gospodarczego.

Istotną kwestią wspomagającą przemiany w lokalnych gospodarstwach rolnych jest promocja produktów lokalnych poprzez np. organizację wydarzeń i imprez promujących lokalnych producentów rolnych oraz zwiększenie dostępu do informacji o możliwościach pozyskania przez rolników środków finansowych na rozwój działalności okołorolniczych. Szansa na efektywne prowadzenie działalności, wymagać będzie lepszej wiedzy i opanowania nowych umiejętności z zakresu pozyskiwania i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania, które niejednokrotnie będą jedyną szansą na zmianę i rozwój.

W zamierzeniach dotyczących modernizacji gospodarstw rolnych należy uwzględnić także kwestie mentalności rolników. Zwłaszcza starsze pokolenie rolników, gospodarujące na niewielkim areale cechuje zazwyczaj racjonalność ekonomiczna nie oparta na motywie zysku, a bardziej na przywiązaniu do tradycji i obyczaju. Podejście to jest sprzeczne z rynkowym podejściem do prowadzenia gospodarstwa rolnego. Aby uniknąć stagnacji rozwoju należy dążyć do podnoszenia kwalifikacji i świadomości rolników. Choć na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat nastąpił pewien postęp w tym obszarze to nadal jest jeszcze wiele do zrobienia.

Cel operacyjny 1.2. Przygotowanie wysokiej jakości oferty turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, skierowanej do wszystkich grup społecznych

Kierunki działań:

- 1.2.1. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy
 - 1.2.2. Promocja walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy z wykorzystaniem nowoczesnych instrumentów promocji (np. Facebook), gadżety
 - 1.2.3. Zapewnienie dostępu do informacji na temat wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym, itp.
 - 1.2.4. Nawiązanie współpracy z podmiotami branży turystycznej – sąsiednimi i wojewódzkimi punktami informacji turystycznej w celu efektywnej dystrybucji oferty
 - 1.2.5. Współpraca z gminami sąsiednimi w zakresie tworzenia nowych szlaków dla potrzeb turystyki pieszej, rowerowej i przyrodniczo - edukacyjnej
-

Dla skutecznego rozwoju i funkcjonowania działalności związanych z agroturystyką, turystyką i wypoczynkiem na terenie gminy, należy zadbać o rozbudowę i poprawę infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej. Dostęp do wysokiej jakości infrastruktury w połączeniu z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Gminy Skarżysko Kościelne pozytywnie wpłynie na jej atrakcyjność turystyczną. Rozwój turystyczny gminy musi odpowiadać potrzebom mieszkańców gminy. Oferta turystyczna powinna być skierowana nie tylko do turystów ale również dostosowana do potrzeb wszystkich grup społecznych w gminie. Realizacja celu operacyjnego 1.2. *Przygotowanie wysokiej jakości oferty turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, skierowanej do wszystkich grup społecznych*, może odbywać się poprzez m.in. budowę i modernizację szlaków turystycznych, w tym pieszych i rowerowych, zagospodarowania pod kątem turystycznym terenów wokół zbiorników wodnych (w sytuacji pozyskania dofinansowania), rozwój bazy turystycznej i wypoczynkowej, poprawę dostępu do miejscowości turystycznych poprzez budowę dróg dojazdowych, chodników, ścieżek

rowerowych. Do zadań skonkretyzowanych na etapie opracowywania niniejszej Strategii należą:

- rozwój turystyki, turystyki rowerowej i agroturystyki z uwzględnieniem walorów kompleksu leśnego Pleśniówka, wiekowych dębów – pomników przyrody, pozostałości po szybkowym kopalnictwie rud żelaza i malowniczego przełomu rzeki Żarnówki oraz poprzez wybudowanie zaplanowanego zbiornika retencyjnego na wspomnianej rzece;
- rozwój agroturystyki i bazy noclegowej w sołectwie Majków z wykorzystaniem funkcjonujących już obiektów;
- budowa infrastruktury turystyczno – krajoznawczej zabytku archeologicznego RYDNO.

Cel operacyjny 1.3. Wspieranie przedsiębiorców oraz poprawa warunków do inwestowania i powstawania nowych miejsc pracy na terenie gminy

Kierunki działań:

- 1.3.1 Opracowanie systemu wsparcia przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy
 - 1.3.2. Zapewnienie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych – opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, wspólna oferta inwestycyjna Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Północy
 - 1.3.3. Promocja gminy – kształtowanie wizerunku gminy jako miejsca przyjaznego dla potencjalnych inwestorów jak i funkcjonujących obecnie podmiotów gospodarczych
 - 1.3.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych, aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców gminy
-

Gmina Skarżysko Kościelne dostrzega potrzebę wsparcia nie tylko sektora rolnictwa ale również pozostałych sektorów gospodarki. Opracowanie systemu wsparcia dla firm, zapewnienie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych mogą przyczynić się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Są to kwestie niezwykle ważne dla potencjalnych inwestorów. Wśród form wsparcia skierowanych do przedsiębiorców wymienić należy m.in.: wsparcie informacyjne – szkolenia, przyjazną politykę podatkową dla nowopowstających przedsiębiorstw generujących miejsca pracy. Obecnie w coraz większym stopniu sukces rynkowy osiągają niewielkie, młode często innowacyjne firmy, które potrafią elastycznie reagować na zmiany otoczenia zewnętrznego, konkurencji a także specyficznych oczekiwań klientów. Drobna przedsiębiorczość jest elementem koniecznym rozwoju obszarów wiejskich. Nowo powstające przedsiębiorstwa pełnią nie tylko rolę gospodarczą ale również społeczną – przyczyniają się do ograniczenia bezrobocia poprzez zapewnianie nowych miejsc pracy.

Tereny inwestycyjne uzbrojone w podstawową infrastrukturę (m.in. sieć gazociągowa, infrastruktura komunikacyjna, wodno – kanalizacyjna, elektroenergetyczna, rozwój Internetu szerokopasmowego) stanowią czynnik bardzo ważny dla inwestorów. Aby jednak „przyciągnąć” inwestycje na teren gminy i zachęcić potencjalnych inwestorów do inwestowania na terenie Gminy Skarżysko Kościelne należy zapewnić znacznie więcej czynników (atutów), które będą zachęcać do wyboru tej konkretnej lokalizacji, tym bardziej, że nasila się konkurencja i wiele gmin stara się zaoferować konkretne przewagi. Istotną kwestią są tutaj kwalifikacje kapitału ludzkiego. Sam fakt dostępności siły roboczej nie zawsze jest wystarczający. Inwestorzy coraz częściej rozszerzają katalogi wymagań wobec pracowników i pytają o kwalifikacje, posiadane umiejętności w danej branży, nastawienie do

pracy. Dlatego też ważne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na podnoszenie posiadanych kwalifikacji zawodowych lub możliwości przekwalifikowania, zdobywania nowych umiejętności i doświadczeń. Warto podkreślać m.in. korzyści społeczne, jakie odnosi osoba pracująca.

Dla wzmocnienia efektów działań podejmowanych dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Skarżysko Kościelne należy zadbać o promocję gminy jako miejsca atrakcyjnego do inwestowania. Warto wziąć pod uwagę przynależność gminy do MOF Miasta Północy. Wspólna oferta inwestycyjna tego obszaru może przynieść wymierne korzyści.

Należy dążyć do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wyznaczenie w nich terenów inwestycyjnych tak aby lokowanie inwestycji i ich rozmieszczenie na terenie gminy odbywało się z poszanowaniem środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych.

Cel operacyjny 1.4. Wprowadzanie w życie idei gospodarki o obiegu zamkniętym

Kierunki działań:

- 1.4.1. Promocja gospodarki przyjaznej środowisku (akcja informacyjna) – racjonalne gospodarowanie zasobami, surowcami, ograniczenie powstawania odpadów z tworzyw sztucznych
 - 1.4.2. Ograniczenie masowego konsumpcjonizmu – budowanie świadomości mieszkańców
 - 1.4.3. Rozwój współpracy sektora publicznego z sektorem prywatnym
-

Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ) stanowi alternatywę dla obecnie dominującego liniowego modelu ekonomicznego, umożliwiającą pogodzenie wzrostu gospodarczego z dbałością o środowisko naturalne. Gospodarka linearna opiera się o zasadę „weź, użyj, wyrzuć”, natomiast gospodarka o obiegu zamkniętym – „ponownie wykorzystaj, naprawiaj, odnawiaj, recykluj”. Gospodarka o obiegu zamkniętym jest koncepcją zmierzającą do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów, które - podobnie jak materiały oraz surowce - powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane.

Gospodarka o obiegu zamkniętym wymaga nowych sposobów konsumpcji, dlatego też niezbędne jest budowanie świadomości w tym zakresie. Władze lokalne są blisko mieszkańców i mogą pełnić istotną rolę w kreowaniu nowych, proekologicznych przyzwyczajeń.

Cel strategiczny 2: Spójna i wysokiej jakości przestrzeń oraz czyste środowisko naturalne

Realizacja wszystkich zamierzeń inwestycyjnych musi odbywać się w zgodzie z łaodem przestrzennym, aby zapobiec niezrównoważonemu rozwojowi urbanistycznemu gminy. Zadania z zakresu infrastruktury i planowania przestrzennego mają na celu polepszenie jakości życia mieszkańców a także stworzenie jak najlepszych warunków dla przedsiębiorców zarówno obecnych jak i potencjalnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne.

Wysoki stopień wyposażenia danego obszaru w infrastrukturę techniczną jest podstawowym czynnikiem aktywizującym postęp społeczno – gospodarczy. Stanowi podstawę wszelkiej działalności gospodarczej, warunkuje jakość życia oraz zabezpiecza środowisko naturalne. Zmodernizowane, bezpieczne drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, gwarantują bezpieczeństwo komunikacyjne; nowoczesna i pełna infrastruktura komunalna pozwala na optymalną ochronę środowiska naturalnego. Interwencja w obszarze efektywności energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej będzie koncentrować się na systematycznym podnoszeniu efektywności systemów energetycznych, dywersyfikacji źródeł energii w kierunku energii odnawialnej, wdrażanie rozwiązań, których celem będzie ograniczenie zjawiska tzw. „niskiej emisji”. Działania służące poprawie jakości powietrza (m.in. termomodernizacja budynków, modernizacja oświetlenia i źródeł ciepła, promocja wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych itd.), realizowane na poziomie lokalnym- gminnym, przyczynią się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie poziomu efektywności energetycznej.

Cel operacyjny 2.1. Ochrona środowiska naturalnego przed skutkami antropopresji i przeciwdziałanie zmianom klimatu

Kierunki działań:

- 2.1.1. Współpraca z Polską Spółką Gazownictwa sp. z o.o. w zakresie możliwości rozbudowy sieci gazowniczej na terenie gminy
- 2.1.2. Wdrażanie rozwiązań mających na celu zmniejszenie zużycia energii i ograniczenie tzw. „niskiej emisji” we wszystkich sektorach użytkowników energii (działalność gospodarcza, mieszkalnictwo, użyteczność publiczna, oświetlenie uliczne, transport)
- 2.1.3. Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym bilansie energetycznym gminy (rozwój indywidualnych źródeł energii, na potrzeby własne budynków)
- 2.1.4. Kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy – edukacja środowiskowa (wszystkie grupy wiekowe)
- 2.1.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami, likwidacja dzikich wysypisk
- 2.1.6. Rozwój infrastruktury wodno – ściekowej
- 2.1.7. Rozwój ekologicznych form mobilności (transport zbiorowy, rower)
- 2.1.8. Ochrona gleb
- 2.1.9. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochrona wód

Kierunki działań przewidziane w ramach realizacji celu operacyjnego 2.1. *Ochrona środowiska naturalnego przed skutkami antropopresji i przeciwdziałanie zmianom klimatu*, koncentrują się na przedsięwzięciach dotyczących ochrony i poprawy stanu:

- powietrza m.in. poprzez ograniczenie zapotrzebowania na energię, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych, zwiększenie udziału energii ze

źródeł odnawialnych w ogólnym bilansie energetycznym gminy, zapewnienie dostępu do paliw przyjaznych dla środowiska (gaz ziemny),

- wód i gleb, co wiąże się z koniecznością zarówno podnoszenia standardów infrastruktury i gospodarki wodno – ściekowej jak i racjonalnym gospodarowaniem zasobami wodnymi.

Dla poprawy stanu powietrza w gminie konieczna jest realizacja zadań niskoemisyjnych ujętych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2017 – 2022 (Uchwała Nr XXX/184/2017 Rady Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 29 czerwca 2017 r.) oraz aktualizacji tego Planu.

Niezwykle istotną inwestycją, wyczekiwaną przez mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne jest rozbudowa sieci gazowniczej. Dostęp do infrastruktury gazu ziemnego w gminie może wpłynąć pozytywnie na zmianę struktury paliw wykorzystywanych do ogrzewania. Zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego do celów grzewczych przyniesie korzyści dla środowiska w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza.

Zmniejszenie zapotrzebowania na energię i ograniczenie emisji zanieczyszczeń na terenie gminy można osiągnąć poprzez m.in.:

- kompleksowe termomodernizacje budynków,
- wymianę przestarzałych systemów grzewczych,
- wykorzystywanie do ogrzewania paliw przyjaznych dla środowiska,
- wymianę oświetlenia na energooszczędne,
- rozwój niskoemisyjnej komunikacji publicznej, promocji środków transportu zeroemisyjnego (np. rower).

Inwestycje w OZE (ze szczególną preferencją rozwoju małych rozproszonych instalacji pracujących dla potrzeb konkretnych budynków/obiektów) przyczynią się do zwiększenia udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w energii finalnej. Nastąpi zmniejszenie zużycia energii paliw kopalnych, ograniczona zostanie zatem emisja CO₂ oraz innych szkodliwych związków. Do korzyści należy zaliczyć także zmniejszenie opłat za energię.

Wśród kierunków działań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego w gminie, wymienić należy budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności poprzez edukację - programy traktujące o korzyściach dla środowiska i ludzi wynikających z odpowiedzialnych zachowań m.in. w obszarach: gospodarowania odpadami (segregacja odpadów i zagrożenia wynikające ze spalania odpadów w warunkach domowych – systemach grzewczych czy porzucania śmieci), konsekwencje spalania paliw złej jakości, konieczność minimalizowania ilości wytwarzanych odpadów poprzez zapobieganie ich powstawaniu.

Mieszkańcy gminy muszą być informowani o obowiązujących w obszarze ochrony powietrza regulacjach prawnych (np. uchwała antysmogowa dla województwa świętokrzyskiego), które nakładają na obywateli obowiązek dbania o jakość powietrza poprzez obligowanie do określonych zachowań, wśród których wymienić można m.in. zakaz spalania paliw najgorszej jakości. Informacje te powinny być przekazywane w sposób jasny i czytelny.

Dla ochrony zasobów wodnych należy:

- promować racjonalne gospodarowanie wodą, które będzie prowadzić do ograniczenia zużycia wody,

- zwiększać retencję wód poprzez budowę zbiorników wodnych, tworzenie przydomowych oczek wodnych i ogrodów deszczowych zasilanych wodami opadowymi,
- prowadzić racjonalną gospodarkę wodno – ściekową w celu poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Do zadań skonkretyzowanych na etapie opracowywania niniejszej Strategii, wpisujących się w realizację celu operacyjnego 2.1. *Ochrona środowiska naturalnego przed skutkami antropopresji i przeciwdziałania zmianom klimatu*, należą:

- organizacja transportu zbiorowego na terenie gminy (zakup autobusów) – stworzenie dostosowanej do potrzeb mieszkańców komunikacji zbiorowej z pobliskim miastem Skarżysko – Kamienna oraz siedzibą gminy tj. miejscowością Skarżysko Kościelne,
- budowa funkcjonalnej infrastruktury przystankowej miejscowości Majków,
- usuwanie dzikich wysypisk,
- budowa zbiornika wodnego w Michałowie na rzece Żarnówka,
- analiza możliwości budowy zbiorników retencyjnych na terenie pozostałych miejscowości gminy,
- budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Łąkowej w Skarżysku Kościelnym,
- Realizacja projektu pn. *Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi*,
- Realizacja projektu pn. *Budowa sieci gazowniczej w Gminie Skarżysko – Kościelne*,
- Realizacja projektu pn. *Czysta energia – Gmina Skarżysko Kościelne*,
- Realizacja projektu pn. *Rozwój ekologicznego transportu na terenie Gminy Skarżysko Kościelne* (zakup zeroemisyjnych autobusów elektrycznych lub autobusów zasilanych CNG).

Szczegółowe informacje o czterech ostatnich projektach zamieszczono w Załączniku nr 1 do „Strategii” – „Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne”, Tabela 26 (s. 51).

Cel operacyjny 2.2. Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej oraz integracja przestrzenna gminy

Kierunki działań:

- 2.2.1. Budowa nowych oraz przebudowa/modernizacja istniejących dróg oraz infrastruktury okołodrogowej
 - 2.2.2. Współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich przebiegających przez terytorium Gminy Skarżysko Kościelne w zakresie inwestycji i remontów, w tym realizacji inwestycji mających wpływ na wzrost komfortu życia mieszkańców gminy
 - 2.2.3. Zwiększenie integracji sołectw północnej części gminy z sołectwami południowej części gminy
 - 2.2.4. Skomunikowanie sołectw z siedzibą gminy poprzez budowę ścieżek spacerowo - rowerowych
-

Zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności Gminy Skarżysko Kościelne dla lokowania inwestycji gospodarczych i mieszkaniowych wymaga podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę dostępności komunikacyjnej a także dbania o zwiększenie integracji poszczególnych rejonów gminy.

Dostępność komunikacyjna danego obszaru decyduje o jego atrakcyjności osadniczej, rekreacyjno – turystycznej oraz inwestycyjnej. Budowa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej opierać się będzie m.in. na rozwoju sieci dróg lokalnych oraz współdziałaniu z innymi zarządcami dróg w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci dróg o znaczeniu ponadlokalnym. Ważnym kierunkiem działań w obszarze poprawy dostępności komunikacyjnej jest budowa dróg rowerowych i ciągów pieszych.

Do przykładowych inwestycji wpisujących się w realizację celu operacyjnego 2.2. *Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej oraz integracja przestrzenna gminy*, należą:

- budowa chodnika przy drodze powiatowej Świerczek – Lipowe Pole Plebańskie; budowa drogi dojazdowej do przystanku PKP wraz z miejscami do parkowania dla podróżnych, od strony drogi powiatowej Świerczek – Lipowe Pole Plebańskie;
- przebudowa drogi powiatowej relacji Skarżysko Kościelne – Kierz Niedźwiedzi;
- budowa chodnika od miejscowości Kierz Niedźwiedzi do cmentarza na terenie miejscowości Skarżysko Kościelne z uwzględnieniem możliwości przedłużenia chodnika aż do miejscowości Świerczek,
- rozbudowa/przebudowa drogi powiatowej w ul. Żeromskiego Majków – Parszów – poprawa stanu nawierzchni, budowa poboczy i chodników;
- rozbudowa/przebudowa drogi powiatowej Majków – Michałów – Marcinków – poprawa stanu nawierzchni, budowa poboczy i chodników;
- rozbudowa/przebudowa ul. Św. Anny Majków wraz z doświetleniem, chodnikami, zjazdami do posesji, rowami odwadniającymi;
- rozbudowa drogi powiatowej w Lipowym Polu Plebańskim i Lipowym Polu Skarbowym od ul. Rycerskiej do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 0556T (do przejazdu kolejowego) wraz z przebudową obiektu mostowego;
- wykonanie bezpiecznego dojścia dla pieszych (mieszkańców miejscowości Majkowa Anny) w kierunku przystanku komunikacji zbiorowej zlokalizowanego przy ul. Młodzawy w Skarżysku Kościelnym (dojście dla pieszych wzdłuż pasa drogowego DK 42 do istniejącego tam przejścia dla pieszych, chodnika i przystanku);
- rozbudowa/przebudowa ul. Kolonia Skarżysko Kościelne;
- rozbudowa/przebudowa ul. Kościelna Skarżysko Kościelne;
- rozbudowa/przebudowa ul. Podlesie Grzybowa Góra;
- rozbudowa/przebudowa ul. Polna i ul. Południowa Skarżysko Kościelne;
- rozbudowa/przebudowa ulic w Lipowym Polu Skarbowym;
- rozbudowa/przebudowa ul. Bocznej Kierz Niedźwiedzi,
- przebudowa dróg gminnych dojazdowych do pól uprawnych.

Cel operacyjny 2.3. Poprawa standardów gospodarowania przestrzenią – świadoma polityka przestrzenna

Kierunki działań:

- 2.3.1. Aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w sytuacji zaistnienia takiej potrzeby
- 2.3.2. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wyznaczenie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych
- 2.3.3. Uruchamianie nowych terenów z przeznaczeniem pod rozwój budownictwa mieszkaniowego

2.3.4. Ochrona przed zabudowywaniem obszarów cennych przyrodniczo

Zrównoważony rozwój społeczno gospodarczy gminy musi być spójny ze zrównoważoną polityką przestrzenną. Planowana zabudowa mieszkaniowa, tereny pod działalność gospodarczą muszą wpisywać się w założenia ładu przestrzennego. Ład przestrzenny, do którego należy dążyć w zagospodarowaniu przestrzeni gminy, wiąże się z prowadzeniem racjonalnej polityki przestrzennej. Istotne jest położenie nacisku na uzbrojenie terenów o dogodnej dostępności z przeznaczeniem pod rozwój funkcji usługowo – przemysłowych, takich które mogą korzystnie wpłynąć na rozwój lokalnego rynku pracy. Dodatkowo należy dążyć do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na bazie racjonalnie wyznaczonych terenów, gdzie wskazane zostaną strefy z możliwością rozwoju różnych funkcji, w tym kształtowania nowej zabudowy w ilości wynikającej z realnego zapotrzebowania (na zasadzie uzupełnienia obecnej zabudowy w sołectwach gdzie faktycznie jest takie zapotrzebowanie np. wydaje się najwięcej decyzji o warunkach zabudowy) oraz terenów wyłączonych spod zabudowy ze względów na potrzeby ochrony przyrody, gleb, lasów itd.

Realizacja polityki przestrzennej w oparciu o plany zagospodarowania przestrzennego pozwoli na zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy gminy, który odbywał się będzie przy poszanowaniu środowiska przyrodniczego, w tym ochrony obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych.

Cel operacyjny 2.4. Zwiększenie efektywności w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację przedsięwzięć, w tym przedsięwzięć proekologicznych

Kierunki działań:

- 2.4.1. Pomoc mieszkańcom gminy w pozyskiwaniu funduszy na realizację zadań służących poprawie jakości powietrza (m.in. w ramach programu Czyste powietrze)
 - 2.4.2. Promocja i zapewnienie dostępu do informacji o możliwościach pozyskania dofinansowania
 - 2.4.3. Czysta energia – realizacja projektu w partnerstwie w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy
 - 2.4.4. Utworzenie schroniska dla zwierząt
-

Część inwestycji proekologicznych z uwagi na ograniczone możliwości finansowe gminy jak i gospodarstw domowych, będzie mogła zostać zrealizowana wyłącznie w sytuacji pozyskania wsparcia finansowego na realizację zadań. Dlatego też należy podjąć działania mające na celu maksymalne wykorzystanie pojawiających się szans dofinansowania w ramach dostępnych programów pomocowych. Ważne jest zapewnienie mieszkańcom czytelnych informacji na temat możliwości pozyskania środków na realizację poszczególnych zadań poprawiających stan środowiska naturalnego np. poprzez zamieszczanie aktualnych zwięzłych informacji o dostępnych formach wsparcia.

Cel strategiczny 3: Konkurencyjny kapitał ludzki

Głównym celem działań podejmowanych w ramach tego obszaru jest poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego. Kierunki działań przyjęte dla realizacji celu strategicznego 3. *Konkurencyjny kapitał ludzki*, związane są z realizacją polityki zrównoważonego rozwoju w obszarze społecznym, który zakłada poprawę jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych, umiejętność tworzenia lepszych warunków życia, aktywizacji społeczności lokalnej a także zwiększeniu efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Cel operacyjny 3.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych

Kierunki działań:

- 3.1.1. Poprawa jakości edukacji, wyrównywanie szans edukacyjnych – zmniejszanie nierówności w dostępie do edukacji i poprawa dostępu do instytucji opieki nad dziećmi do lat 3
- 3.1.2. Rozbudowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, rozwój i zwiększenie dostępu do instytucji kultury, wzbogacenie oferty kulturalno – rozrywkowej gminy
- 3.1.3. Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa
- 3.1.4. Zapewnienie skutecznego systemu wsparcia dla wszystkich grup społecznych - rozwój infrastruktury i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kluczowym czynnikiem rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne jest kapitał ludzki. Ważne jest zatem podejmowanie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości tego czynnika. Istotnymi kwestiami w tym obszarze będzie zapewnienie dostępu do placówek pełniących opiekę nad małym dzieckiem (np. żłobki), zapewnienie wysokiej jakości i dostępności edukacji a także poprawy wyposażenia obiektów szkolnych, aby stworzyć jak najlepsze warunki do edukacji. W tym celu należy kontynuować realizację przedsięwzięć już rozpoczętych (np. budowa Przedszkola Samorządowego), utworzenie żłobka na terenie Gminy Skarżysko Kościelne, jak również podejmować nowe zadania dla zwiększenia poziomu kształcenia.

Poza zaspokajaniem podstawowych potrzeb mieszkańców, Gmina Skarżysko Kościelne planuje zapewnić miejsca do odpoczynku i integracji dla mieszkańców wszystkich grup społecznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, zwiększenie dostępu do instytucji kultury a także wzbogacenie oferty kulturalno – rozrywkowej. Do przykładowych inwestycji zaliczyć należy:

- pozyskanie terenu i budowa ogólnodostępnych obiektów rekreacyjnych i placów zabaw w rejonie ul. Pleśniówka/Żeromskiego oraz w rejonie ul. Staffa;
- aktywowanie i promowanie działalności skautingowej, harcerskiej na terenie gminy (camping, mini festiwale, organizacja zawodów orientering'owych, sprawnościowych, itp.);
- budowa ogródka jordanowskiego w rejonie Przedszkola Samorządowego w Skarżysku Kościelnym;
- odbudowa istniejącej infrastruktury placów zabaw i siłowni zewnętrznych z budową nowych miejsc rekreacyjno – turystycznych;
- budowa świetlicy wiejskiej wraz z budową remizy strażackiej nowotworzonej OSP Majków – Michałów;
- budowa hali sportowej wraz z boiskiem i kortami tenisowymi,
- przystosowanie budynku pod potrzeby Biblioteki Publicznej w Skarżysku Kościelnym;

- utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury w Skarżysku Kościelnym.

W budowaniu konkurencyjnego kapitału ludzkiego należy wziąć pod uwagę kwestie stanu zdrowia mieszkańców gminy. Konieczne jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promocja sportu, rekreacji i zdrowego trybu życia. Istotnym działaniem będzie tutaj budowa ścieżek i tras rowerowych na terenie gminy (m.in. w ramach opracowywanej przez powiat skarżyski „Koncepcji budowy ścieżek rowerowych na terenie powiatu skarżyskiego). Przez teren Gminy Skarżysko Kościelne (rejon miejscowości Lipowe Pole Skarbowe oraz Lipowe Pole Plebańskie) przebiegać będzie trasa rowerowa, będąca częścią trasy łączącej Skarżysko Kościelne z Szydłowcem, Skarżysko – Kamienną i Starachowicami. W sierpniu 2021 r. w Skarżysku – Kamiennej odbyło się spotkanie robocze dotyczące budowy ścieżek/tras rowerowych na terenach gmin: Suchedniów, Skarżysko Kościelne, Bliżyn, Stąporków i Końskie. Opracowywany plan przebiegu tras rowerowych ma posłużyć do stworzenia wspólnego projektu przez gminy tworzące Miejski obszar Funkcjonalny Miasta Północy i wspólne staranie się o zewnętrzne dofinansowanie na realizację przedsięwzięcia.

W Gminie Skarżysko Kościelne, podobnie jak w całym kraju występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa. Z roku na rok zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja taka powoduje zmianę zapotrzebowania mieszkańców na usługi społeczne. W tym celu należy dążyć do rozbudowy infrastruktury oraz stworzenia oferty społecznej, która będzie odpowiadać potrzebom osób niesamodzielnych, starszych, samotnych, narażonych na wykluczenie społeczne. Do przykładowych przedsięwzięć w tym zakresie zaliczyć należy:

- utworzenie Domu Pomocy Społecznej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne;
- kontynuacja działalności klubu seniora – „Klub senior +”.

Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych

Kierunki działań:

- 3.2.1. Współpraca gminy z instytucjami rynku pracy w celu podejmowania inicjatyw ograniczających skalę bezrobocia (szkolenia, kursy przekwalifikowania, dotacje na rozpoczęcie własnej działalności, itp.)
 - 3.2.2. Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności
 - 3.2.3. Monitorowanie zjawisk patologicznych i likwidacja przyczyn dysfunkcji, przeciwdziałanie wystąpieniu zjawisk patologicznych w rodzinach
 - 3.2.4. Prowadzenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym
 - 3.2.5. Wsparcie dla sektora organizacji pozarządowych podejmujących inicjatywy mające na celu integrację lokalnego społeczeństwa
 - 3.2.6. Wspieranie inicjatyw oddolnych organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych
-

Dla ukształtowania silnego i konkurencyjnego kapitału ludzkiego konieczne jest efektywne rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Monitorowanie i skuteczne ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych zapobiega rozwarstwieniu lokalnego społeczeństwa. Szczegółowe zadania i kierunki działań w tym obszarze zawiera Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skarżysko Kościelne.

Cel operacyjny 3.3. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wsparcie zdolności do samoorganizacji mieszkańców

Kierunki działań:

- 3.3.1. Działalność na rzecz podnoszenia świadomości obywatelskiej (realizacja programów na rzecz obywatelskiego zaangażowania w sprawy publiczne, np. poprzez udział w konsultacjach społecznych, udział w wyborach, wolontariat, filantropię, członkostwo w organizacjach trzeciego sektora)
 - 3.3.2. Kreowanie korzystnych warunków dla rozwoju i funkcjonowania organizacji pozarządowych
-

Kluczowym będzie podejmowanie działań mających na celu podnoszenie świadomości obywateli w zakresie ich praw i obowiązków, mających poczucie wspólnoty interesów, celów, potrafiących podejmować i realizować wspólne działania zmierzające do realizacji swoich zamierzeń.

Cel operacyjny 3.4. Tworzenie warunków do dynamicznego rozwoju społeczeństwa informacyjnego

Kierunki działań:

- 3.4.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
 - 3.4.2. Poprawa umiejętności korzystania z zasobów Internetu
 - 3.4.3. Promocja uczenia się przez całe życie, również przy pomocy technologii informatycznych
 - 3.4.4. Uświadamianie lokalnemu społeczeństwu korzyści, jakie można osiągnąć w wyniku optymalnego zarządzania informacją
 - 3.4.5. Wsparcie dla inicjatyw mających na celu przygotowanie społeczeństwa do efektywnego korzystania z funkcjonalności w obszarze technologii informacyjno - telekomunikacyjnych
-

Powszechny dostęp do Internetu oraz umiejętność korzystania z jego zasobów wpływa na wzrost atrakcyjności kapitału ludzkiego m.in. na rynku pracy. Im bardziej wykształcone społeczeństwo, tym lepiej i szybciej potrafi dostosować się do zmieniających się warunków. Dostępność Internetu ma pozytywny wpływ również na usprawnienie komunikacji społecznej. Zauważyć należy że rozbudowa infrastruktury informatycznej, umożliwiającej różnorodne aktywności „na odległość” poza bezpośrednimi korzyściami w postaci dostępu do informacji może też przynieść korzyści polegające na zwiększeniu atrakcyjności gminy dla osiedlania się na jej obszarze.

3.1. Środowiskowe uwarunkowania realizacji inwestycji przewidzianych w „Strategii ...”

Obszar Gminy Skarżysko Kościelne objęty został różnymi formami ochrony przyrody i z tego względu realizacja działań przewidzianych w „Strategii ...” będzie wymagała bezwzględnie respektowania rygorów ochronnych określonych przepisami prawa dla poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo.

W celu eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie szeregu działań, których zastosowanie zapobiegać będzie wystąpieniu ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko.

Tabela 4. Proponowane środki i zalecenia niwelujące ewentualne niekorzystne oddziaływania na środowisko

Element środowiska przyrodniczego	Środki/zalecenia
Zdrowie ludzi	<ul style="list-style-type: none"> – Oznakowanie obszarów, gdzie prowadzone będą prace budowlane w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac, – Stosowanie sprawnego technicznie sprzętu oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP, – Ograniczanie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu, – Stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych
Świat zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> – Wykonywanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy, – Prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy czy innych gatunków ważnych ze względów przyrodniczych, których występowanie stwierdzono, – W sytuacji braku możliwości prowadzenia prac w okresie pozalęgowym odpowiednio wcześniej należy zabezpieczyć budynki przed możliwością zakładania w nich lęgówisk, – Prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w możliwie najkrótszym czasie
Świat roślin	<ul style="list-style-type: none"> – Wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz nawiązującej do otoczenia, – Zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych, z poszanowaniem wymagań ochrony środowiska, – Prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych w czasie wykonywania prac budowlanych, – Zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego (np.. włókniny i obudowy drewniane), – Maksymalnie ograniczać rozmiary planów budowy
Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> – Zabezpieczenie placów budowy (skład materiałów, odpadów) w sposób zapobiegający kontaktowi z wodami opadowymi i gruntowymi, – Zbierać w sposób selektywny powstające odpady i gromadzić je czasowo do momentu wywozu na składowisko odpadów lub innego zagospodarowania, – Kontrola szczelności instalacji paliwowych pojazdów i maszyn wykorzystywanych w czasie prac budowlanych celem zapobieżenia możliwości miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, – Zapewnienie zaplecza socjalnego oraz przenośnych toalet dla pracowników budowy oraz regularne opróżnianie toalet z wykorzystaniem samochodów asenizacyjnych wyposażonych w odpowiedni sprzęt, – Zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych
Jakość powietrza	<ul style="list-style-type: none"> – Zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót w szczególności poprzez:

Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030

	systematycznie sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn budowlanych
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none">– Przed rozpoczęciem prac ziemnych należy zebrać warstwę gleby (humus), a po zakończeniu prac rozplantować na powierzchni terenu,– Przestrzeganie prawidłowej gospodarki odpadami
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none">– Zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu
Klimat	<ul style="list-style-type: none">– Ograniczanie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum celem ograniczenia emisji spalin,– Stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu,– Stosować urządzenia o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń
Zabytki i dobra materialne	<ul style="list-style-type: none">– Przewidziane w „Strategii ...” zadania inwestycyjne nie będą dotyczyć obiektów zabytkowych,– w wyniku realizacji przedsięwzięć nastąpi rozwój i odnowienie infrastruktury technicznej, odnowienie obiektów publicznych w wyniku termomodernizacji,– W wyniku realizacji inwestycji wzrośnie atrakcyjność gminy dla przyszłych inwestorów oraz zwiększy się standard życia lokalnej społeczności

Zaleca się bezwzględne respektowanie rygorów ochronnych określonych przepisami prawa dla poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo.

Z uwagi na rodzaj a także skalę planowanych działań ujętych w niniejszym dokumencie, nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Wszystkie zadania realizowane będą w granicach administracyjnych Gminy Skarżysko Kościelne. Należy dążyć do integracji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu, walorami krajobrazowymi, szatą roślinną, zagospodarowaniem przestrzeni, uwarunkowaniami kulturowymi itp.

Inwestycje/działania zaplanowane w „Strategii ...” realizowane będą głównie w obszarach zmienionych antropogenicznie, zurbanizowanych, przekształconych w wyniku działalności człowieka. Nie przewiduje się realizacji inwestycji oraz lokalizowania placów budowy na obszarach chronionych. Realizacja zaplanowanych inwestycji/działania przyniesie korzyści zarówno dla środowiska a także wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne.

Przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji budynków czy remontów charakteryzują się ograniczonym terytorialnie zasięgiem, dotyczą istniejących już budynków i nie będą związane z budową nowych obiektów czy zajmowaniem nowych terenów pod inwestycje. W trakcie planowania prac Inwestor zobowiązany jest do wyboru koncepcji zapewniającej minimalizację potencjalnych oddziaływań na środowisko oraz warunków życia i zdrowia mieszkańców, zarówno na etapie realizacji jak i późniejszej eksploatacji.

Przygotowanie i prowadzenie prac docieplenia budynków w ramach termomodernizacji powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków.

Konieczność uwzględniania obecności ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków wynika z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowań dotyczących odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku.

Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce objęte są ścisłą ochroną gatunkową.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. jedn. Dz. U. 2021 poz. 1098), uszczegółowioną rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183 ze zm.) wszystkie miejsca lęgowe ptaków objętych ochroną gatunkową podlegają ochronie prawnej.

Zgodnie z w/w rozporządzeniem ochrona gatunków dziko występujących zwierząt polega m.in. na dostosowywaniu terminów i sposobów wykonywania prac do okresów lęgów i rozrodu. Zatem na zarządcach budynków spoczywa odpowiedzialność za prowadzenie prac termomodernizacyjnych budynków we właściwym terminie, bezpiecznym dla gniazdujących w budynkach przedstawicieli chronionych gatunków ptaków i mających swoje schronienia nietoperzy.

Elementem podstawowym przed przystąpieniem do prac jest ekspertyza ornitologa i chiropterologa stwierdzająca obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie.

W celu uzyskania dokładnych i wiarygodnych wyników przegląd budynku pod kątem obecności schronień ptaków należy wykonać w szczytowym okresie rozrodu ptaków tj. w okresie od 15 maja do 15 lipca.

W sytuacji stwierdzenia w trakcie przeglądu, iż budynek stanowi miejsce rozrodu ptaków, prace należy prowadzić w terminach wyznaczonych przez ornitologa. Wskazane jest jednak, aby prace na budynkach będących miejscem rozrodu lub schronienia zwierząt prowadzić w okresie od 15 sierpnia do końca kwietnia. W przypadku konieczności prowadzenia prac w okresie od początku maja do połowy sierpnia, należy w okresie od początku września do początku kwietnia podjąć działania polegające na zabezpieczeniu zinwentaryzowanych miejsc rozrodu lub schronień przed ich zasiedleniem przez zwierzęta.

Obserwacje chiropterologiczne powinny być przeprowadzone 3-krotnie- w drugiej połowie czerwca, w sierpniu i w październiku. Jeśli zaistnieje potrzeba rezygnacji z jednej z tych kontroli, należy przyjmować maksymalne zasiedlenie przez nietoperze, jakie jest możliwe w budynku danego typu, przy stwierdzonej liczbie i rodzaju potencjalnych schronień.

Ponieważ jednak nietoperze mogą znajdować się w budynkach przez cały rok i mogą również zmieniać schronienia, dlatego bezwarunkowo dodatkowa szczegółowa kontrola powinna bezpośrednio poprzedzać planowane prace ociepleniowe.

Jeśli remont, przebudowa budynku będzie odbywać się w czasie, gdy potencjalnie mogą znajdować się w nim gniazda ptasie z lęgami lub nietoperze- konieczne jest wcześniejsze zabezpieczenie wszystkich zinwentaryzowanych uprzednio miejsc, w których zwierzęta te mogłyby się ukryć.

Ze względu na ptaki, prace zabezpieczające przed zakładaniem gniazd muszą być prowadzone poza okresem lęgowym- w okresie od połowy sierpnia do końca lutego.

Jeśli w budynku stwierdzono obecność nietoperzy, zwłaszcza jeśli zachodzi podejrzenie, że mogą się one w nim znajdować, zaklejenie szczelin w ramach prac przygotowujących budynek do docieplenia dopuszczalne jest w czasie, gdy mogą one bezpiecznie opuścić kryjówki i znaleźć inne. Najbardziej odpowiednim terminem do przeprowadzenia takich prac jest późne lato i wczesna jesień a więc okres od sierpnia do września, gdyż w tym czasie wszystkie ślady świadczące o wykorzystywaniu schronienia przez nietoperze są dobrze

widoczne. Ponadto młode osobniki są już samodzielne i mogą przed zimą znaleźć nowe schronienie.

W przypadku modernizacji budynków będących schronieniem ptaków czy nietoperzy wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze – dostosowując terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków i nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze.

Jeśli przy prowadzeniu prac wykonawca planuje czasowe lub stałe zniszczenie gniazd lub siedlisk gatunków chronionych musi uzyskać zezwolenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, jednocześnie składa propozycję kompensacji przyrodniczych. Po uzyskaniu pozytywnej decyzji Dyrektora RDOŚ można przystąpić do likwidacji lub zabezpieczenia miejsc, w których gniazdują ptaki i przebywają nietoperze (usuwanie gniazd z budynków dozwolone jest w okresie od 16 października do końca lutego).

Inwestor zobowiązany jest, by po remoncie użyteczność zinwentaryzowanego siedliska pozostała nieuszczerplona – np. tworząc odpowiednią liczbę alternatywnych schronień i miejsc lęgowych. Zastępcze schronienia dla ptaków i nietoperzy (w postaci skrzynek podociepleniowych i natynkowych) są dostępne i stosowane podczas prac termomodernizacyjnych budynków.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne z kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych wyższego szczebla

Wizja i misja Gminy Skarżysko Kościelne oraz plan ich realizacji wyrażony w sformułowanych celach strategicznych i operacyjnych wymaga zgodności z dokumentami wyższego szczebla o charakterze strategicznym. Polityka rozwoju gminy musi więc uwzględniać i wpisywać się w koncepcję rozwoju określoną w obowiązujących dokumentach nadrzędnych.

Wyznaczone w *Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030* cele strategiczne oraz cele operacyjne odnoszą się do problemów zidentyfikowanych na obszarze Gminy Skarżysko Kościelne i są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla o randze wojewódzkiej i krajowej. Zgodność Strategii lokalnej z celami dokumentów nadrzędnych ma wpływ na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Do nadrzędnych dokumentów strategicznych obowiązujących na poziomie kraju, w oparciu o które prowadzona jest polityka rozwoju należą:

<u>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.</u>		
Cel główny: <i>Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju.</i>		
Makroekonomiczne warunki rozwoju Polski do 2030 roku		
Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji)	Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji)	Obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności)
Nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski	Zgodnie z zasadami rozbudzenia potencjału rozwojowego odpowiednich	Usprawniający funkcje przyjaznego i pomocniczego państwa (nie

opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego) i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność.	obszarów mechanizmami dyfuzji i absorpcji oraz polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski.	nadodpowiedzialnego) działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji.
---	---	--

Dla każdego z wymienionych trzech obszarów strategicznych podporządkowane są cele strategiczne oraz kierunki interwencji (podział tematyczny):

Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji)

- Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
- Polska Cyfrowa,
- Kapitał Ludzki,
- Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.

Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji)

- Rozwój regionalny,
- Transport.

Obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności)

- Kapitał społeczny,
- Sprawne Państwo.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) - SOR		
Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.		
Cele szczegółowe:		
Cel szczegółowy	Główne obszary koncentracji działań	Cel
I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Reindustrializacja	Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji.
	Rozwój innowacyjnych firm	Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.
	Małe i średnie przedsiębiorstwa	Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.
	Kapitał dla rozwoju	Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie przy większym wykorzystaniu środków krajowych.

	Ekspansja zagraniczna	Zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki. Zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.
II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Spójność społeczna	Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
	Rozwój zrównoważony terytorialnie	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.
III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Prawo w służbie obywatelom i gospodarce	Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.
	Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem	Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno – gospodarczego i przestrzennego.
	E-państwo	Cyfrowe państwo usługowe.
	Finanse publiczne	Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne.
	Efektywność wykorzystania środków UE	Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.
Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: kapitał ludzki i społeczny, cyfryzacja, transport, energia, środowisko, bezpieczeństwo narodowe		

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR, została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR stanowi aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument ten zawiera nową wizję i model rozwoju kraju będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką. Wyzwania te określono mianem „pięciu pułapek rozwojowych”: średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficznej oraz słabości instytucjonalnej. Niezależnie od nich za bariery rozwoju Państwa uznano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego.

W SOR zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Strategia stanowi również podstawę do zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów).

Nowy model rozwoju zakłada odchodzić od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.

SOR zmierza do zmiany struktury gospodarki na rzecz uczynienia jej bardziej innowacyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby kapitału rzeczowego i ludzkiego. Na podkreślenie zasługuje dążenie do zwiększenia odpowiedzialności instytucji państwa za kształtowanie procesów gospodarczych, społecznych i terytorialnych.

Polityka regionalna doprowadzić ma do zwiększenia efektywności interwencji publicznej, w szczególności w odniesieniu do słabszych regionów, podregionów, miast i obszarów wiejskich, nie rezygnując jednak z wykorzystania potencjałów terytoriów wysoko rozwiniętych.

<u>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)</u>		
Cel główny: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.		
Cele szczegółowe:		
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Kierunki interwencji:		
1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją	2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem
1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno - gospodarcze	2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska	2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach	3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych		3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i		

podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów		
--	--	--

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) rozwija postanowienia **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. KSRR 2030 przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030.

Nadrzędnym dokumentem strategicznym na poziomie województwa, w oparciu o który prowadzona jest polityka rozwoju jest **Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+**. Strategia określa zasady programowania – realizacji polityki – we wszystkich aspektach życia w województwie, wyznaczając cele strategiczne oraz Obszary Strategicznej Interwencji i Miejskie Obszary Funkcjonalne.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+		
Wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego: Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:		
<ul style="list-style-type: none"> - wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy, - szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne, - będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju. 		
Misja rozwoju województwa świętokrzyskiego: Samorząd województwa świętokrzyskiego:		
<ul style="list-style-type: none"> - tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystywanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej, - uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa, - pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym – nowe inwestycje zewnętrzne). 		
Cele strategiczne rozwoju województwa świętokrzyskiego:		
GOSPODARKA	ŚRODOWISKO	DEMOGRAFIA
Cel 1. Inteligenta gospodarka	Cel 2. Przyjazny dla środowiska	Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń
Cele operacyjne:		
1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki	2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego	3.1. Silny kapitał społeczny w regionie
1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu	2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych	3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym

1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu	2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna	3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu
Sprawne zarządzanie regionem (Cel 4 horyzontalny)		
Cele operacyjne:		
4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem		
4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego		
4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa		

Dokumentem, który obok w/w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno – gospodarczego jest **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego**, przyjęty uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2870).

<u>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</u>
Główne założenia Planu:
<p>Mimo utrwalania się zjawisk recesyjnych oraz występowania wielu zagrożeń i problemów przestrzennych województwo świętokrzyskie nadal posiada własne, niewykorzystane potencjały rozwoju, które można i należy uruchomić w celu urzeczywistnienia wizji regionu konkurencyjnego, kojarzącego potrzebę zachowania i wzbogacenia wybitnych walorów naturalnych z szansami na przyśpieszenie procesów gospodarczych. Zagospodarowanie przestrzenne województwa powinno być oparte o mechanizmy rynkowe oraz zasadę równoważenia działań przestrzennych zakładającą równorzędność celów środowiskowych oraz społeczno – gospodarczych. Wizja ta jest zbieżna z celami szeroko rozumianego ekorozwoju i odpowiada oczekiwaniom społecznym, powszechnie wyrażanym we wnioskach zgłoszonych do Planu województwa.</p> <p>Wiodącym imperatywem regionalnej polityki przestrzennej winno być zatem integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, z utrzymaniem równowagi środowiska naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego eksponuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury; - walory architektoniczne i krajobrazowe; - wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych; - wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury; - walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności; - potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.
Strategiczna misja Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego:
„Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary

wiejskie a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług”.

Cel generalny Planu (...):

„Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu”.

Cele warunkujące:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa, w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy,
2. Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i funkcjonalnych powiązań sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą,
3. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy,
4. Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
5. Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług,
6. Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego,
7. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Dla każdego z wymienionych powyżej celów warunkujących przypisane zostały priorytety polityki przestrzennej. W priorytetach wojewódzkiej polityki przestrzennej położono naciska na te elementy przestrzeni, które warunkują wzrost atrakcyjności i konkurencyjności województwa w przestrzeni krajowej oraz są niezbędne do zahamowania i odwrócenia wewnętrznych tendencji dezintegracyjnych.

5. Obszary Strategicznej Interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wraz z zakresem planowanych działań

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.) wskazuje Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Zgodnie z zapisami w/w Strategii, OSI „to terytoria, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. Wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub/i przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych,
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne”.

Ustalenie OSI w województwie świętokrzyskim, jak podkreślono w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, „wymaga połączenia dwóch podejść: krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu RP, wyrażonej w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, oraz regionalnego, wynikającego z dokumentów województwa świętokrzyskiego, warsztatów strategicznych i konsultacji Strategii”.

Przyjęta we wrześniu 2019 r. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), na terenie województwa świętokrzyskiego wyznacza dwa rodzaje OSI (oba o charakterze obszarów problemowych):

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (...),
- miasta średnie tracące funkcje społeczno – gospodarcze (...).

Strategia krajowa wskazuje, że miasta średnie tracące funkcje społeczno – gospodarcze to obszary o szczególnej koncentracji problemów rozwojowych oraz że *„cechuje je regres w rozwoju i utrata funkcji społeczno – gospodarczych i administracyjnych, odpływ ludności, (zwłaszcza wykształconej w wieku produkcyjnym) do dużych ośrodków, upadek tradycyjnych lokalnych przemysłów, starzejącego się społeczeństwa zmieniającego popyt na niektóre usługi, jak również niedopasowania popytu i podaży na rynku pracy. Problemem tej kategorii obszarów jest także niezadowalająca dostępność terytorialna, w tym niedostateczne powiązania transportowe z innymi miastami i z obszarem funkcjonalnym w zakresie odpowiedniej jakości połączeń drogowych, kolejowych czy siatki połączeń w transporcie zbiorowym. Wskazane problemy wskazują znaczącym i postępującym osłabieniem bazy ekonomiczno – finansowej samorządów, grożąc dalszym pogarszaniem się warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej”*. Do miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze na obszarze województwa świętokrzyskiego należą: Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Jędrzejów, Staszów, Końskie, Skarżysko – Kamienna, Sandomierz oraz Busko – Zdrój.

Poza wymienionymi powyżej OSI wyznaczonymi w KSRR 2030, w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego ustalono regionalne obszary strategicznej interwencji, wykorzystując m.in. zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ). W Planie tym, oprócz zadań dotyczących przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego szczególny nacisk położono na integrację planowania przestrzennego i strategicznego, która będzie realizowana w ramach wyznaczonych w Planie województwa **obszarów funkcjonalnych**, implementowanych do polityki rozwoju jako **obszary strategicznej interwencji publicznej**.

Do głównych obszarów funkcjonalnych w PZPWŚ należą:

1. Miejskie obszary funkcjonalne

- Miejski obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego (MOF OW),
- Ośrodki Subregionalne,
- Ośrodki Lokalne,

2. Wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych

3. Obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych

- Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwoju,
- Obszar predysponowany do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej,
- Obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie predysponowany do wielokierunkowej aktywizacji społeczno – gospodarczej.

W ramach obszaru o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie predysponowany do wielokierunkowej aktywizacji społeczno – gospodarczej wyodrębniono:

- podobszar recesji przestarzałej bazy przemysłowej, predysponowany do wielokierunkowej aktywizacji społeczno – gospodarczej w oparciu o funkcje nierolnicze. W skład tego podobszaru wchodzi miasta tracące swoje dotychczasowe funkcje,
- podobszary kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług

4. Obszary szczególnego zjawiska w skali regionalnej

- Obszary o największym potencjale rolniczym,
- Obszary o największym potencjale przyrodniczo – krajobrazowym: obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich i obszar turystyczno – uzdrowiskowy,
- Staszowski obszar aktywności gospodarczej,
- Podobszary o największym potencjale rozwoju wydobycia i przetwórstwa surowców mineralnych,
- Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy – w województwie świętokrzyskim wyodrębnia się podobszar Doliny Wisły.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, wskazanie zasięgu OSI zostało poprzedzone dyskusją z przedstawicielami samorządów, która potwierdziła wolę współpracy w ramach obszarów strategicznej interwencji, a także była podstawą do weryfikacji granic OSI wyznaczonych na wcześniejszym etapie. W trakcie warsztatów strategicznych potwierdzono szczególne znaczenie dla rozwoju regionu OSI wskazanych w PZPWŚ, jednak zweryfikowane zostały granice obszarów. Ostateczny kształt zasięgu OSI został określony na podstawie wyników konsultacji społecznych prowadzonych w 2020 r.

OSI Miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego (Kielecki Obszar Funkcjonalny) został poszerzony o gminę Pierzchnica, dzięki czemu OF miasta wojewódzkiego uzyskał zwarty zasięg terytorialny. OSI obszar turystyczno – uzdrowiskowy z Planu (PZPWŚ), w Strategii nazwany został obszarem uzdrowiskowym i posiada nieco odmienne granice niż ten uwzględniony w Planie. W Strategii w skład tego obszaru wchodzi: miasto i gmina Busko – Zdrój, gmina Solec – Zdrój oraz miasto i gmina Kazimierza Wielka, która również w ostatnim czasie, prężnie rozwija funkcję uzdrowiskową, a także miasto i gmina Pińczów (będące w trakcie ubiegania się o status obszaru ochrony uzdrowiskowej). Obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich, który w PZPWŚ obejmuje jedynie teren gmin Świętokrzyskiego Parku Narodowego i jego otuliny, poszerzono o kolejne sześć gmin położonych w tym regionie fizycznogeograficznym, rozszerzając go o obszar potencjalnego rozwoju funkcji turystycznych pomiędzy największymi miastami województwa. W trakcie prac nad Strategią zostały zawiązane samorządowe porozumienia gmin na rzecz utworzenia OSI Ponidzie oraz OSI Dolina Wisły.

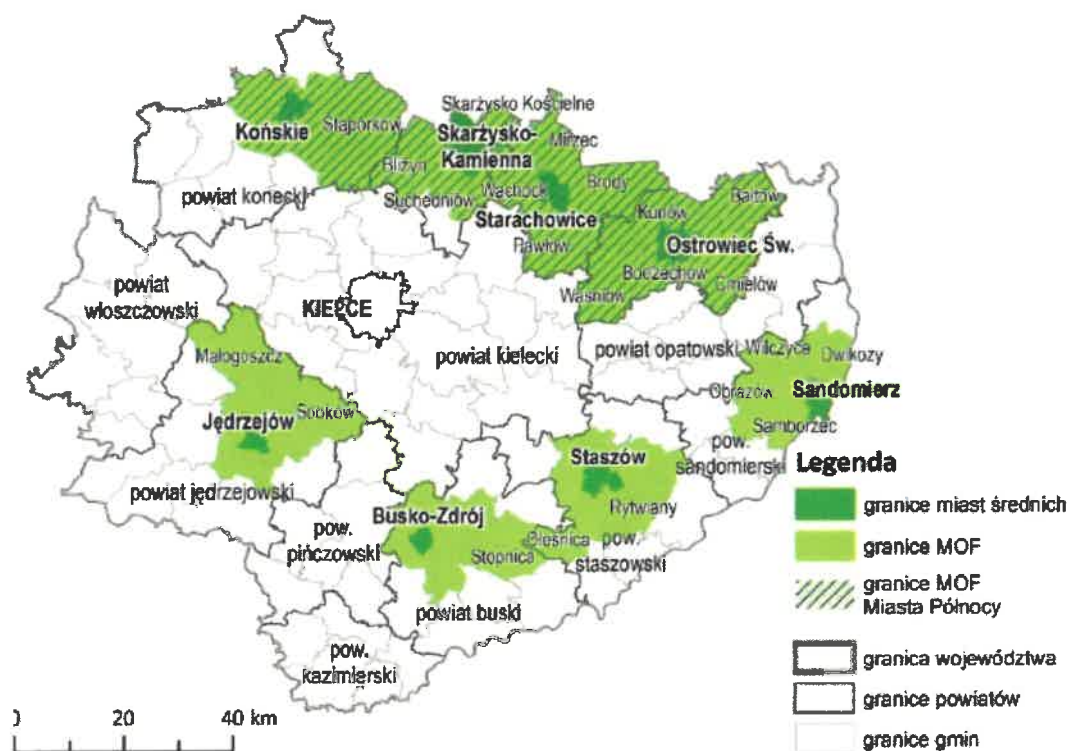
OSI regionalne wg Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to:

- Kielecki Obszar Funkcjonalny,
- MOF miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze, w tym:
 - MOF Miasta Północy,
 - MOF Budko Zdrój,
 - MOF Jędrzejów,
 - MOF Sandomierz,
 - MOF Staszów,
 - Obszar uzdrowiskowy,

- Góry Świętokrzyskie,
- Poniemie,
- Dolina Wisły.

Zgodnie z KSRR 2030, wsparcie w przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze może być adresowane także do obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (miejskich obszarów funkcjonalnych, MOF). W Strategii wskazano priorytetowy obszar polityki regionalnej, jakim są cztery miasta średnie (spośród wymienionych w KSRR 2030), położone w północnej części województwa tj. Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko – Kamienna i Końskie). Władze tych miast oraz gmin sąsiednich podpisały porozumienie w sprawie utworzenia wspólnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy. Aktualnie w skład MOF Miasta Północy wchodzi gminy i miasta: Końskie, Skarżysko – Kamienna, Starachowice, Ostrowiec świętokrzyski, Stąporków, Skarżysko Kościelne, Bliżyn, Wąchock, Pawłów, Waśniów, Bodzechów, Suchedniów, Ćmielów, Brody, Mirzec, Bałtów oraz Kunów. W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, dla MOF Miasta Północy określono cele strategiczne oraz oczekiwane skutki interwencji.

Mapa 1. Granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy w województwie świętokrzyskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.)

Tabela 5. Oczekiwane skutki interwencji w OSI MOF Miasta Północy w powiązaniu z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki	Restrukturyzacja gospodarcza tzw. miast północy w kierunku stworzenia klastra technologii związanych z inżynierią materiałową Badania i rozwój w obszarze leczenia uzdrowiskowego we współpracy z ośrodkami akademickimi
	1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu	Zachowanie i rozwój funkcji akademickiej Ostrowca Świętokrzyskiego, Sandomierza i Starachowic
	1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu	Rozwój funkcji turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego (w tym pomniki historii) i przyrodniczego Aktywizacja tradycyjnych gałęzi przemysłu w oparciu o restrukturyzację lub modernizację istniejących zasobów
Przyjazny dla środowiska i czysty region	2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych	Modernizacja i wykorzystanie zbiorników retencyjnych, w tym będących pozostałością po funkcjonowaniu COP wraz z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, z uwzględnieniem przystosowania do pełnienia funkcji rekreacyjnej
		Ochrona różnorodności biologicznej
		Rekultywacja obszarów poprzemysłowych, w tym w zagłębiu siarkowym
		Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
	Zabezpieczenie przed skutkami ograniczonego dostępu do wody, niskimi zasobami wodnymi	
Rozwój błękitno – zielonej infrastruktury		
2.3. Energetyka odnawialna o efektywność energetyczna	Wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach użyteczności publicznej	
Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	3.1. Silny kapitał społeczny w regionie	Rozwój społecznych/komunalnych form mieszkalnictwa, w tym wykorzystanie programów krajowych
		Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia
	3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym	Rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki, sportu i rekreacji
		Rozwój usług publicznych w ośrodkach subregionalnych i lokalnych
	Podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym rozwój sieci telekomunikacyjnych	

	3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu	Rozwój zewnętrznej dostępności transportowej średnich miast w skali regionalnej i krajowej
		Rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu
		Likwidacja kolizyjnych skrzyżowań kolejowo - drogowych
		Budowa ścieżek rowerowych – oddzielonych od pasa drogi przeznaczonego do ruchu pojazdów samochodowych
		Rozwój sieci telekomunikacyjnych
		Rewitalizacja przestrzeni miejskiej
		Zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy w obszarach podmiejskich
Sprawne zarządzanie regionem	4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego	Tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych
	4.3. Wzmocnienie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa	Budowa partnerstw w ramach obszarów funkcjonalnych miast

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.)

6. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Skarżysko Kościelne

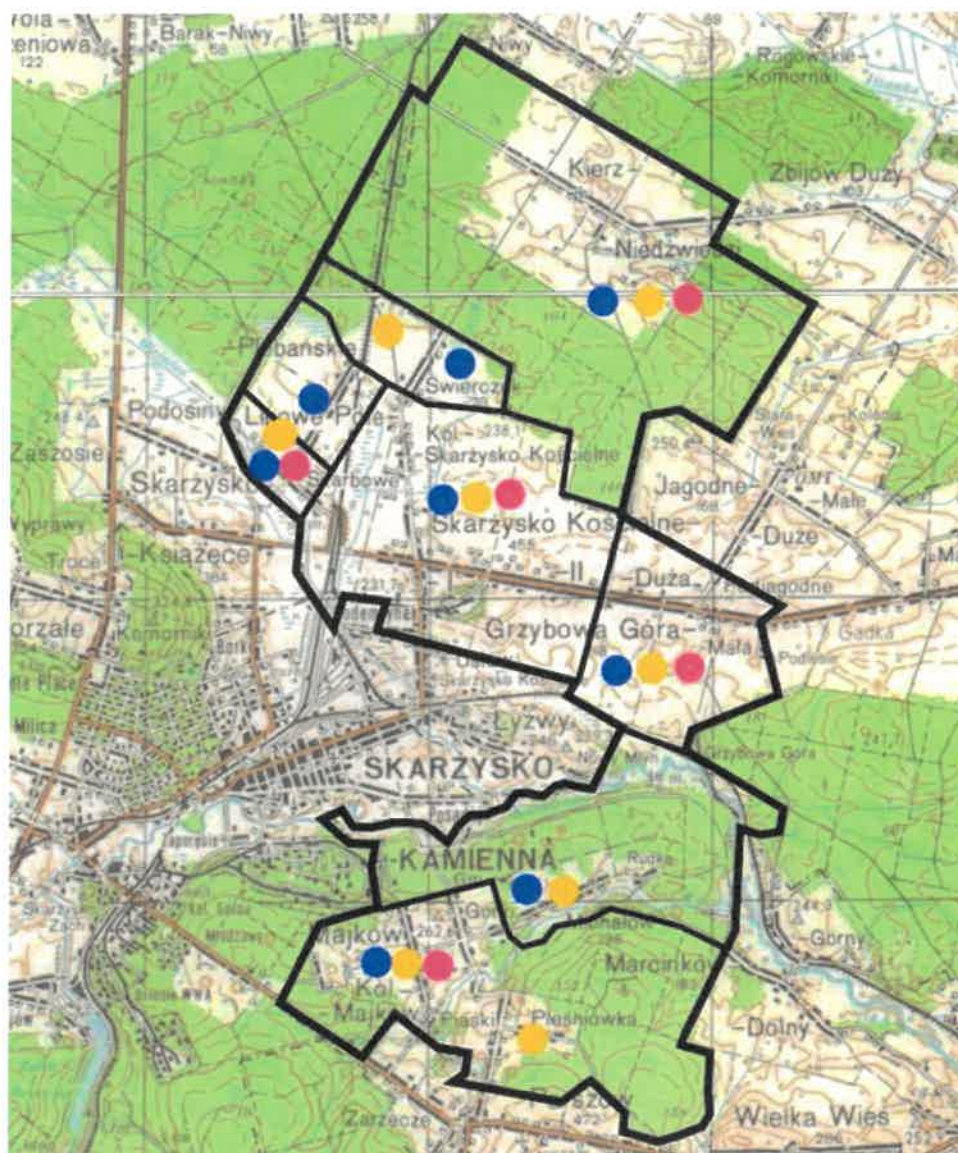
Niniejszy rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. 2021 poz. 1372), który stanowi, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy”.

Model struktury funkcjonalno – przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Model ten wskazuje ogólne kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, obszary wymagające zmian oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Skarżysko Kościelne przedstawiono na trzech mapach – po jednej dla każdego obszaru priorytetowego tj.:

- Obszar 1: Gospodarka,
- Obszar 2: Środowisko naturalne i ład przestrzenny,
- Obszar 3: Społeczność lokalna.

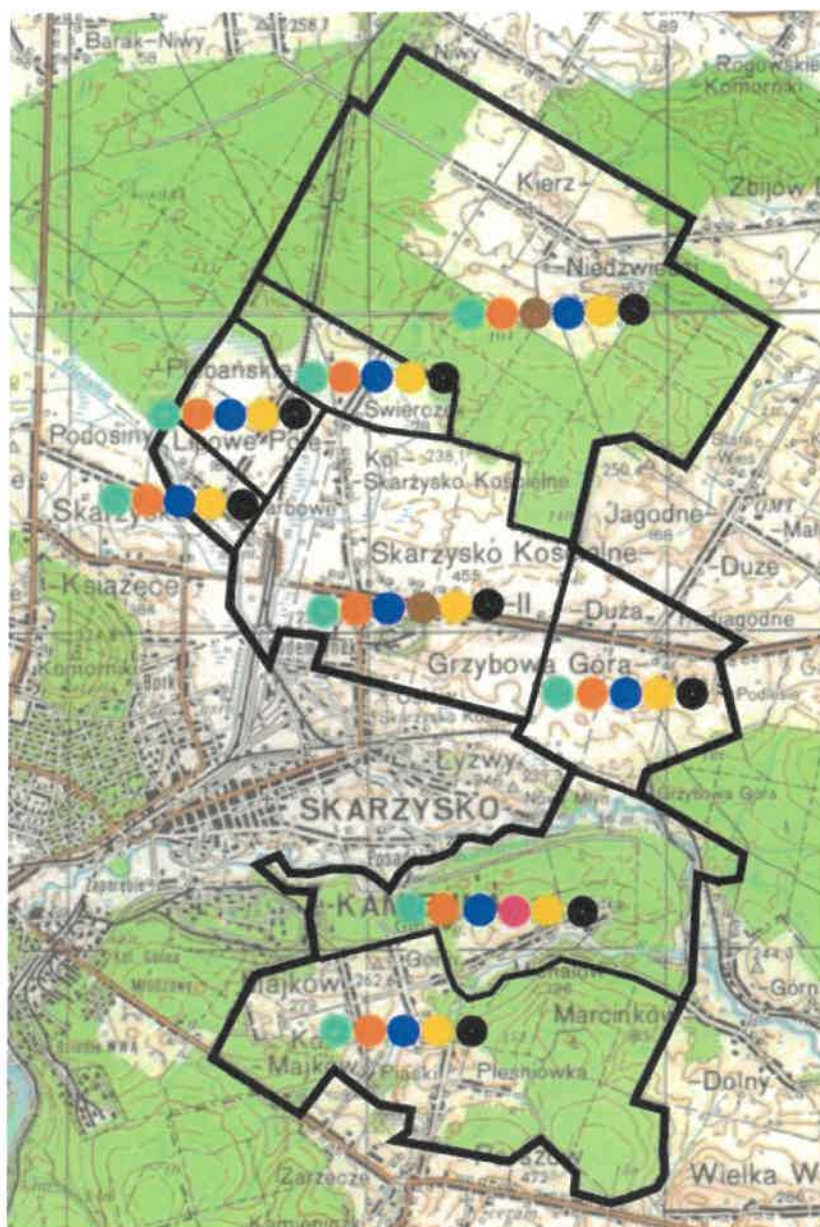
Mapy mają charakter schematyczny i przedstawiają projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną itp.

OBSZAR 1: GOSPODARKA

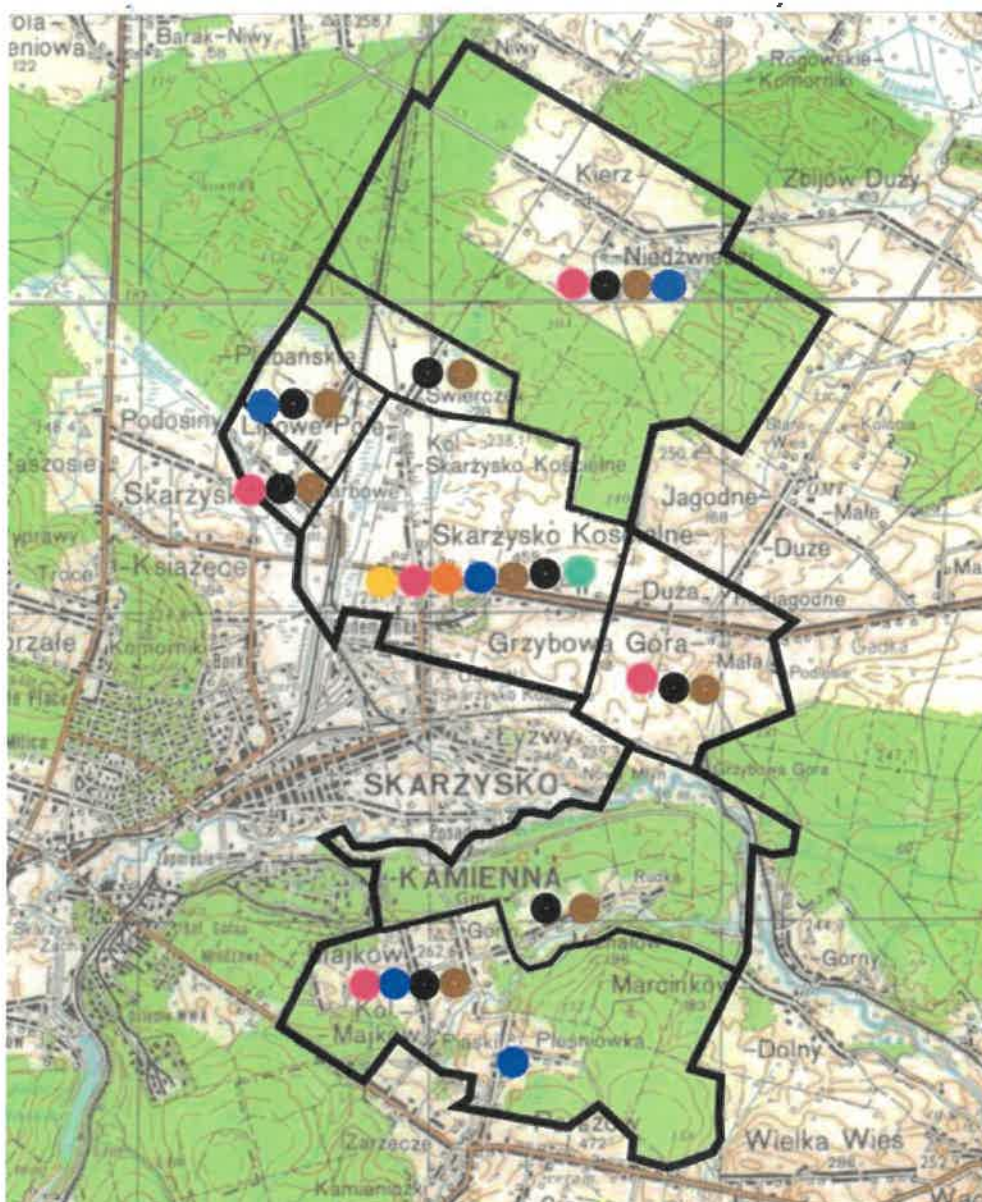
- Przemiany lokalnego rolnictwa oraz podniesienie jego konkurencyjności poprzez rozwój około rolniczych działalności gospodarczych
- Potencjał przyrodniczo – rekreacyjny. Rozwój funkcji turystycznej w gminie w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze, dobra kultury, itp.
- Potencjał usługowo – gospodarczy. Wsparcie pozarolniczej działalności gospodarczej i poprawa warunków do inwestowania.

OBSZAR 2: ŚRODOWISKO NATURALNE I ŁAD PRZESTRZENNY

- Działania ukierunkowane na ochronę i poprawę jakości powietrza. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- Rozbudowa sieci gazowniczej (inwestycja realizowana etapami)
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
- Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy
- Budowa zbiornika wodnego w Michałowie na rzece Żarnówka
- Poprawa dostępności komunikacyjnej oraz integracja przestrzenna poszczególnych rejonów gminy
- Potencjał mieszkaniowy. Uruchamianie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową

OBSZAR 3: SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

- Utworzenie GOK w Skarżysku Kościelnym
- Zapewnienie wysokich standardów edukacji szkolnej i przedszkolnej
- Poprawa dostępu do instytucji opieki nad dziećmi do lat 3. Utworzenie żłobka na terenie gminy.
- Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej w gminie
- Utworzenie Domu Pomocy Społecznej na terenie gminy oraz kontynuacja działalności klubu seniora „Klub Senior +”
- Kształtowanie postaw, zachowań prozdrowotnych, promocja sportu, rekreacji, zdrowego trybu życia oraz zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych
- Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu

7. Rekomendacje dla polityki przestrzennej w Gminie Skarżysko Kościelne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w obszarze gospodarowania przestrzenią jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skarżysko Kościelne zostało zaktualizowane w 2015 r. i przyjęte uchwałą nr V/32/2015 Rady Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 30 marca 2015 r.

W Gminie Skarżysko Kościelne nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Działalność inwestycyjna realizowana jest zatem w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Brak planów miejscowych może utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ opisywana sytuacja stwarza możliwość przypadkowych lokalizacji inwestycji, które stoją w sprzeczności z ładem przestrzennym ale również z planami i możliwościami gminy w zakresie zapewnienia dostępu do podstawowej infrastruktury (np. drogi, oświetlenie uliczne, sieć wodociągowa i kanalizacyjna, sieć gazownicza itp.). Wobec powyższego rekomenduje się podjęcie działań mających na celu opracowanie i przyjęcie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. Gmina Skarżysko Kościelne była właścicielem 48,0616 ha gruntów, co stanowiło ok. 0,9% łącznej powierzchni gminy. Oznacza to, że Gmina Skarżysko Kościelne posiada ograniczone możliwości w zakresie inwestycji gminnych.

Według obowiązującego w gminie „Studium ...” celem strategicznym rozwoju społeczno – gospodarczego i przestrzennego Gminy Skarżysko Kościelne jest uzyskanie takiej funkcjonalno – przestrzennej struktury tej jednostki, która w harmonijny, zrównoważony sposób wykorzysta jej walory przyrodnicze i kulturowe, dla poprawy warunków życia mieszkańców.

Z uwagi na uwarunkowania środowiska, uwarunkowania społeczno – demograficzne i pełnione przez gminę funkcje, proponowane zmiany koncentrują się przede wszystkim w następujących kierunkach:

- wielofunkcyjny rozwój wsi, ze szczególnym uwzględnieniem zmian jakościowych,
- właściwe wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, powiększanie w miarę możliwości zasięgu terenów zieleni poprzez zalesienia, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przywodnej przydrożne, wiążące się we wspólny system przestrzenny,
- rozwój terenów inwestycyjnych oraz lokalizacja odnawialnych źródeł energii.

W celu uporządkowania struktury układów przestrzennych wsi i nowych osiedli mieszkaniowych należy dążyć do wykształcenia obszarów integrujących i wpływających na tworzenie społeczności lokalnych. Uporządkowanie struktur urbanistycznych powinno odbywać się poprzez realizację jednakowej architektury pod względem form, kolorystyki i skali. Rozwój zabudowy powinien następować w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub jest planowana do realizacji w najbliższych latach.

Dążeniem Gminy Skarżysko Kościelne jest rozwój zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz zwiększenia ilości terenów usług sportu i rekreacji oraz zwiększenia ilości terenów leśnych i zielonych.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy Skarżysko Kościelne powinno odbywać się w oparciu o następujące zasady:

- kreowania warunków zmierzających do poprawy jakości życia lokalnej społeczności (wszystkich mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne),
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu,
- stałego i konsekwentnego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną,
- ochrony takich obszarów jak tradycja i kultura,
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno – gospodarczego,
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia,
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

8. Uwarunkowania realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030”

8.1. System wdrażania oraz podmioty zaangażowane we wdrażanie „Strategii ...”

Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne realizowana będzie w horyzoncie czasowym 2021-2030 po jej przyjęciu przez Radę Gminy w drodze uchwały. System wdrażania „Strategii ...” zakłada realizację wielu działań przewidzianych w ramach wyznaczonych celów. Koordynacja wdrażania „Strategii ...” leży po stronie samorządu gminy. Po przyjęciu „Strategii ...” przez Radę Gminy, za jej prawidłowe wdrożenie odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Wójt Gminy Skarżysko Kościelne.

Przy opracowywaniu „Strategii ...” przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki działań nie powinny ograniczać się w swoich założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych samorządu gminnego. Uwzględniono także kierunki działań, które wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu gminnego i których realizacja należeć będzie np. do samorządu powiatowego, podmiotów prywatnych czy organizacji pozarządowych. W obszarach takich rola gminy jest mocno ograniczona.

Fundamentalną zasadą określającą sposób postępowania w trakcie wdrażania „Strategii ...” jest zasada partnerstwa, rozumiana jako aktywna i otwarta współpraca równo traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska i instytucje realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju gminy.

Współpraca i partnerstwo są kluczem do skutecznego wdrożenia działań ujętych w „Strategii ...”, gdyż na zakres interwencji „Strategii ...” składają się również zadania wykraczające poza formalne kompetencje samorządu gminnego. Aktywność samorządu gminnego w realizacji zadań ujętych w „Strategii ...” może przejawiać się w trzech wymiarach:

PODLEGŁOŚĆ	WSPÓLZALEŻNOŚĆ	ODDZIAŁYWANIE
Obejmuje kierunki działania mieszczące się w zakresie bezpośrednich, formalnych kompetencji samorządu gminnego i podległych mu jednostek.	Obejmuje kierunki działania, w odniesieniu do których samorząd gminny posiada wpływ pośredni. W tym wymiarze gmina występuje w roli inicjatora/koordynatora działań innych podmiotów.	Obejmuje działania wykraczające poza obszar bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu samorządu gminnego. Zadania te znajdują się w gestii samorządu powiatowego, podmiotów prywatnych czy organizacji pozarządowych.

Instytucjami wspomagającymi w procesie wdrażania „Strategii ...” będą:

- Rada Gminy w Skarżysku Kościelnym,
- Pracownicy gminnych jednostek organizacyjnych, placówek oświatowych, instytucje powiatowe (Zarząd Powiatu, Powiatowy Urząd Pracy itp.),
- Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe, sektor finansowy (banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe),
- Organizacje pozarządowe z terenu gminy.

Instytucjami partnerskimi, wspomagającymi Gminę Skarżysko Kościelne w procesie wdrażania „Strategii ...” staną się zarządcy określonych instrumentów i programów, w ramach których mogą być finansowane zadania:

- Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,
- Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Urząd Wojewódzki,
- Wojewódzki Urząd Pracy (WUP),
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW),
- Starostwo Powiatowe,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA),
- Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Inne.

8.2. System monitorowania i ewaluacji „Strategii ...”

Istotnym wymogiem stawianym dokumentom szczebla strategicznego jest wewnętrzny system monitorowania oraz ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów.

Proces monitoringu „Strategii ...” polega na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych dotyczących wdrażania „Strategii ...”. Ma on na celu zapewnienie zgodności realizacji zadań z uprzednio zatwierdzonymi założeniami i celami „Strategii ...”. Istotą monitoringu jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane oraz modyfikowanie dalszych działań w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych celów w przyszłości.

Ewaluacja „Strategii ...” dotyczy oceny realizacji przyjętej „Strategii ...” pod względem skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości wdrażanych działań zgodnych z celami

określonymi w „Strategii ...”. Pomaga w planowaniu kolejnych działań dostarczając informacji niezbędnych do podjęcia decyzji. Odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób udało się osiągnąć zamierzone cele?

„Strategia ...” nie jest dokumentem zamkniętym, który miałby obowiązywać cały czas w niezmiennym kształcie i nie należy jej w ten sposób postrzegać. „Strategia ...” powstała w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych, które ulegają ciągłej zmianie. Dlatego też wyznaczone w „Strategii ...” cele i kierunki działań wymagają ciągłego monitoringu zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej jednostki, ciągłej obserwacji oraz oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu „Strategii ...”, wdrażania rozwiązań naprawczych, korygujących odstępstwa od uprzednio przyjętych planów. Zatem warunkiem efektywnego wdrażania działań służących osiągnięciu celów zapisanych w „Strategii ...” jest posiadanie wiedzy na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażania kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Informacje pozyskane w procesie monitoringu powinny stanowić podstawę ewaluacji przyjętych w „Strategii ...” założeń, ponieważ monitorowanie to sposób mierzenia tego, co się dzieje, natomiast ewaluacja pozwala nam stwierdzić, co to oznacza.

Dla Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 - 2030 przyjmuje się następujące typy ocen:

- *mid-term* (ocena w połowie okresu realizacji) - powinna badać stopień osiągniętej skuteczności na podstawie zebranych w trakcie monitoringu wskaźników,
- *ex-post* (ocena na zakończenie) - pozwala, na podstawie końcowych danych, na porównanie oczekiwanych celów z celami faktycznie osiągniętymi.

Monitoring pozwoli na uzyskanie konkretnych mierników osiągnięcia założonych w „Strategii ...” celów. Wybór właściwych mierzalnych wskaźników spowoduje efektywne monitorowanie procesów wdrażania „Strategii ...”. W poniższej tabeli zaproponowano wskaźniki, dzięki którym możliwe będzie śledzenie postępów w wykonaniu poszczególnych zadań i celów strategicznych.

Tabela 6. Wskaźniki realizacji zadań ujętych w „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 - 2030

Cel strategiczny 1.: Efektywna gospodarka lokalna	
Cel operacyjny	Wskaźnik realizacji
1.1. Modernizacja gospodarstw rolnych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba gospodarstw ekologicznych, agroturystycznych - powierzchnia gruntów wykorzystywana pod uprawy ekologiczne, - liczba zorganizowanych spotkań dla rolników oraz liczba uczestników tych spotkań.
1.2. Przygotowanie wysokiej jakości oferty turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, skierowanej do wszystkich grup społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - długość (km) wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych, - powierzchnia terenów przeznaczonych na rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej - liczba przeprowadzonych akcji promujących gminę, - liczba zorganizowanych imprez turystycznych promujących walory gminy.
1.3. Wspieranie przedsiębiorców oraz poprawa warunków do	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów gospodarki narodowej działających w rejestrze REGON,

Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 – 2030

inwestowania i powstawania nowych miejsc pracy na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych szkoleń, debat, dyskusji na temat funkcjonowania gospodarki i zmieniających się trendów rynkowych, - liczba osób zatrudnionych w nowopowstałych przedsiębiorstwach.
1.4. Wprowadzanie w życie idei gospodarki o obiegu zamkniętym	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych o tematyce gospodarki o obiegu zamkniętym, - liczba osób, które brały udział w spotkaniach (warsztatach) mających na celu zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa - liczba projektów/zadań zrealizowanych w formule partnerstwa publiczno – prywatnego, - ilość odpadów z tworzyw sztucznych zbieranych w ciągu roku .

Cel strategiczny 2. Spójna i wysokiej jakości przestrzeń oraz czyste środowisko naturalne	
2.1. Ochrona środowiska naturalnego przed skutkami antropopresji i przeciwdziałanie zmianom klimatu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba budynków poddanych termomodernizacji, - liczba wymienionych przestarzałych źródeł ciepła na terenie gminy - liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego, - moc jednostkowa punktów świetlnych, - wielkość zużycia energii, ciepła, paliw przed i po wykonaniu termomodernizacji budynków, zmianie oświetlenia na energooszczędne, - określenie wielkości redukcji emisji na podstawie ilości zaoszczędzonej energii i dla danego nośnika energii wskaźnika emisji CO₂, - środki gminy i dofinansowanie zewnętrzne wydatkowane na inwestycje wodno – kanalizacyjne - ilość powstałych na terenie gminy instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii - liczba działań promocyjnych w zakresie OZE - długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km)
2.2. Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej oraz integracja przestrzenna gminy	<ul style="list-style-type: none"> - długość (km) wyremontowanych dróg, - długość (km) nowowbudowanych chodników, - liczba km wybudowanych ścieżek rowerowych.
2.3. Poprawa standardów gospodarowania przestrzenią – świadoma polityka przestrzenna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba opracowanych i uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - powierzchnia terenu objęta ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
2.4. Zwiększenie efektywności w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację przedsięwzięć proekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> - środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację inwestycji proekologicznych

Cel strategiczny 3. Konkurencyjny kapitał ludzki	
3.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odnowionych oraz nowo utworzonych miejsc rekreacji/wypoczynku, - liczba dzieci uczęszczających do przedszkola/żłobka w odniesieniu do ogółu uprawnionych, - liczba km wybudowanych ścieżek, tras rowerowych na terenie gminy, - liczba działań skierowanych do osób starszych.
3.2. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z pomocy MOPS według rodzaju pomocy, - liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, - liczba utworzonych miejsc/punktów dla realizacji działań służących

społecznych	przeciwdziałaniu patologiom i wykluczeniu społecznemu - liczba zrealizowanych szkoleń, kursów i innych form pomocy dla osób bezrobotnych oraz zainteresowanych prowadzeniem działalności na własny rachunek, - liczba i rodzaj działań ukierunkowanych na wsparcie inicjatyw tworzenia platform współpracy pomiędzy pracodawcami a szkołami
3.3. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wsparcie zdolności do samoorganizacji mieszkańców	- liczba nowo zarejestrowanych organizacji społecznych/pozarządowych, - liczba osób biorących udział w konsultacjach społecznych, - frekwencja wyborcza
3.4. Tworzenie warunków do dynamicznego rozwoju społeczeństwa informacyjnego	- liczba osób posiadających dostęp do Internetu, - liczba przeprowadzonych akcji promujących naukę przez całe życie, - liczba uczestników szkoleń organizowanych przez różne instytucje, w tym organizacje pozarządowe

8.3. Partycypacja społeczna w procesie tworzenia „Strategii ...”

Partycypacja społeczna uważana jest za miarę rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego też jedną z istotnych form współpracy samorządu terytorialnego ze społecznością lokalną jest udział mieszkańców w tworzeniu strategii rozwoju. Dla zapewnienia właściwego rozwoju gminy konieczny jest udział społeczności lokalnej lub jej reprezentantów w opracowywaniu i realizacji różnych decyzji, zwłaszcza tych, które mają strategiczny charakter. Dlatego też zapewniono mieszkańcom Gminy Skarżysko Kościelne możliwość uczestniczenia w procesie tworzenia „Strategii ...”, ponieważ efekty wdrożeniowe tego dokumentu będą dotyczyć głównie mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne.

Zarządzeniem nr 126/2020 Wójta Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 27 listopada 2020 r., powołany został zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne, wyznaczony został jego koordynator a także określony został Regulamin prac zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne. Z uwagi na stan pandemii związany z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS COV2 podjęto decyzję, że w bezpośrednich spotkaniach w sprawie opracowania „Strategii ...” będą brali udział członkowie wspomnianego powyżej zespołu. W dniu 26.01.2021 r. w sali konferencyjnej Urzędu Gminy w Skarżysku Kościelnym odbyło się pierwsze posiedzenie członków zespołu ds. opracowania „Strategii ...” oraz Wykonawca opracowania. Podczas tego spotkania Wykonawca „Strategii ...” omówił m.in. zakres prac nad dokumentem oraz zagadnienia formalno – prawne związane z nowelizacją ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przedstawił zakres zgromadzonych informacji na potrzeby opracowania diagnozy stanu aktualnego Gminy Skarżysko Kościelne. Podczas spotkania przedyskutowano kwestie związane z potrzebami inwestycyjnymi Gminy Skarżysko oraz postanowiono umożliwić mieszkańcom gminy włączenie się w opracowywanie „Strategii ...” w drodze ankietyzacji. W dniu 26.01.2021 r. został sporządzony Protokół posiedzenia Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy, który zawiera szczegółowe ustalenia wynikające z posiedzenia.

W dniach 01.02.2021 r. do 26.02.2021 r. przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców gminy. Osoby zainteresowane wypełnieniem ankiety miały możliwość pobrania ze strony internetowej Urzędu Gminy edytowalnego kwestionariusza, który należało wypełnić a następnie przekazać na wybrany adres mailowy tj. adres Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne lub Wykonawcy „Strategii ...”. Pytania ankietowe dotyczyły zarówno kwestii

dotyczących ogólnego poziomu życia w gminie jak i dawały możliwość zgłoszenia propozycji zadań inwestycyjnych na terenie gminy.

W dniu 29.04.2021 r. odbyło się drugie spotkanie Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy z Wykonawcą „Strategii ...”. Spotkanie to odbyło się w formule on – line. Podczas spotkania omówiono Plan strategiczny rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne, który odpowiednio wcześniej tj. w dniu 22 .04.2021 r. został przesłany przez Wykonawcę „Strategii ...” na poszczególne adresy e-mail członków Zespołu. Zgłoszone przez uczestników spotkania uwagi do przedstawionego Planu strategicznego rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne zostały uwzględnione. Szczegółowe informacje i ustalenia jakie zapadły na drugim spotkaniu w sprawie „Strategii ...” zawiera Notatka służbowa spotkania Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy.

W dniu 26 (27) sierpnia planowane jest kolejne spotkanie w sprawie opracowania „Strategii ...”.

9. Ramy finansowe i źródła finansowania

Strategia Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021-2030 określa podstawowe cele i kierunki działania gminy na przestrzeni najbliższych lat. W znacznym stopniu okres ten będzie pokrywał się z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021– 2027. Zatem przed samorządem gminnym stoi perspektywa pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zaplanowanych w powyżej wskazanym okresie działań. W dużej mierze od pozyskania zewnętrznych funduszy pomocowych zależy realizacja większości zadań ujętych w „Strategii ...”. Budżet gminy, ze względu na ciągle rosnącą liczbę zadań do wykonania, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów. Część zadań ze względu na znaczne koszty, może być realizowana tylko przy wsparciu środków zewnętrznych. Dlatego też konieczne jest aplikowanie o środki unijne (lub pochodzące z alternatywnych programów) aby zwiększyć zdolność inwestycyjną gminy i skutecznie realizować zaplanowane działania.

Środki finansowe przeznaczone na wsparcie zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań mogą pochodzić ze źródeł krajowych oraz zewnętrznych - środków Unii Europejskiej, instrumentów finansowych ustanowionych przez Państwa Darczyńców (Norwegię, Islandię i Lichtenstein) w zamian za dostęp do wspólnego rynku UE - i są przyznawane na szczeblu centralnym lub regionalnym. Formy udzielanej pomocy są różne, najczęściej jest to współfinansowanie działania, dotacja, kredyt, pożyczka, dopłata do oprocentowania lub kapitału kredytu, itd.

Dla samorządów lokalnych najbardziej popularnym źródłem finansowania działań są Regionalne Programy Operacyjne, branżowe Programy Operacyjne oraz krajowe fundusze ochrony środowiska i wsparcia inwestycji samorządowych.

Źródłami finansowania zadań ujętych w „Strategii ...” będą:

- Środki własne – z budżetu gminy na realizację zadań własnych gminy,
- Środki budżetu państwa,
- Fundusze celowe,
- Zewnętrzne środki publiczne – dostępne przede wszystkim w ramach programów finansowanych z Unii Europejskiej (m.in. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego).

Do wspólnotowych środków i instrumentów publicznych, które wspierają realizację zadań samorządów należą:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, który wspiera realizację działań zmierzających do zmniejszania różnic w rozwoju gospodarczym pomiędzy regionami Unii Europejskiej,
- Europejski Fundusz Społeczny, który współfinansuje działania związane z polityką zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
- Fundusz Spójności, który stanowi instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej, współfinansujący projekty w dziedzinie środowiska naturalnego.

Głównym źródłem finansowania części działań zaplanowanych w „Strategii ...” będą środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej przy współudziale środków z budżetu Gminy Skarżysko Kościelne, które przy współfinansowaniu inwestycji ze środków unijnych będą stanowić tzw. wkład własny.

Osiąganiu zakładanych w „Strategii ...” celów będą sprzyjały także następujące instrumenty finansowe:

- Krajowe fundusze celowe - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Fundusze Ministerstwa Sportu,
- Fundusze Ministerstwa Edukacji i Nauki,
- Fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne źródła finansujące projekty w obszarze kultury,
- Fundusze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- Fundusze Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Realizacja części zadań przewidzianych w „Strategii ...” wymaga również i zakłada współpracę z powiatem skarżyskim oraz innymi podmiotami. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy Skarżysko Kościelne oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa, która obejmuje informacje o dochodach bieżących i majątkowych oraz określa nakłady finansowe, limity zobowiązań i wydatków majątkowych na wieloletnie zadania inwestycyjne. Bieżące finansowanie odbywać się będzie natomiast poprzez uwzględnianie nakładów inwestycyjnych w budżecie gminy na dany rok.

Konsekwentna realizacja założeń „Strategii ...”, umiejętne wykorzystanie lokalnych zasobów oraz wychwytywanie wszystkich pojawiających się w otoczeniu szans na pozyskanie środków finansowych na realizację zaplanowanych zadań z pewnością przyspieszy zarówno społeczny jak i gospodarczy rozwój Gminy Skarżysko Kościelne.

Spis tabel

Tabela 1. Struktura analizy SWOT.....	23
Tabela 2. Analiza mocnych i słabych stron Gminy Skarżysko Kościelne	23
Tabela 3. Analiza szans i zagrożeń rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne	26
Tabela 4. Proponowane środki i zalecenia niwelujące ewentualne niekorzystne oddziaływania na środowisko.....	41
Tabela 5. Oczekiwane skutki interwencji w OSI MOF Miasta Północy w powiązaniu z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	54
Tabela 6. Wskaźniki realizacji zadań ujętych w „Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne na lata 2021 - 2030	62

Spis map

Mapa 1. Granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy w województwie świętokrzyskim.....	53
---	----

Załączniki

Załącznik nr 1. Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne, marzec 2021	
---	--

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Kwiatkowski

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej Gminy Skarżysko Kościelne

opracowana przez:

Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „BaSz”

przy współpracy:

Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

Spis treści

1. UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE I INFRASTRUKTURA	4
1.1. Położenie administracyjne i dostępność komunikacyjna Gminy Skarżysko Kościelne	4
1.2. Zagospodarowanie terenu i środowisko przyrodnicze	6
1.3. Gospodarka wodno - ściekowa	11
1.4. Gospodarka odpadami komunalnymi.....	12
1.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	13
1.6. Zaopatrzenie w energię ciepłą.....	14
1.7. Zaopatrzenie w paliwa gazowe.....	15
2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE.....	18
2.1. Sytuacja demograficzna	18
2.2. Wychowanie przedszkolne i edukacja	22
2.3. Pomoc społeczna	27
2.4. Ochrona zdrowia.....	29
2.5. Kultura, sport i rekreacja	31
2.6. Organizacje pozarządowe	34
2.7. Bezpieczeństwo publiczne	35
3. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE.....	36
3.1. Potencjał gospodarczy	36
3.2. Rynek pracy.....	40
3.3. Budżet i polityka inwestycyjna gminy.....	43

1. UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE I INFRASTRUKTURA

1.1. Położenie administracyjne i dostępność komunikacyjna Gminy Skarżysko Kościelne

Gmina Skarżysko Kościelne położona jest w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie skarżyskim. Gmina graniczy z:

- Miastem Skarżysko – Kamienna (powiat skarżyski , województwo świętokrzyskie),
- Gminą wiejską Mirów oraz Gminą miejsko – wiejską Szydłowiec (powiat szydłowiecki, województwo mazowieckie),
- Gminą wiejską Mirzec oraz Gminą miejsko – wiejską Wąchock (powiat starachowicki, województwo świętokrzyskie).

Powierzchnia Gminy Skarżysko Kościelne wynosi ok. 5 324,0 ha, co stanowi około 13,5% ogólnej powierzchni powiatu skarżyskiego i blisko 0,5% powierzchni województwa świętokrzyskiego. Pod względem zajmowanej powierzchni gmina plasuje się na piątym miejscu wśród wszystkich gmin powiatu skarżyskiego i na trzecim miejscu wśród gmin wiejskich tego powiatu.

Na terenie gminy znajduje się 8 miejscowości: Skarżysko Kościelne, Grzybowa Góra, Lipowe Pole Skarbowe, Lipowe Pole Plebańskie, Świerczek, Majków, Michałów oraz Kierz Niedźwiedzi. Gmina Skarżysko Kościelne liczy 9 sołectw.

Dostępność komunikacyjna gminy jest dość dobra. Położenie względem szlaków komunikacyjnych i wiążąca się z tym dostępność komunikacyjna mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność inwestycyjną i konkurencyjność względem innych jednostek terytorialnych.

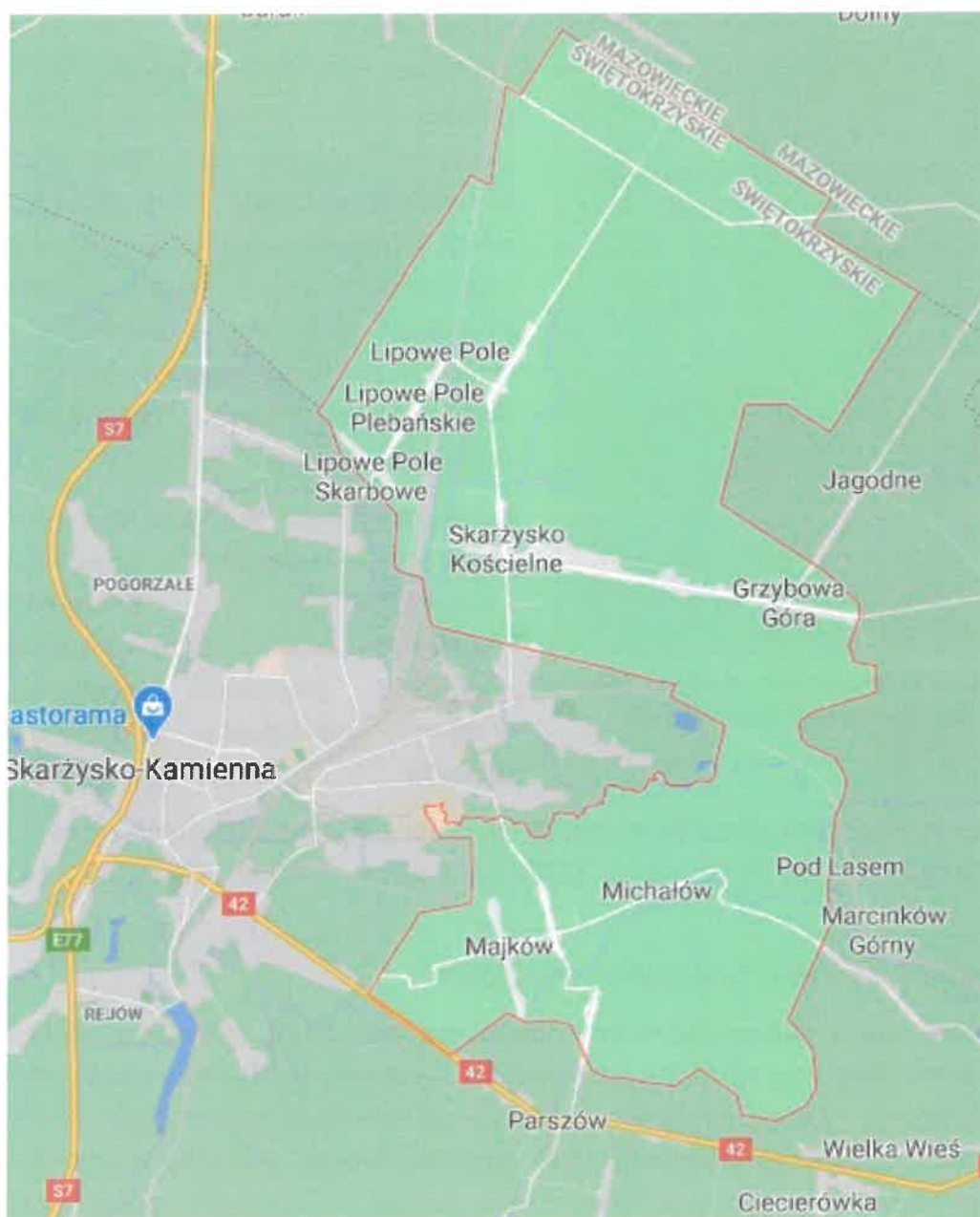
Przy południowo zachodniej granicy gminy przebiega droga krajowa nr 42, która prowadzi do węzła drogowo – kolejowego znajdującego się na terenie miasta Skarżysko – Kamienna (skrzyżowanie drogi krajowej 42, drogi ekspresowej S-7 i linii kolejowej relacji Łódź – Dębica). Odległość od południowo zachodniej granicy Gminy Skarżysko Kościelne do węzła wynosi ok. 3,7 km. Droga ekspresowa S7 wiedzie z Gdańska przez Warszawę, Skarżysko-Kamienną i Kraków do granicy ze Słowacją. Droga krajowa nr 42 relacji Łódź – Skarżysko-Kamienna – Rzeszów, łączy przemysłowe miasta północy województwa świętokrzyskiego.

Położenie Gminy Skarżysko Kościelne względem głównych drogowych szlaków komunikacyjnych pokazano na poniższej mapie.

Mapa 1. Położenie administracyjne Gminy Skarżysko Kościelne na tle powiatu skarżyskiego
(Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Skarżyskiego na lata 2015 - 2023)

Mapa 1. Położenie Gminy Skarżysko Kościelne na tle układu transportowego

Źródło: Mapy Google - Maps

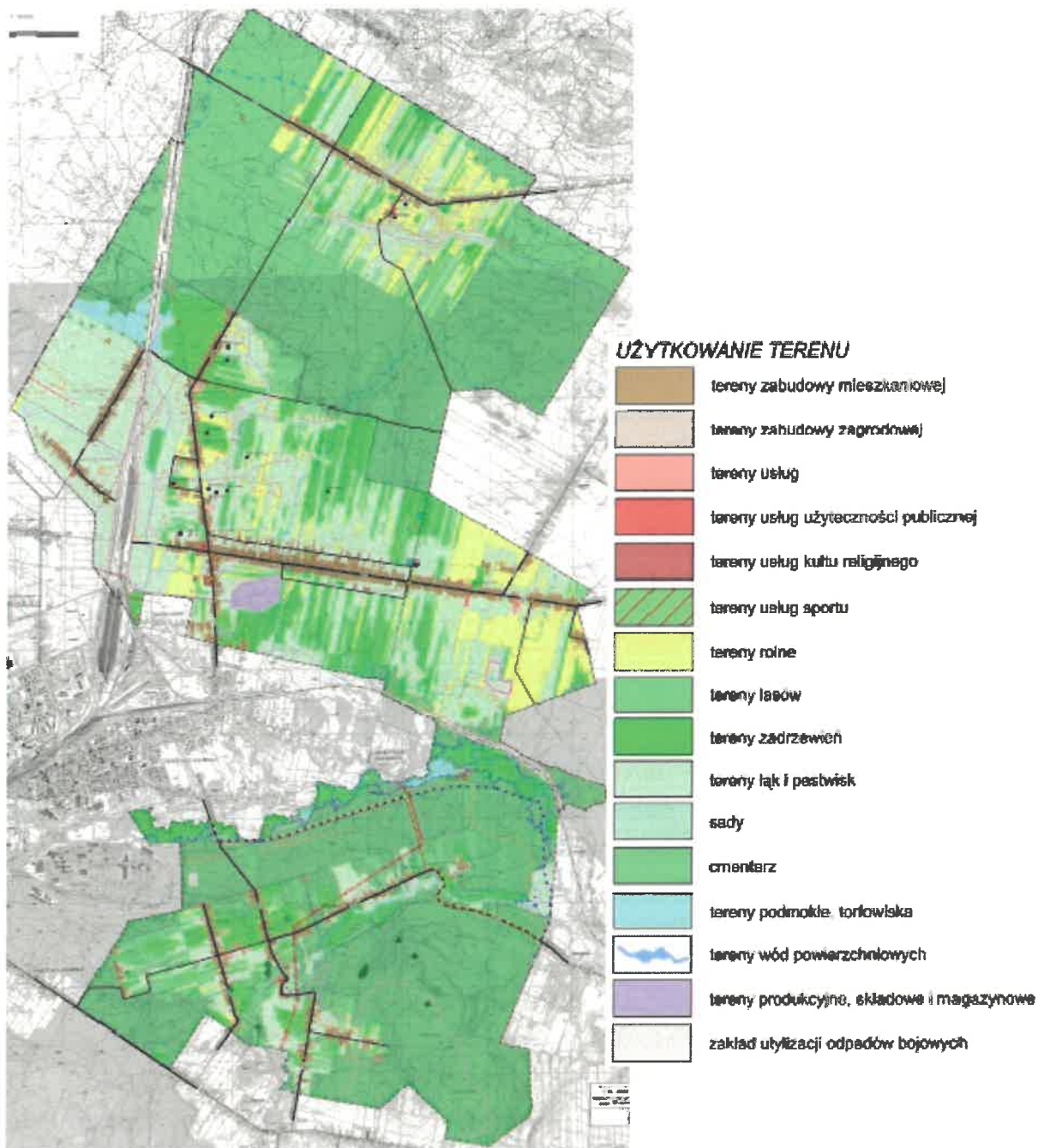
Poza drogą krajową nr 42, drogowy układ komunikacyjny Gminy Skarżysko Kościelne tworzą drogi powiatowe i gminne. Podstawowe informacje zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Drogi na terenie Gminy Skarżysko Kościelne

Drogi	Długość [km]	Nawierzchnia	
		ulepszona	nieulepszona
Droga krajowa nr 42	1,3	X	-
Drogi powiatowe	25,0	X	-
Drogi gminne	12,0	X	-
Drogi gminne dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych	63,0	-	X

Źródło: Dane Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

Rysunek 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Gminy Skarżysko Kościelne

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skarżysko Kościelne (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr V/32/2015 Rady Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 30 marca 2015 r.)

Według statystyki GUS, w układzie przestrzennego zagospodarowania oraz sposobie użytkowania opisywanego obszaru wyróżnia się: użytki rolne, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami, grunty zabudowane i zurbanizowane, grunty rolne – nieużytki oraz tereny różne. W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnie poszczególnych typów użytkowania terenu.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Skarżysko Kościelne

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia gminy ogółem	5324
Powierzchnia lądowa	5306
Użytki rolne razem, w tym:	2662
grunty orne	1786
sady	10
łąki trwałe	447
pastwiska trwałe	245
grunty rolne zabudowane	167
grunty pod stawami	1
grunty pod rowami	6
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	2315
Grunty pod wodami	18
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	273
tereny mieszkaniowe	40
tereny przemysłowe	24
tereny inne zabudowane	14
tereny rekreacji i wypoczynku	1
tereny komunikacyjne - drogi	90
tereny komunikacyjne – kolejowe	104
Grunty rolne – nieużytki	47
Tereny różne	9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Największy udział w strukturze użytkowania gruntów w gminie mają użytki rolne, które zajmują ok. 50% jej całkowitej powierzchni. Rolnictwo nie odgrywa jednak znaczącej roli w lokalnej gospodarce. Do istotnych ograniczeń dla rozwoju funkcji rolniczej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne należy przede wszystkim słaba jakość gleb. Dominują gleby o niskiej wartości produkcyjnej. Duży udział powierzchniowy mają gleby klasy V, nadające się niemal wyłącznie do utrzymywania jako trwałe użytki zielone. Gleby klasy VI w większości wraz z gruntami rolniczo nieprzydatnymi kwalifikują się do zalesienia. Na terenie gminy zlokalizowane są również niewielkie obszary gleb organicznych (np. gleby torfowe i murszowo – torfowe) z wyraźną koncentracją w północno – zachodniej i północnej części gminy – rejon miejscowości: Skarżysko Kościelne, Lipowe Pole Skarbowe, Lipowe Pole Plebańskie, Świerczek, Kierz Niedźwiedzi. Mniejsze kompleksy tych gleb znajdują się w środkowej części gminy (rejon miejscowości Grzybowa Góra) oraz części południowej (rejon miejscowości Majków – Pleśniówka).

Obszar Gminy Skarżysko Kościelne zaliczany jest do obszarów województwa o najniższych warunkach przyrodniczo – glebowych, na których rolnictwo poddane zostało silnym procesom urbanizacji i obecnie jest funkcją uzupełniającą o charakterze regresywnym. Wśród negatywnych zjawisk wymienić należy również niekorzystną strukturę agrarną, której towarzyszy brak możliwości tworzenia większych obszarowo gospodarstw (duże zagęszczenie zabudowy, wąskie działki).

Drugim pod względem zajmowanej powierzchni sposobem zagospodarowania terenu Gminy Skarżysko Kościelne są grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które zajmują łącznie ponad 43,0% całkowitej powierzchni gminy. Na szczególną uwagę zasługują tu obszary leśne. Obok funkcji gospodarczych, wodochronnych i biologicznych, lasy stanowią największą obszarowo bazę rekreacji codziennej, weekendowej i pobytovej. Blisko 85% powierzchni lasów na terenie gminy stanowi własność Skarbu Państwa i pozostaje w zarządzie Nadleśnictwa Skarżysko. Gospodarka w obrębie terenów leśnych nie należy do zadań samorządu gminnego, lecz pozostaje w gestii jednostek leśnych i prowadzona jest w oparciu o stosowne plany i programy.

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 273 ha, co stanowi niewiele ponad 5% powierzchni gminy. Największa koncentracja zabudowy występuje w centralnej części gminy, gdzie jest też najwięcej użytków rolnych. W tej części gminy występuje najbardziej rozwinięte osadnictwo głównie jest to zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Również sieć dróg jest tam najbardziej rozbudowana, przez ten rejon gminy przebiega także linia kolejowa. W układzie przestrzennym Gminy Skarżysko Kościelne zabudowa mieszkaniowa jest zwarta typu liniowego. W celu osiągnięcia prawidłowego efektu w gospodarce mieszkaniowej i przestrzennej przyjmuje się zasadę koncentracji budownictwa mieszkaniowego, a szczególnie jednorodzinnego głównie w takich miejscowościach jak Skarżysko Kościelne, Grzybowa Góra, Majków oraz Kierz Niedźwiedzi.

Tereny pod działalność gospodarczą tj. produkcyjne, składowe, magazynowe zajmują znikomą część gminy i zlokalizowane są w rejonie Skarżyska Kościelnego. Tereny usług zarówno komercyjnych jak i niekomercyjnych zajmują nieznaczne powierzchnie i znajdują się w różnych częściach gminy.

Obszary objęte ochroną prawną

Obecność elementów środowiska naturalnego o wysokiej wartości przyrodniczej zdecydowała o ustanowieniu na obszarze gminy obszarowych i indywidualnych form ochrony przyrody. Podstawowe informacje dla każdej formy ochrony przyrody zamieszczono w poniższych zestawieniach:

Forma ochrony przyrody	Nazwa	Podstawa prawna	Opis
Obszar Chronionego Krajobrazu	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej	Uchwała Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3309)	Położony w ptn. i ptn.-wsch. części województwa. Obejmuje całą dolinę rzeki Kamiennej z jej prawobrzeżnym dopływem Kamionką oraz przylegający do niej kompleks Lasów Iłżeckich. Najważniejszą ekologiczną funkcją tego obszaru jest ochrona zbiorników wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ochrona dolin rzeki Kamiennej jako istotnego korytarza ekologicznego. Również ważna jest funkcja klimatotwórcza i aerosanitarna tego obszaru.

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl>, dostęp dn. 23.02.2021

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

Forma ochrony przyrody	Nazwa	Kod	Powierzchnia w gminie [ha]
Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000	Lasy Skarżyskie	PLH260011	40,66

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl>, dostęp dn. 23.02.2021

Forma ochrony przyrody	Nazwa	Data utworzenia	Opis
Pomniki przyrody	Nie nadano nazwy	1987-10-02	Ścianka skalna o długości - 8 m, wysokości - 1-1,5 m, położona na zboczu wzniesienia w rozciągłości W-E. Ścianka zbudowana jest z dolnotriasowego piaskowca bezowego, średnio- i gruboziarnistego z pojedynczymi otoczkami kwarcu.
	Bloki skalne	1987-10-02	Bloki skalne - szt. 4, na odcinku zbocza o długości 20 m, o średnicach do 5 m i wysokości nad ziemią 1,5-3 m. Bloki zbudowane są z dolnotriasowych, średnio- i drobnoziarnistych piaskowców, barwy beżowej i jasnoszarej. Najciekawszym elementem mikrorzeźby (decydującym o wartości naukowej obiektu) są kuliste wgłębienia o średnicy ok. 15 cm, których pochodzenie nie zostało wyjaśnione.
	Skałki	1987-10-02	Trzy niewielkie stoły skalne o wysokości 1-2 m i średnicy 3-5 m, znajdujące się na obszarze o promieniu 10 m. Stoły zbudowane są z dolnotriasowych piaskowców średnio-, miejscami gruboziarnistych, jasnoszarych i jasnobeżowych.
	Nie nadano nazwy	1989-02-10	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 140cm; obwód: 440cm; wysokość: 20m). Wiek ok. 300 lat
	Nie nadano nazwy	1989-02-10	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 129cm; obwód: 405cm; wysokość: 24m). Wiek ok. 300 lat
	Partyzant	2009-12-01	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 109cm; obwód: 342cm; wysokość: 28m) w wieku ok. 320 lat
	Cysters	2009-12-01	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 28m) w wieku ok. 350 lat
	Boruta	2009-12-01	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 112cm; obwód: 352cm; wysokość: 29m) w wieku ok. 340 lat
	Gwarek	2009-12-01	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 129cm; obwód: 405cm; wysokość: 30m) w wieku ok. 350 lat.

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, dostęp dn. 12.03.2021

Największa koncentracja obszarów chronionych w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody występuje w środkowo – wschodniej oraz południowej części gminy. Tereny te z uwagi na wysokie wartości przyrodnicze włączone są do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.

Analizując środowisko przyrodnicze Gminy Skarżysko Kościelne należy również wspomnieć o elementach hydrograficznych, które są kluczowymi elementami lokalnych ekosystemów. Gmina Skarżysko Kościelne leży na obszarze zlewni drugiego rzędu: Kamiennej. Zlewnia Kamiennej obejmuje swoim zasięgiem ok. 85% powierzchni powiatu skarżyskiego i wraz ze swymi dopływami Kamionką, Kaczką, Bernatką, Oleśnicą, Kuźniczką i Kobyłanką stanowi główny system drenażu wód gruntowych. Do zlewni Iłżanki należy ciek wypływający z rejonu wsi Kierz Niedźwiedzi. W południowej części gminy przepływają rzeki Kamienna i Żarnówka.

1.3. Gospodarka wodno - ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Infrastruktura służąca dostarczaniu wody i odprowadzaniu ścieków na obszarze Gminy Skarżysko Kościelne znajduje się w zarządzie Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Skarżysku – Kamiennej. Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest ujmowanie, uzdatnianie i dostawa wody oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. Miasto Skarżysko – Kamienna posiada 89,2% udziałów Spółki. Pozostałe są własnością Gminy Skarżysko Kościelne. Woda dostarczana za pomocą wodociągu pochodzi z ujęcia wody pitnej zlokalizowanego w miejscowości Skarżysko Kościelne. Woda z ujęcia kierowana jest na Stację Uzdatniania Wody a następnie podawana jest do odbiorców. Jakość wody dostarczanej do odbiorców jest zgodna z obowiązującymi przepisami w sprawie wymagań dotyczących wody do spożycia dla ludzi. Dostęp do sieci wodociągowej posiadają wszystkie sołectwa w gminie. Według danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne (stan na koniec 2019 r.), długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 51,52 km. Do sieci podłączonych jest 1679 gospodarstw domowych. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.) z sieci wodociągowej korzysta ok. 89,9% mieszkańców gminy tj. ok. 5 384 osoby. W 2019 r. dostarczono do gospodarstw domowych wodę w ilości 134,4 dam³.

Tabela 3. Długość sieci wodociągowej i liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Długość sieci wodociągowej	50,85	50,92	50,92	51,52
Liczba gospodarstw przyłączonych do sieci wodociągowej	1 647	1 666	1 670	1 679

Źródło: Według danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

Można uznać, że potrzeby związane z rozbudową sieci wodociągowej ciągle istnieją, jednak są one znikome w porównaniu do skali dotychczasowego zainwestowania. Należy konsekwentnie dążyć do uzupełniania infrastruktury wodociągowej na obszarach dotąd nie objętych siecią a także modernizować przestarzałą infrastrukturę.

Odprowadzanie ścieków

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie ma oczyszczalni ścieków. Zrzut ścieków z terenu gminy następuje za pomocą sieci kanalizacyjnej do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w południowo – wschodniej części miasta Skarżysko Kamienna przy ul. 3 Maja 333, pomiędzy rzeką Kamienną a Oleśnicą. Jest to mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 14 000 m³/doba, z podwyższonym usuwaniem substancji biogenych ze ścieków, przeróbką osadów ściekowych i wykorzystaniem powstającego biogazu.

Funkcjonująca oczyszczalnia ścieków przyjmuje zarówno ścieki socjalno – bytowe jak również ścieki przemysłowe z terenu Skarżyska – Kamiennej, Gminy Skarżysko Kościelne oraz częściowo z Gminy Suchedniów.

Ścieki dostarczane są do oczyszczalni systemem kanalizacji sanitarnej rozdzielczej jak również z terenów jeszcze nie skanalizowanych wozami asenizacyjnymi. Oczyszczaniu poddawane jest 100% ścieków dopływających i dowożonych. Odbiornikiem ścieków biologicznie oczyszczonych jest rzeka Kamienna. Jakość i parametry powstałych ścieków podlegają stałej kontroli. Odprowadzane ścieki spełniają wymogi obowiązujących przepisów i mogą być wprowadzone do wód.

Według danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne (stan na koniec 2019 r.), długość sieci kanalizacyjnej wynosi 69,9 km. Do sieci przyłączonych jest 1 413 gospodarstw domowych. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.) z sieci kanalizacyjnej korzysta ok. 64,0% mieszkańców gminy tj. ok. 3 834 osoby. W 2019 r. za pomocą sieci kanalizacyjnej z terenu Gminy Skarżysko Kościelne odprowadzono 108,6 dm³ ścieków bytowych.

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, należy dążyć do uzupełniania braków w infrastrukturze kanalizacyjnej. Najstarsze odcinki sieci należy sukcesywnie wymieniać.

Tabela 4. Długość sieci kanalizacyjnej i liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Długość sieci kanalizacyjnej	69,73	69,8	69,8	69,9
Liczba gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacyjnej	1 296	1 362	1 385	1 413

Źródło: Według danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

1.4. Gospodarka odpadami komunalnymi

Źródłami powstawania odpadów na terenie gminy są przede wszystkim: gospodarstwa domowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sektor gospodarczy - zakłady produkcyjno – usługowo - handlowe. Gospodarka odpadami z sektora komunalno – bytowego prowadzona jest w ramach zbiórki odpadów stałych zmieszanych oraz selektywnej zbiórki odpadów, które gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach lub workach.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Skarżysko Kościelne (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXV/158/2020 Rady Gminy Skarżysko Kościelne z dnia 06 listopada 2020 r.), selektywnemu zbieraniu podlegają następujące frakcje odpadów

komunalnych: papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe, szkło, odpady komunalne ulegające biodegradacji, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne, zużyte opony, popiół.

Odpady z terenu gminy odbierane są przez uprawnioną firmę wyłonioną w drodze przetargu i wywożone na składowisko odpadów poza teren gminy. Właściciele nieruchomości położonych na terenie gminy ponoszą opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W Skarżysku Kościelnym przy ul. Kolonia 7 działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy gminy mogą oddawać wyselekcjonowane opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania ze szkła, w tym powstających w gospodarstwach domowych przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz zużytych opon, popiołu, a także odpadów zielonych.

Tabela 5. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Ilość odpadów komunalnych zebranych ogółem [Mg]	591,3	742,2	672,7	888,2
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	271,5	387,5	362,5	605,0
Liczba gospodarstw objętych selektywną zbiórką odpadów [szt.]	1 623,0	1 676,0	1 706,0	1 740,0
Ilość zebranych odpadów azbestowych [Mg]	80,0	100,0	100,0	150,0

Źródło: Według danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

1.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię jest podstawowym czynnikiem niezbędnym dla egzystencji ludności, jednak użytkowanie energii wywiera największy szkodliwy wpływ na środowisko spośród wszystkich rodzajów aktywności człowieka na Ziemi. Jest to wynikiem zarówno ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców.

Zaopatrzenie terenu Gminy Skarżysko Kościelne w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. Operatorem systemu dystrybucyjnego działającym w zasięgu terytorialnym Gminy Skarżysko Kościelne jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko - Kamienna, wchodząca w skład Grupy Energetycznej – PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Przez teren Gminy Skarżysko Kościelne – od południowej granicy gminy, przez miejscowości Majków i Michałów do GPZ Podemłynek usytuowanego na terenie miasta Skarżysko – Kamienna – przebiega czterokilometrowy odcinek linii wysokiego napięcia 110kV. Linia ta nie ma jednak bezpośrednich powiązań z systemem energetycznym gminy Skarżysko Kościelne.

Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców z terenu Gminy Skarżysko Kościelne odbywa się za pośrednictwem linii magistralnych 15 kV:

- GPZ Północ – Skarżysko Kościelne,
- GPZ Południe – Wąchock – Bema Starachowice,
- GPZ 1 Starachowice lub GPZ Bór – odgałęzienie Podemłynek.

Sieć terenowa 15 kV wyposażona jest w lokalne stacje transformatorowe 15/0,4 kV. Ze stacji tych energia doprowadzana jest dalej liniami niskiego napięcia.

Operator sieci dystrybucyjnej tj. Zakład energetyczny, w miarę możliwości finansowych, prowadzi prace polegające na sukcesywnej wymianie wyeksploatowanych urządzeń na nowe, doposażeniu sieci terenowej w nowe stacje transformatorowe, nowe linie elektroenergetyczne zwiększając tym samym pewność dostaw energii o właściwych parametrach oraz zmniejszając awaryjność sieci.

Oświetlenie uliczne

Na podstawie ustawy Prawo energetyczne (art. 18 ust. 1) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy między innymi planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg, znajdujących się na terenie gminy oraz finansowanie tego oświetlenia. Sieć oświetleniowa na terenie Gminy Skarżysko Kościelne wyposażona jest łącznie w 779 oprav oświetleniowych. Są to punkty oświetlające drogi i miejsca publiczne.

1.6. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła). Aktualnie potrzeby cieplne pokrywane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych wbudowanych u poszczególnych odbiorców. Indywidualne źródła ciepła najczęściej opalane są paliwem stałym (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy). Ogrzewanie pomieszczeń olejem opałowym lub innym „czystszy” paliwem, mimo iż jest bardziej przyjazne dla środowiska, w dalszym ciągu jest znacznie bardziej kosztowne w porównaniu z paliwami węglowymi. Lokalne kotłownie funkcjonują przy budynkach użyteczności publicznej.

Tabela 6. Rodzaje paliw wykorzystywanych w celach grzewczych w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne

Wyszczególnienie	Rodzaj wykorzystywanego paliwa
Urząd Gminy	Olej opałowy EKOTERM lekki
SPZOZ	Olej opałowy EKOTERM lekki
Szkoła Podstawowa Skarżysko Kościelne	Olej opałowy EKOTERM lekki
Szkoła Podstawowa Grzybowa Góra	Ekogroszek
Szkoła Podstawowa Lipowe Pole Skarbowe	Ekogroszek
Szkoła Podstawowa Majków	Gaz ziemny
Szkoła Podstawowa Kierz Niedźwiedzi	Ekogroszek
Przedszkole Samorządowe Skarżysko Kościelne – NOWOBUDOWANE DOCELOWO	Olej opałowy EKOTERM lekki

Źródło: Według danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

1.7. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Gaz ziemny jest obecnie jednym z podstawowych nośników energetycznych przyjaznych dla środowiska i w obecnej sytuacji, gdzie przy wyborze rodzaju paliwa obok względów ekonomicznych pojawiają się również względy ekologiczne, gaz ziemny znajduje coraz szersze zastosowanie.

Gaz wykorzystywany jest jako alternatywny rodzaj paliwa stosowany w kotłowniach produkujących ciepło, wypierając paliwa stałe, charakteryzujące się w procesie spalania wysokim stopniem emisji związków szkodliwych do powietrza.

Zaopatrzenie Gminy Skarżysko Kościelne w gaz realizowane jest głównie w oparciu o butle napełniane gazem płynnym. Dostęp do sieci gazowniczej posiadają tylko 2 miejscowości w gminie tj. Majków i Michałów. Według danych GUS (stan na 31.12.2019 r.), liczba osób korzystających z instalacji gazowej w stosunku do ogółu mieszkańców wynosi 17,7%.

Tabela 7. Dane statystyczne obrazujące stopień wyposażenia terenu gminy w infrastrukturę gazową w latach 2016 – 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Ludność korzystająca z sieci gazowej	853	849	922	1 061
Korzystający z instalacji w stosunku do ogółu ludności (%)	13,8	13,8	15,2	17,7
Wskaźnik uzbrojenia terenu - sieć rozdzielcza przypadająca na 100 km ² terenu (w km)	18,2	18,2	18,2	18,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 09.03.2021 r.)

Gmina Skarżysko Kościelne znajduje się w zasięgu terytorialnym działania Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach. Według ogólnodostępnych danych zamieszczonych na stronie internetowej spółki dystrybucyjnej, odbiorcy gazu z terenu Gminy Skarżysko Kościelne zasilani są gazem wysokometanowym typu E. Parametry dystrybuowanego gazu są zgodne z Polską Normą PN-C-04750.

Dostarczanie gazu do odbiorców odbywa się na podstawie zawieranych umów na sprzedaż gazu. Nowi odbiorcy gazu przyłączani są do sieci gazowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Realizacja przyłączeń do sieci gazowej realizowana jest przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach na wniosek zainteresowanych podmiotów w trybie ustalonym w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t. jedn. Dz. U. 2020 poz. 833 ze zm.), przy spełnieniu kryteriów technicznych i ekonomicznych związanych z dostawą gazu.

Tabela 8. Zmiany stanu infrastruktury gazowej w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 – 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci gazowej ogółem (m)	10 808	10 808	10 808	10 808
Długość czynnej sieci gazowej przesyłowej (m)	1 100	1 100	1 100	1 100
Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej (m)	9 708	9 708	9 708	9 708
Czynne przyłącza do budynków ogółem tj. mieszkalnych i niemieskalnych (szt.)	214	249	250	257
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych (szt.)	207	229	230	237

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 09.03.2021 r.)

Na terenie gminy paliwo gazowe wykorzystywane jest przede wszystkim na cele gospodarcze i grzewcze. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.), było 338 gospodarstw domowych korzystających z gazu ziemnego, w tym 261 gospodarstw wykorzystywało gaz sieciowy na cele ogrzewania pomieszczeń. Zużycie gazu ziemnego w grupie gospodarstw domowych w 2019 r. było na poziomie 1817,3 MWh.

Tabela 9. Zużycie gazu ziemnego w Gminie Skarżysko Kościelne w grupie gospodarstw domowych na przestrzeni lat 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	260	262	289	338
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem	117	121	211	261
Zużycie gazu [MWh]	1 869,1	2 323,5	1 521,4	1 817,3
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [MWh]	976,7	1 128,4	1 256,0	1 495,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 09.03.2021 r.)

Jak wynika z informacji zamieszczonych w powyższej tabeli, z roku na rok wzrasta liczba odbiorców gazu ziemnego, którzy wykorzystują gaz do celów grzewczych. Wielkość poboru gazu w tej grupie odbiorców jest w dużej mierze uzależniona od warunków pogodowych i temperatury zewnętrznej okresu grzewczego.

Aktualnie rozpoznawane jest zapotrzebowanie mieszkańców gminy na inwestycję polegającą na rozbudowie sieci gazowej. W styczniu 2021 r. w siedzibie Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne odbyło się spotkanie władz gminy z przedstawicielami Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach, którzy przedstawili wyniki przeprowadzonych analiz techniczno – ekonomicznych ewentualnej gazyfikacji poszczególnych miejscowości oraz ulic w gminie. Rozbudowa sieci dla potrzeb przyłączenia nowych odbiorców ma charakter komercyjny i uwarunkowana jest wynikiem rachunku ekonomicznej opłacalności przeprowadzenia inwestycji przez w/w przedsiębiorstwo gazownicze. Kryterium ekonomiczne będzie spełnione pod warunkiem uzyskania stosownej liczby osób zainteresowanych podłączeniem do sieci gazowej.

Według ustaleń, najszybszym co do możliwości budowy sieci gazowej jest odcinek w obrębie ul. Spokojnej i Słonecznej w Grzybowej Górze. Warunkiem jest jak najszybsze złożenie przez mieszkańców tych ulic podpisanych wniosków o określenie warunków przyłączenia, z wyrażeniem chęci zawarcia umowy. Na podstawie zebranych wniosków, zostanie podjęta decyzja przez PSG sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach o przystąpieniu do procedury inwestycyjnej.

W dalszej kolejności może być rozważana dalsza gazyfikacja gminy w następujących obszarach:

- Lipowe Pole Skarbowe i Lipowe Pole Plebańskie,
- ul. Świętokrzyska w m. Grzybowa Góra, od strony m. Gadka do granic Sołectwa Grzybowa Góra i Skarżysko Kościelne.

Warunkiem budowy sieci gazowej we wskazanych lokalizacjach jest jak najszybsze złożenie przez mieszkańców, podpisanych wniosków o określenie warunków przyłączenia do sieci. Według wykonanych przez przedsiębiorstwo gazownicze analiz techniczno – ekonomicznych (stan na styczeń 2021 r.) warunkiem jest podpisanie co najmniej 50 umów o przyłączenie do sieci gazowej z zainteresowanymi podmiotami oraz dodatkowo z obiektami Szkoły i Kościoła w odniesieniu do miejscowości Lipowe Pole Skarbowe i Lipowe Pole Plebańskie oraz co najmniej 50 umów o przyłączenie do sieci gazowej z zainteresowanymi podmiotami oraz budynek OSP w Grzybowej Górze, gdyż dopiero od tych poziomów zaczyna się opłacalność ekonomiczna zadania inwestycyjnego budowy sieci gazowej w opisywanych obszarach.

Według informacji PSG sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach, w trakcie budowy jest sieć gazowa w ul. Granicznej i ul. Brzozowej w Grzybowej Górze. Termin zakończenia inwestycji przewidziany jest na styczeń 2023 r. Po zrealizowaniu i oddaniu do eksploatacji przedmiotowego gazociągu zaistnieje możliwość przeprowadzenia analiz techniczno-ekonomicznych dla obszaru w bezpośrednim sąsiedztwie ww. ulic, których wyniki pozwolą zająć stanowisko PSG sp. z o. o. co do dalszej rozbudowy sieci gazowej. Jak już wyżej podkreślono realizacja budowy sieci gazowej przez PSG sp. z o.o. może nastąpić pod warunkiem spełnienia kryteriów technicznych i ekonomicznych inwestycji, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 roku w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (t. jedn. Dz. U. 2018 poz. 1158 ze zm.).

W marcu br. Gmina Skarżysko Kościelne przekazała do PSG sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach przekazała 141 szt. wniosków mieszkańców Lipowego Pola o przyłączenie do sieci gazowej.

2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

2.1. Sytuacja demograficzna

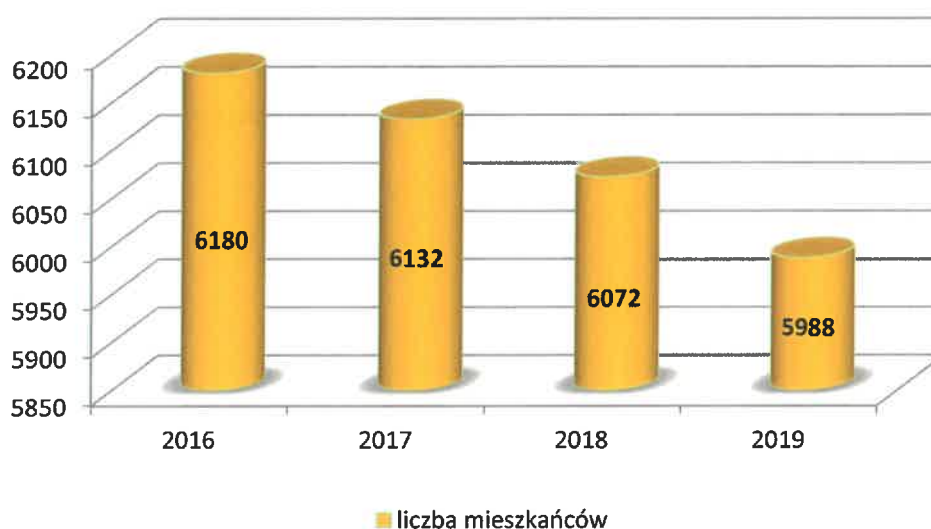
Struktura demograficzna jest podstawową kwestią ocenianą w procesie diagnozowania społeczno – gospodarczego gminy. Stanowi ona bardzo ważny czynnik perspektywiczny rozwoju obszaru. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.), na terenie Gminy Skarżysko Kościelne zamieszkuje 5988 osób. W liczbie ludności ogółem nieznacznie przeważają kobiety, które w 2019 r. stanowiły ok. 50,6% ogółu populacji. Wskaźnik feminizacji, określający liczbę kobiet w społeczeństwie przypadającą na 100 mężczyzn wynosi 102. Wskaźnik średniej gęstości zaludnienia wynosi 112 osób/km².

Tabela 10. Sytuacja demograficzna Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności ogółem	6 180	6 132	6 072	5 988
Liczba mężczyzn	3 043	3 021	2 997	2 961
Liczba kobiet	3 137	3 111	3 075	3 027
Ludność na 1 km ²	116	115	114	112

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Wykres 1. Dynamika zmian liczby mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 - 2019

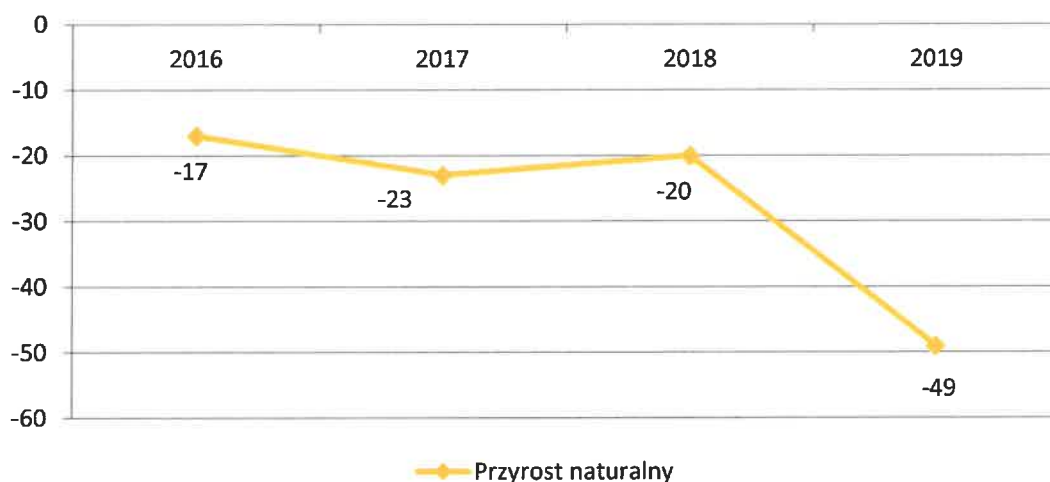

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

W badanym okresie liczba ludności zamieszkującej Gminę Skarżysko Kościelne zmniejszyła się o 192 osoby. Ubytek ludności jest następstwem ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. Są to dwa najważniejsze czynniki, które decydują o dynamice demograficznej gminy. Przyrost naturalny jest różnicą między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na określonym obszarze w danym czasie. W ogólnym ujęciu sytuacja związana z przyrostem naturalnym w Polsce jest niezadowolająca. Wartości średnie dla całego kraju są niepokojąco niskie i nie gwarantują nawet podstawowego stopnia zastępowalności pokoleń. Kierunki

zmian zachodzące w rozwoju demograficznym gminy są zbieżne z kierunkami obserwowanymi na terenie całego województwa świętokrzyskiego.

Wykres 2. Dynamika przyrostu naturalnego w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Obserwowane na terenie gminy kierunki zmian demograficznych wynikające z dynamiki przyrostu naturalnego nie są korzystne. Historia kształtowania się współczynnika przyrostu naturalnego w latach 2016 – 2019 wskazuje na poważny kryzys wynikający z niewielkiej liczby urodzeń. Pomimo negatywnej oceny dynamiki przyrostu naturalnego w ostatnich latach należy pamiętać o potencjalnych zmianach trendu urodzeń, jakie mogą nastąpić w perspektywie kilku lub kilkunastu najbliższych lat w związku z prowadzoną przez państwo polityką prorodzinną.

Drugim kluczowym czynnikiem warunkującym dynamikę demograficzną jest saldo migracji, które pokazuje bilans osób wyjeżdżających (emigracji) i przyjeżdżających (imigracji) do danego obszaru. W analizach migracyjnych wyróżnia się migracje wewnętrzne (krajowe) oraz zewnętrzne (zagraniczne). Migrantem jest każda osoba, która zmienia swoje miejsce stałego pobytu. Ujemna wartość wskaźnika salda migracji oznacza, że więcej mieszkańców ubywa niż przybywa na danym obszarze. W zamieszczonej poniżej tabeli pokazano historię kształtowania się współczynnika salda migracji w Gminie Skarżysko Kościelne.

Tabela 11. Wskaźniki salda migracji w Gminie Skarżysko Kamienna w latach 2016 - 2019

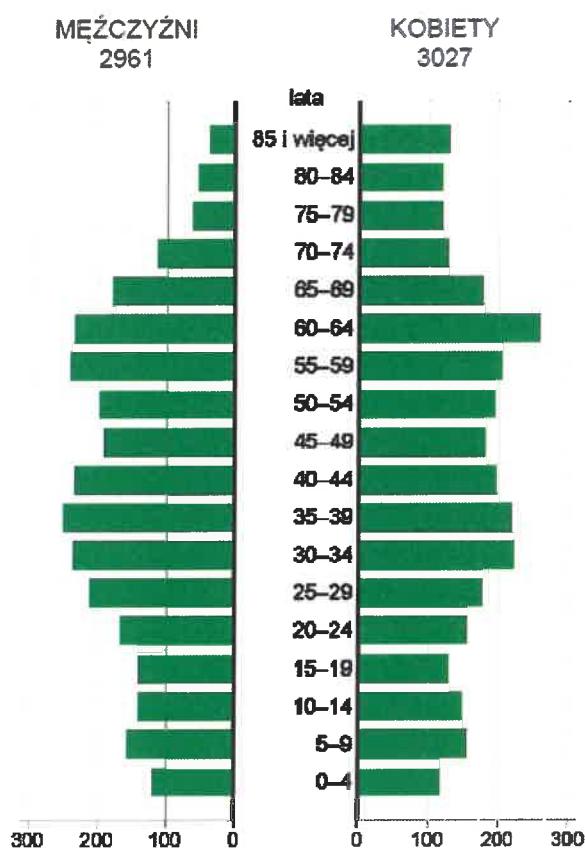
Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Saldo migracji wewnętrznych ogółem	-20	-16	-33	-39
Saldo migracji zagranicznych ogółem	1	-2	-3	-1
Saldo migracji ogółem	-19	-18	-36	-40

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Zaprezentowane dane liczbowe wskazują na bardzo niekorzystny proces wyludniania gminy, związany z emigracją ludności do większych ośrodków miejskich oraz wyjazdami zagranicznymi.

Obok kwestii związanych z przyrostem naturalnym i saldem migracji, które mają bezpośredni wpływ na stan liczby ludności, ważną kwestią dla rozwoju gminy jest struktura ludności rozpatrywana w wielu innych aspektach. Do ważniejszych zaliczyć należy strukturę wiekową ludności tj. udział różnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności oraz udział tzw. grup ekonomicznych (osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym) w populacji danego obszaru. Udział różnych grup wiekowych w populacji Gminy Skarżysko Kościelne z uwzględnieniem podziału na płeć przedstawiono za pomocą schematu zwanego piramidą płci i wieku.

Wykres 3. Piramida płci i wieku ludności Gminy Skarżysko Kościelne w 2019 r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

Populacja gminy odznacza się mało korzystną strukturą wiekową. Piramida wieku obrazuje typ społeczeństwa regresywnego, starego (wykres podcięty u podstawy i szeroki w części środkowej). Poziom urodzeń jest niewielki a starsze grupy wiekowe mają dużą liczebność.

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku uwidacznia się duży udział ludności pozostającej w wieku produkcyjnym. Ponadto mocno zaznacza się niekorzystny trend wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

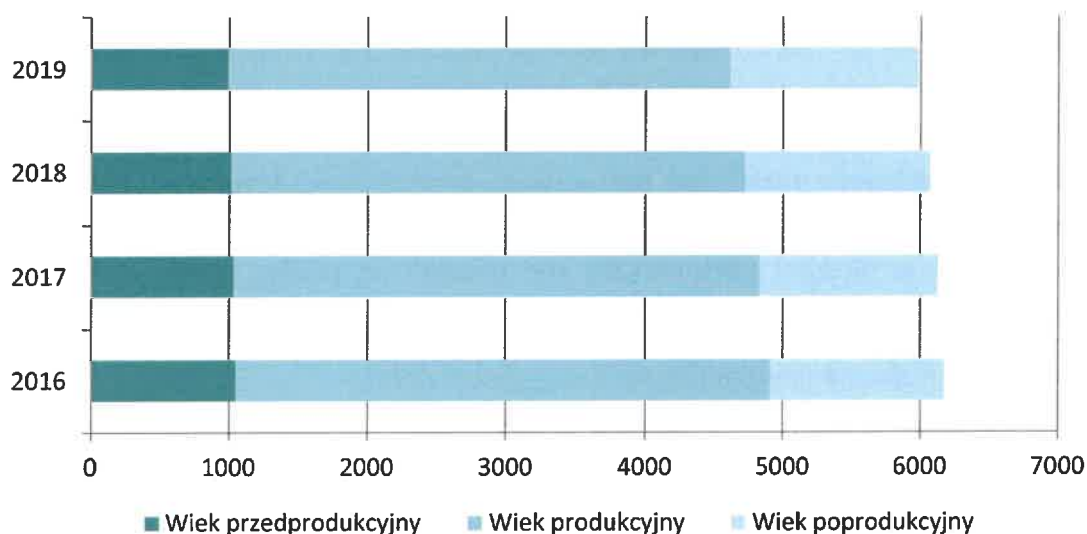
Tabela 12. Ludność Gminy Skarżysko Kościelne według ekonomicznych grup wieku w latach 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016		2017		2018		2019	
	osoba	%	osoba	%	osoba	%	osoba	%
wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej)	1049	17,0	1034	16,9	1015	16,7	992	16,6
wiek produkcyjny	3858	62,4	3795	61,9	3711	61,1	3619	60,4
wiek poprodukcyjny	1273	20,6	1303	21,2	1346	22,2	1377	23,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi ok. 60,4% w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców gminy (według danych za 2019 r.). Wartość ta jest wyższa od średniej w skali województwa, która wynosi 59,9%. Systematycznie maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym z 17,0% w 2016 r. do 16,6% na koniec 2019 r. Jednocześnie wzrasta procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym z 20,6% w 2016 r. do 23,0% w 2019 r.

Wykres 4. Struktura ludności Gminy Skarżysko Kościelne według ekonomicznych grup wieku w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Poziom zaawansowania procesu powolnego starzenia się ludności odzwierciedla wskaźnik określający obciążenie najmłodszej grupy ludności grupą najstarszą, który (wg danych GUS) w 2019 r. kształtował się na poziomie 138,8 (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób wieku przedprodukcyjnym). Wysoka wartość wskaźnika obciążenia demograficznego ma niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy i powoduje sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Tabela 13. Zmiany wskaźników obciążenia demograficznego w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 - 2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	60,2	61,6	63,6	65,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	121,4	126,0	132,6	138,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	33,0	34,3	36,3	38,0
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	25,1	25,7	26,5	27,8
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	17,2	17,5	18,0	18,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Ze społeczno-ekonomicznego, a także demograficznego punktu widzenia istotna jest relacja ludności w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten informuje o stopniu ekonomicznego obciążenia ludności stanowiącej potencjalne zasoby pracy ludnością pozostałą. Przyczyną deformacji struktury wieku mieszkańców gminy są głównie wzmożone migracje, przy utrzymującym się ujemnym wskaźniku przyrostu naturalnego. Zmniejszenie udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym występujące łącznie z obciążeniem demograficznym ogółem niesie ze sobą negatywne skutki w postaci spadku siły roboczej, co w dłuższej perspektywie nie pozwoli na podwyższanie poziomu życia starzejącego się społeczeństwa.

Do niekorzystnych zjawisk demograficznych w gminie należą:

- zbyt mały udział osób w wieku przedprodukcyjnym (16,6%) oraz wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym (23,0%) stanowią znaczną różnicę pomiędzy tymi wskaźnikami, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa,
- zmniejszająca się liczba ludności w wieku produkcyjnym,
- sukcesywny spadek liczby ludności gminy.

2.2. Wychowanie przedszkolne i edukacja

Oświata jest jedną z najbardziej kluczowych dziedzin zarówno w wymiarze ogólnokrajowym jak i lokalnym. Im bardziej wykształcone społeczeństwo, tym szybciej i lepiej potrafi dostosować się do realiów dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej i społecznej. W obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji, rolą samorządu jest zapewnienie warunków kształcenia uczniów oraz dążenie do zapewnienia wysokich standardów nauczania zarówno na poziomie przedszkolnym jak i szkolnym (w zakresie szkół podstawowych). Poziom nauczania ma znaczenie dla konkurencyjności gminy. Edukacja na wysokim poziomie jest czynnikiem, który z jednej strony może przyciągać nowych mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych z dziećmi a z drugiej strony może zapobiegać rezygnacjom rodziców z placówek oświatowych na terenie miejsca zamieszkania.

Zadaniem lokalnych władz jest utrzymywanie obiektów i placówek oświatowych, zatrudnienie i monitoring pracy kadry dydaktycznej, organizacja zajęć edukacyjnych a także wspieranie uzdolnionych uczniów.

Źródłami finansowania oświaty są: subwencja oświatowa, która z reguły wystarcza na pokrycie zaledwie części wydatków związanych z edukacją oraz dochody własne samorządu. Wydatki gminy na oświatę i wychowanie w 2019 r. stanowiły ok. 36,0% wydatków ogółem.

Gmina Skarżysko Kościelne odznacza się dobrą dostępnością do szkół podstawowych i przedszkoli. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki oświatowe, które zapewniałyby edukację na poziomie ponadpodstawowym. Najbliższe szkoły średnie znajdują się na terenie powiatu skarżyskiego na terenie Skarżyska – Kamiennej.

W Gminie Skarżysko Kościelne usługi wychowania przedszkolnego świadczy Samorządowe Przedszkole w Skarżysku Kościelnym, dla którego organem prowadzącym jest gmina. Ponadto przy szkołach podstawowych w Kierzu Niedźwiedzim, Grzybowej Górze, Majkowie oraz Lipowym Polu funkcjonują punkty przedszkolne.

Gmina Skarżysko Kościelne otrzymała wsparcie finansowe na ukończenie budowy nowego przedszkola, które zlokalizowane jest przy ul. Kościelnej 5, w niedalekim sąsiedztwie siedziby Urzędu Gminy. Gmina pozyskała dofinansowanie m.in. w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL). Jest to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całym kraju na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Ponadto w lipcu 2020 r. została podpisana umowa o dofinansowanie projektu pn. „Rozwój edukacji przedszkolnej w Skarżysku Kościelnym” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki pozyskanemu dofinansowaniu zakupione zostanie wyposażenie nowego budynku oraz placu zabaw, jak również pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji zajęć dodatkowych. Nowe przedszkole zastąpi obecnie działające, w którym brakuje miejsca. Będzie to samodzielny budynek zapewniający większą liczbę miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-6 lat, z drogą dojazdową i miejscami dla samochodów. Do dyspozycji dzieci będzie także obszerny plac zabaw i w pełni wyposażona kuchnia, a przede wszystkim przestronne sale zabaw i nauki.

W Gminie Skarżysko Kościelne w 2019 r. 176 dzieci w wieku 3-6 lat objętych było wychowaniem przedszkolnym. Oznacza to, że do przedszkoli uczęszczało ok. 80,4% dzieci w wieku przedszkolnym tj. 3-6 lat.

Tabela 14. Udział dzieci uczęszczających do przedszkoli w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-6 lat

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Dzieci w wieku przedszkolnym ogółem (3-6 lat)	241	238	227	219
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (3-6 lat)	162	169	172	176
Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-6 lat (%)	67,2	71,0	75,8	80,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych(dostęp do bazy danych dn. 02.02.2021 r.)

Na terenie gminy funkcjonuje łącznie 5 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Skarżysku Kościelnym (ul. Szkolna 5),
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Majkowie (ul. Stefana Żeromskiego 106),
- Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Kierzu Niedźwiedzim (ul. Boczna 7),
- Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze (ul. Świętokrzyska 102),
- Szkoła Podstawowa w Lipowym Polu Skarbowym (ul. Wesola 2).

Dla szkół podstawowych w Skarżysku Kościelnym oraz Majkowie organem prowadzącym jest gmina, natomiast szkoły podstawowe w Kierzu Niedźwiedzim i Grzybowej Górze prowadzone są przez osoby fizyczne, Szkołę Podstawową w Lipowym Polu Skarbowym prowadzi Stowarzyszenie „Wiedza i Rozwój”. W 2019 r. w szkołach podstawowych naukę pobierało 426 uczniów.

Tabela 15. Podstawowe informacje o szkolnictwie podstawowym

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Oddziały w szkołach ogółem	29	34	39	39
w tym:				
Oddziały w szkołach prowadzonych przez gminę	14	17	20	19
Oddziały w szkołach prowadzonych przez stowarzyszenia	3	3	4	5
Oddziały w szkołach prowadzonych przez osoby fizyczne	12	14	15	15
Uczniowie ogółem	321	376	415	426
w tym:				
Uczniowie w szkołach prowadzonych przez gminę	212	251	283	283
Uczniowie w szkołach prowadzonych przez stowarzyszenia	15	13	19	25
Uczniowie w szkołach prowadzonych przez osoby fizyczne	94	112	113	118
Absolwenci ogółem	36	-	-	42
w tym:				
Absolwenci szkół prowadzonych przez gminę	27	-	-	31
Absolwenci szkół prowadzonych przez pozostałe organizacje	9	-	-	11
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych				
Szkoły podstawowe ogółem	11	11	11	11

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 01.02.2021 r.)

Baza dydaktyczna szkół jest zróżnicowana. Wszystkie placówki posiadają pracownie przedmiotowe, prowadzą zajęcia w ramach kół zainteresowań, dodatkowych zajęć sportowych, wyrównawczych, realizują programy profilaktyczne. Podstawowe informacje o placówkach oświatowych, które udzieliły informacji na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne, zamieszczono w poniższych tabelach.

Tabela 16. Liczba nauczycieli oraz baza lokalowa i dydaktyczna w szkołach podstawowych na terenie Gminy Skarżysko Kościelne (dane za 2019 r.)

Wyszczególnienie	Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Kierzu Niedźwiedzim	Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Skarżysku Kościelnym	Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Majkowie
Liczba nauczycieli	14	22	27	17
Liczba sal dydaktycznych	7 sal lekcyjnych + 2 sale w punkcie	7 sal lekcyjnych (pow. 191,5 m ²);	22	9

Wyszczególnienie	Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Kierzu Niedźwiedzim	Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Skarżysku Kościelnym	Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Majkowie
	przedszkolnym	Biblioteka (pow. 15,0 m ²)		
Powierzchnia użytkowa [m ²]	ok. 950,0	324,5	2 budynki łącznie 2195,0 (800,0 + 1395,0)	b.d.
Liczba sal gimnastycznych	b.d.	brak	2	1
Powierzchnia użytkowa sal gimnastycznych [m ²]	84,7	-	Powierzchnia sal łącznie: 413,63 (125,13 + 288,5)	190,0
Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale gimnastyczne)	Zaplecze kuchenne z magazynami, jadalnia o łącznej powierzchni 183,1 m ²	5 pozostałych pomieszczeń o pow. 85,6 m ² ; w przedszkolu – 32,4 m ²	Biblioteka z czytelnią, gabinet pedagoga, gabinet pielęgniarki, zaplecze pracowni fiz.-chem., zaplecze pracowni informatycznej, sala muzyczna, świetlica, kuchnia	Stołówka, świetlica

Tabela 17. Programy profilaktyczne, zajęcia dodatkowe, stowarzyszenia, koła zainteresowań, przeprowadzone akcje w szkołach podstawowych w Skarżysku Kościelnym (dane za 2019 r.)

Nazwa szkoły	Opis zrealizowanych działań
Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Kierzu Niedźwiedzim	Programy profilaktyczne, zajęcia dodatkowe, stowarzyszenie, akcje. W budynku szkoły swoją siedzibę mają: Stowarzyszenie „Niedźwiadki”, Koło Gospodyń Wiejskich „Kierzanki”, Rada Sołecka. W placówce działa Dziecięcy Zespół Ludowy „Niedźwiadki”.
Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze	Akcja „Góra Grosza”, zajęcia dodatkowe realizowane w ramach kół zainteresowań, zajęcia wyrównawcze, chór, SKS, zajęcia specjalistyczne z pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Skarżysku Kościelnym	<p><u>Zajęcia dodatkowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dydaktyczno – wyrównawcze, - korekcyjno – kompensacyjne, - terapii pedagogicznej, - rozwijające zainteresowania biologiczne, - rozwijające zainteresowania polonistyczne, - rozwijające zainteresowania matematyczne, - edukacja szachowa. <p><u>Programy profilaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Program profilaktyki palenia tytoniu „Nie pal przy mnie proszę”, - Program profilaktyki palenia tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie”, - spotkania profilaktyczne z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji - „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym”, „Cyberprzemoc”, „Odpowiedzialność prawna nieletnich”, - warsztaty profilaktyczne „Smak Życia czyli debata o ...dopalaczach”, - spektakle profilaktyczne – „ W krainie bajtów”, „Wyjść poza schemat”, „Bloggerka”, - spotkanie profilaktyczne ze strażakami z Państwowej Straży Pożarnej,

Nazwa szkoły	Opis zrealizowanych działań
	<p>- spotkanie profilaktyczne dla rodziców „Cyberprzemoc – jej prawne aspekty”.</p> <p><u>Programy, projekty, akcje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywna Tablica, - Owoce i warzywa w szkole, - Pij mleko, - Europejski Tydzień Sportu „ W zdrowym ciele zdrowy duch”, - Narodowe czytanie Noweli E. Orzeszkowej „Dobra Pani”, - Pocztówka dla Powstańca BohaterON - Pozytywna uwaga – akcja ogólnopolska - Pola Nadziei, - Szkoła do Hymnu – akcja ogólnopolska, - Resuscytacja krążeniowo – oddechowa – w ramach Europejskiego Dnia Przywracania Czynności Serca, - zbiórka maskotek i materiałów plastycznych dla Oddziału Onkologii Dziecięcej w Kielcach, - zbiórka materiałów do recyklingu, - zbiórka karmy dla Ostoi Psiego Hostel w Mirowie - akcje charytatywne.
Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Majkowie	<p>Realizacja programów profilaktycznych, zajęć dodatkowych, akcji, działalność stowarzyszenia.</p> <p>Szkoła współpracuje ze Stowarzyszeniem „Nad Żarnówką”.</p> <p>Realizowano programy profilaktyczne dotyczące uzależnień od alkoholu, narkomanii i przemocy, również w sieci. Odbływały się spektakle profilaktyczne finansowane przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.</p> <p>Uczniowie brali udział w licznych konkursach czytelniczych, recytatorskich, plastycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, - „Czytam z klasą – lekturki spod chmurki”- ogólnopolski projekt czytelniczy. <p>Akcja „Cała Polska czyta dzieciom”</p> <p>Konkurs plastyczny - „Stop używkom – akcja promująca życie wolne od nałogów”</p> <p>Akcja charytatywna „Wylosuj Anioła”</p> <p>Świąteczna zbiórka karmy dla zwierząt.</p> <p>Uczniowie uczestniczyli w konkursach: strażackim, Pieśni Patriotycznej, Bezpieczeństwo na 5.</p> <p>Uczniowie korzystają z programu „ Szklanka mleka” i „ Owoce i warzywa w szkole”.</p>

Tabela 18. Potrzeby inwestycyjne szkół

Nazwa szkoły	Opis zgłoszonych przez szkołę potrzeb inwestycyjnych
Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Kierzu Niedźwiedzim	<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie instalacji PV, - konieczność pozyskania lokalu na dwie sale dydaktyczne.
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Skarżysku Kościelnym	<ul style="list-style-type: none"> - remont pieca olejowego w starszej części budynku szkoły, - wymiana zbiornika na olej w nowej części budynku szkoły, - naprawa elewacji, - malowanie korytarzy i toalet na pierwszym i drugim piętrze starszej części budynku, - modernizacja szatni w starszej części budynku.
Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Majkowie	<ul style="list-style-type: none"> - dalszy remont instalacji centralnego ogrzewania, głównie wymiana starych żeliwnych kaloryferów, a także wymiana instalacji elektrycznej, - remont Sali gimnastycznej, - odpowiednio wyposażona sala do nauki języków obcych.

Uzupełnieniem oferty edukacyjnej dla młodzieży i dorosłych z terenu Gminy Skarżysko Kościelne są placówki zlokalizowane m.in. w Skarżysku - Kamiennej i należą do nich np.:

- Policealna Szkoła Pracowników Służb Społecznych,
- Kolegium Pracowników Służb Społecznych,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Państwowa Szkoła muzyczna I stopnia im. Zygmunta Noskowskiego.

Ofertę opiekuńczo – edukacyjną uzupełniają działające na terenie Skarżyska - Kamiennej placówki edukacyjno – wychowawcze:

- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 2 przy ul. Spacerowej 31,
- Zespół Placówek Resocjalizacyjno – Wychowawczych, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii przy ul. Legionów 131,
- Zespół Placówek Opieki i interwencji kryzysowej „PRZESTAŃ” przy ul. Rejowskiej 53,
- Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych przy ul. Szkolnej 15.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie ma szkół wyższych.

2.3. Pomoc społeczna

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku Kościelnym (GOPS). GOPS realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określanymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Wójta Gminy, a zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Świętokrzyskiego. GOPS realizuje swe zadania na podstawie m.in.: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, przepisów dotyczących samorządu gminnego, finansów publicznych, rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zamówień publicznych, systemu ubezpieczeń społecznych i innych. Ośrodek może udzielać pomocy w formie pieniężnej i rzeczowej, a przy realizacji zadań współdziała z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku Kościelnym prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków: budżetu gminy (realizacja zadań własnych), dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych), dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych.

Tabela 19. Środki finansowe przeznaczone na pomoc społeczną w latach 2016 – 2019 według źródeł pochodzenia

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Środki finansowe na realizację zadań własnych [zł]	821 741,02	807 755,66	887 912,37	1 046 349,87
Środki finansowe na realizację zadań zleconych [zł]	5 602 242,41	6 592 091,10	6 610 433,81	7 340 288,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Skarżysku Kościelnym

GOPS realizuje wiele zadań mających na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby czy możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obowiązkiem osób korzystających z pomocy społecznej jest współuczestniczenie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016-2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z pomocy	301	315	347	263
Liczba osób w rodzinach	750	753	841	613

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Skarżysku Kościelnym

Do głównych powodów korzystania przez mieszkańców gminy ze wsparcia pomocy społecznej należą: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz ubóstwo. Na przestrzeni lat 2016 – 2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 38.

Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS według powodu jej przyznania w latach 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Ubóstwo	46	44	42	22
Bezrobocie	232	187	211	184
Niepełnosprawność	63	55	64	46
Długotrwała choroba	65	54	30	64
Przemoc w rodzinach (liczba rodzin)	25	19	17	17
Ochrona macierzyństwa	31	15	23	26
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	10	8	18	5
Alkoholizm	33	10	20	1
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	2	-	-	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna/ Zdarzenie losowe	1 / 3	2 / 4	4	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Skarżysku Kościelnym

Tabela 22. Udzielone zasiłki stałe, celowe i usługi opiekuńcze realizowane przez GOPS w Skarżysku Kościelnym na przestrzeni lat 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Usługi opiekuńcze (liczba osób)	18	24	21	18
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego	2	4	4	3
Zasiłki celowe i pomoc w naturze (liczba rodzin)	139	141	180	134
Liczba rodzin zastępczych/ liczba dzieci w rodzinach	4 / 6	5 / 7	7 / 10	8 / 12
Liczba osób niepełnosprawnych pod opieką GOPS (przyznany zasiłek stały)	42	58	52	46
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z Warsztatów Terapii	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Skarżysku Kościelnym

W ramach GOPS w Skarżysku Kościelnym działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańcy Gminy Skarżysko Kościelne mogą korzystać również z pomocy oferowanej przez instytucje znajdujące się poza terenem gminy np.:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przy ul. Plac Floriański 1 w Skarżysku - Kamiennej,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej przy ul. Rejowskiej 99 w Skarżysku - Kamiennej,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Skarżysku – Kamiennej przy ul. Sikorskiego 20,
- Centrum Integracji Społecznej przy ul. Prusa 3a w Skarżysku - Kamiennej.

2.4. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne usługi z zakresu opieki medycznej świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZOZ) z siedzibą przy ul. Iłżeckiej 2a w Skarżysku Kościelnym. Organem Założycielskim Zakładu jest Gmina Skarżysko Kościelne, która jednocześnie sprawuje nadzór nad jego działalnością.

Zakład udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie :

- podstawowej opieki zdrowotnej udzielanej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych, w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby potrzebującej tych świadczeń,
- badań diagnostycznych,
- podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie stomatologii,
- sprawowanie opieki profilaktycznej nad osobami pracującymi,
- rehabilitacji leczniczej,
- pielęgnacji i rehabilitacji osób nie wymagających hospitalizacji,
- badań analitycznych /w miarę posiadanych środków/,
- inicjowanie i realizowanie promocji zdrowia wynikającej z oceny stanu zdrowia podopiecznych,

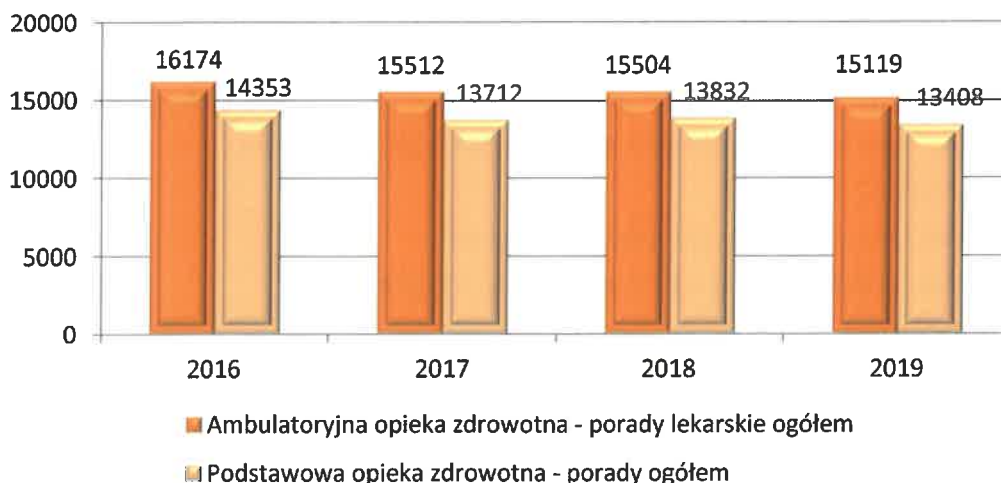
- opieki profilaktycznej w zakresie ustalonym profilaktycznym programem zdrowia,
- poradni pediatrycznej dla dzieci zdrowych i dzieci chorych,
- opieki zdrowotnej w zakresie ginekologii i położnictwa,
- specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielanej warunkach ambulatoryjnych lub domowych w miejscu zamieszkania lub pobytu osób potrzebujących tych świadczeń.

Wymienione świadczenia udzielane są przez Zakład dla mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne a także innych osób ubezpieczonych spoza terenu gminy Skarżysko Kościelne, zgłaszających się do lekarza i deklarujących się na listy POZ w celu korzystania ze świadczeń zdrowotnych. Zadania SPZOZ realizują wchodzące w jego skład poradnie: ogólna, dziecięca, stomatologiczna, medycyny pracy, specjalistyczna poradnia ginekologiczna oraz pracownia fizjoterapii ambulatoryjnej. Zakład zapewnia opiekę lekarską od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ – 18⁰⁰. Poza godzinami pracy Zakładu pacjenci otrzymują pomoc lekarską w Świętokrzyskim Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego o. Skarżysko – Kamienna przy. ul. Szpitalnej 5 w Skarżysku – Kamiennej. Ponadto opiekę szpitalną dla mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne zapewnia Zespół Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej – Curie z siedzibą przy ul. Szpitalnej 1 w Skarżysku - Kamiennej. Szpital realizuje świadczenia leczniczo – zapobiegawcze w zakresie: opieki szpitalnej, rehabilitacji leczniczej, specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielanej w warunkach ambulatoryjnych, badań diagnostycznych, profilaktyki zdrowia a także opieki długoterminowej.

Świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej realizowane są przez publiczne i niepubliczne przychodnie.

Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje kilka prywatnych gabinetów lekarskich, stomatologicznych.

Tabela 23. Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 29.01.2021 r.)

Pokazane na wykresie porady lekarskie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w całości udzielone zostały przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skarżysku Kościelnym.

Na terenie gminy funkcjonuje 1 apteka w Skarżysku Kościelnym w sąsiedztwie Urzędu Gminy.

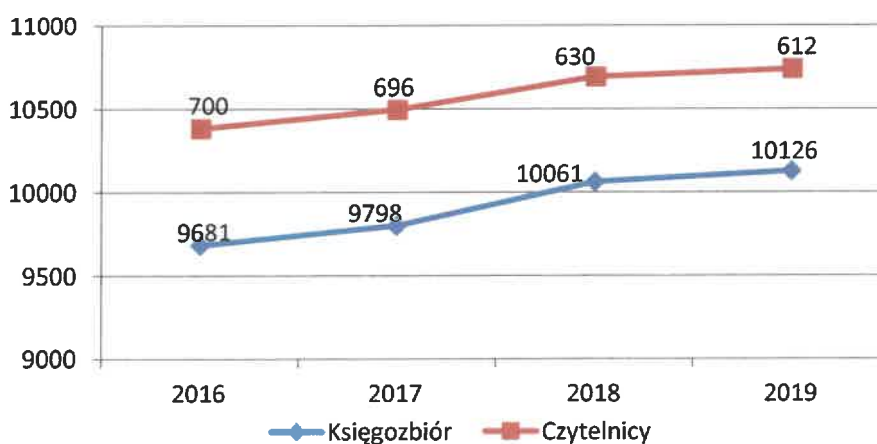
2.5. Kultura, sport i rekreacja

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. 2020 poz. 713 ze zm.) określa zadania własne gminy, które mają na celu „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty”. Jednym z wymienionych w ustawie zadań są sprawy związane z kulturą, sportem i rekreacją. Należy dodać, że część tych działalności realizują prywatne podmioty w zakresie komercyjnych usług oraz organizacje pozarządowe (np. stowarzyszenia).

Jednostką realizującą zadania z zakresu kultury w gminie jest Gminna Biblioteka Publiczna w Skarżysku Kościelnym z siedzibą przy ul. Kościelnej 2A. Podstawowym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnich, edukacyjnych i informacyjnych osób korzystających z biblioteki, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury, przede wszystkim czytelniczej. Księgozbiór biblioteki wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosił 10126 woluminów. Biblioteka zapewnia czytelnikom możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu. W 2019 r. były to 2 stanowiska komputerowe. W bibliotece zatrudnionych jest 2 pracowników działalności podstawowej.

W 2019 r. liczba czytelników wynosiła 612. Poniższy wykres przedstawia zmiany stanu księgozbioru biblioteki i liczby czytelników na przestrzeni lat 2016 – 2019.

Wykres 5. Biblioteka Publiczna w Skarżysku Kościelnym – księgozbiór i czytelnicy w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://www.polskawliczbach.pl/> (dostęp do bazy danych dn. 08.03.2021 r.)

Przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Skarżysku Kościelnym działa Dyskusyjny Klub Książki (DKK). Oferta ta skierowana jest do osób, które nie tylko lubią czytać ale również rozmawiać

o książkach. Klubowiczem może zostać każdy użytkownik biblioteki, niezależnie od wieku, zainteresowań a także tego jak dużo i szybko czyta.

Dyskusyjne Kluby Książki są elementem wieloletniego ogólnopolskiego programu promocji czytelnictwa i wsparcia sektora książki „Tu Czytamy!”, objętego patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem programu jest wykreowanie mody na czytanie, poprzez akcentowanie przyjemności płynących z lektury oraz promowanie aktywnego udziału w życiu literackim, np. poprzez spotkania z ciekawymi ludźmi, interesujące dyskusje, twórcze wykorzystanie wiedzy płynącej z książek i literatury.

DKK w Gminie Skarżysko Kościelne powstał w 2007 r. dzięki finansowemu wsparciu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego Promocja czytelnictwa.

W Gminie Skarżysko Kościelne organizowane są imprezy kulturalne związane z lokalną historią, zabytkami. Głównym celem tych wydarzeń jest edukacja historyczna i kulturalna, kultywowanie tradycji i zwyczajów a także integracja lokalnej społeczności. Do największych imprez kulturalnych, odbywających się na terenie Gminy Skarżysko Kościelne zaliczyć należy:

- Uroczystości związane z rocznicą Powstania Styczniowego 1863 roku – uroczystości przy Mogile Powstańczej w Kierzu Niedźwiedzim, jeden z etapów „Marszu Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863 roku”, Wieczornica Patriotyczna – styczeń, Kierz Niedźwiedzi, Grzybowa Góra. Organizatorami uroczystości są Gmina Skarżysko Kościelne i Związek Strzelecki – Oddział Szydłowiec.
- Piknik Archeologiczny Rydno - celem pikniku jest popularyzacja wiedzy o jednym z najcenniejszych zabytków usytuowanym na granicy powiatu skarżyskiego i starachowickiego - Rezerwacie Archeologicznym RYDNO. Podczas pikniku można zasmakować życia codziennego, uczestniczyć w rytuałach, poznać obyczaje i rozrywki czy użyć narzędzi przodków z epoki kamienia. RYDNO w świecie znane jest jako paleolityczne skupisko osad rzemieślniczych, w których ówczesni mieszkańcy zajmowali się wytwarzaniem barwnika kultowego (krwica) oraz narzędzi z krzemienia. Impreza organizowana jest w maju, na pograniczu gmin: Skarżysko Kościelne i Michałów. Organizatorem jest Koło Archeologiczne, PTTK oraz gminy na terenie których leży Rezerwat RYDNO.
- Cudze chwalicie, swego nie znacie - przegląd amatorskich zespołów śpiewaczych połączony z pokazem sztuki ludowej i rękodzieła oraz możliwością skosztowania potraw regionalnych. Impreza od kilku lat nawiązuje do „Nocy Kupały – Nocy Świętojańskiej” i odbywa się w możliwie najbliższy weekend w okolicach 24 czerwca. Jej organizatorem jest Klub 60+ oraz Stowarzyszenie Kultury Zespół Pieśni Tańca i Rozrywki ROMANO.
- Uroczystości związane z rocznicą 11 listopada – Msza Św. w intencji Ojczyzny, przemarsz pod obelisk, salut armatni. Koncert pieśni patriotycznych. Uroczystości odbywają się w listopadzie. Organizatorem jest Urząd Gminy Skarżysko Kościelne i Rada Gminy.

- Dożynki Gminne – święto plonów, radość i podziękowanie za zebrane plony. Podczas uroczystości odbywa się pokaz wieńców dożynkowych z poszczególnych sołectw. Dożynki organizowane są przez Gminę Skarżysko Kościelne na przełomie lipca i sierpnia.
- To i owo na ludowo - przegląd kapel ludowych i twórców ludowych, promocja tradycji kultury ludowej. Podczas uroczystości jest możliwość skosztowania tradycyjnego jadła. Odbywają się pokazy rękodzieła, występy zespołów z powiatu skarżyskiego i powiatów sąsiednich. Organizatorem wydarzenia są: Koło Gospodyń Wiejskich w Grzybowej Górze i Stowarzyszenie „Nasza Gmina”.
- Parafialny Festyn Rodzinny - podczas festynu propagowany jest zdrowy styl życia, wolny od jakichkolwiek używek oraz bezpieczne i kulturalne spędzanie wolnego czasu. Festyn ma na celu integrację lokalnej społeczności, międzypokoleniową integrację rodziców, dzieci i seniorów. Organizowane są wystawy tematyczne: fotografii, malarstwa, rzeźby, wyrobów rękodzieła artystycznego. Impreza jest bezalkoholowa i cieszy się ogromną popularnością zarówno wśród mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne jak i całego powiatu skarżyskiego. Organizatorem festynu jest Stowarzyszenie na rzecz odnowy zabytków Parafii Św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym.

Działania Gminy Skarżysko Kościelne na rzecz upowszechniania kultury fizycznej i sportu to przede wszystkim wspieranie finansowe organizacji pozarządowych zajmujących się sportem. Wsparcie finansowe dotyczy zadań publicznych w obszarze „Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej”. W gminie (miejscowość Majków) funkcjonuje klub sportowy eSKa. Jest to kobiecy klub piłkarski zrzeszający pasjonatki piłki nożnej. Drużyna klubu bierze czynny udział w turniejach i rozgrywkach PZPN, sparingach. Klub sportowy oferuje bezpłatne zajęcia sportowe dla kobiet w różnym wieku.

Zważając na obecny styl i tempo życia, kultura fizyczna zasługuje na szczególną uwagę. Odgrywa ona bardzo ważną rolę w procesie rozwoju, kształtowania i utrzymania zdrowia. Pomimo ciągle rosnącej popularności sportu, przejawiającej się w podejmowaniu przez społeczeństwo rozmaitych aktywności fizycznych, ciągle niezadowolający jest poziom wydolności i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży. Dlatego też należy podejmować działania, które będą zachęcać mieszkańców gminy do aktywności fizycznej. Należy rozbudowywać infrastrukturę umożliwiającą tego typu aktywności np. ścieżki rowerowe, chodniki itp.

Na terenie gminy są doskonałe warunki do rozwoju turystyki i czynnego wypoczynku. Znajduje się tu kilka obiektów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej. Na terenie każdego sołectwa znajduje się plac zabaw, ogólnodostępne siłownie zewnętrzne, centra kulturalno – sportowe, boiska itp.

W gminie funkcjonują dwa centra związane z infrastrukturą turystyczno-agroturystyczną. Obiekty te mają na celu przyciąganie potencjalnych turystów zwiedzających gminę jak również mają się przyczynić do integrowania lokalnej społeczności. Są to:

- Rodzinne Centrum Kultury i Wypoczynku „Nad Żarnówką” w Majkowie, mieszczące się w Szkole Podstawowej w Majkowie przy ul. Żeromskiego 106. Turyści mają do dyspozycji 30 miejsc noclegowych z możliwością przygotowania posiłków z dostępem do kuchni oraz stołówki. Można tu skorzystać z wielofunkcyjnego boiska, kortu tenisowego, skateparku, placu zabaw dla dzieci, jest także miejsce na rozpalenie ogniska czy urządzenie grilla.
- „Nad Żarnówką” Stanica w Michałowie. Teren przygotowany jest do czynnego wypoczynku i rekreacji turystycznej, znajduje się tu również plac zabaw, elementy małej architektury takie jak: palenisko, labirynt, pomosty, stół drewniany i ławki.

W centrum Skarżyska Kościelnego w ramach rewitalizacji utworzona została w pobliżu kompleksu boisk sportowych, przy szkole w Skarżysku Kościelnym, Zielona Sala Gimnastyczna, natomiast w Kierzu Niedźwiedzim funkcjonuje Centrum Kulturalno – Oświatowo – Sportowe.

2.6. Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne działa wiele organizacji pozarządowych, które poprzez swoją działalność chronią dorobek kulturalny poprzednich pokoleń, służą młodzieży, uczą postaw ekologicznych, dbają o rozwój społeczno-kulturalny gminy. Ich działania skierowane są na pogłębienie integracji społecznej, rozwój potencjału kulturowego gminy, rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych oraz budowaniu tożsamości kulturowej regionu. Dzięki aktywności mieszkańców gminy, podejmowanej samodzielnie lub we współpracy z władzami samorządowymi, w istotny sposób zostaje wzbogacony zakres działań na rzecz mieszkańców gminy, przede wszystkim tych najbardziej potrzebujących opieki i wsparcia.

W gminie funkcjonują:

- Stowarzyszenie „Nasza Gmina” (od 2003 r.),
- Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” (od 2005 r.),
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Skarżysko Kościelne „GROM”,
- Stowarzyszenie Kultury Zespół Pieśni Tańca i Rozrywki ROMANO,
- Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy Zabytków Parafii Św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym (od 2009 r.),
- Zarząd Gminnego ZOSP RP,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grzybowej Górze (od 2001 r.),
- Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Lipowym Polu (od 2001 r.),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kierzu Niedźwiedzim (od 2005 r.),
- Stowarzyszenie „Creative Community” (od 2011 r.),
- Stowarzyszenie „Nad Żarnówką” (od 2013 r.),
- Stowarzyszenie Brydża Sportowego SZLEM,
- Stowarzyszenie „Wiedza i Rozwój” (od 2004 r.),
- Stowarzyszenie „Lipowa Polana” (od 2017 r.),
- Stowarzyszenie „Nasz Świerczek” (od 2017 r.),

- Stowarzyszenie „Niedźwiadki” (od 2017 r.),
- Stowarzyszenie Instytut bł. s. Ewy Noiszewskiej (od 2018 r.).

2.7. Bezpieczeństwo publiczne

W myśl art. 7 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. 2020 poz. 713 ze zm.), zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: (...) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego, (...). Troska samorządu o porządek publiczny, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom, niski stopień przestępczości to czynniki, które mają istotny wpływ na stopień atrakcyjności danego obszaru zarówno jako miejsca zamieszkania, inwestowania czy też pobytu turystycznego.

Podstawowymi organami państwa, powołanymi do zapewnienia bezpieczeństwa oraz porządku publicznego są policja oraz straż pożarna. Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku – Kamiennej. Sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa ogólnego zajmują się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Skarżysku - Kamiennej oraz jednostki OSP Lipowe Pole, OSP Grzybowa Góra, OSP Kierz Niedźwiedzi.

3. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

3.1. Potencjał gospodarczy

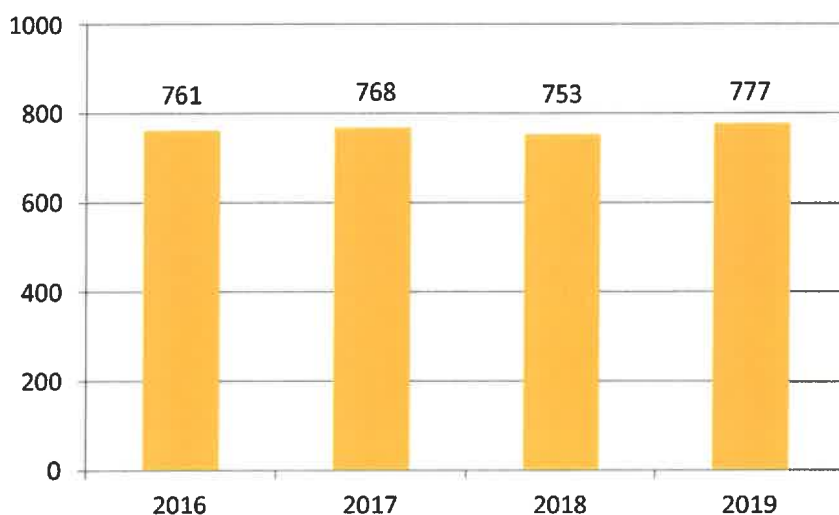
Potencjał lokalnej gospodarki odgrywa kluczową rolę w określaniu celów i strategii rozwojowych. Aspekty gospodarcze związane z liczbą przedsiębiorstw, ich aktywnością oraz wielkością lokalnego rynku pracy uznawane są często za główne czynniki rozwoju lokalnego.

Sytuację gospodarczą na terenie Gminy Skarżysko Kościelne odzwierciedlają wskaźniki: liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności oraz wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

W latach 2016 – 2019 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności ulegała wahaniom. W 2019 r. na 10 tys. ludności przypadało 777 podmiotów gospodarczych tj. o 16 podmiotów więcej w porównaniu z rokiem 2016. Wartość wskaźnika zmienia się corocznie, nie są to jednak znaczące wahania, co potwierdza stabilność sytuacji gospodarczej pod względem liczby przedsiębiorstw.

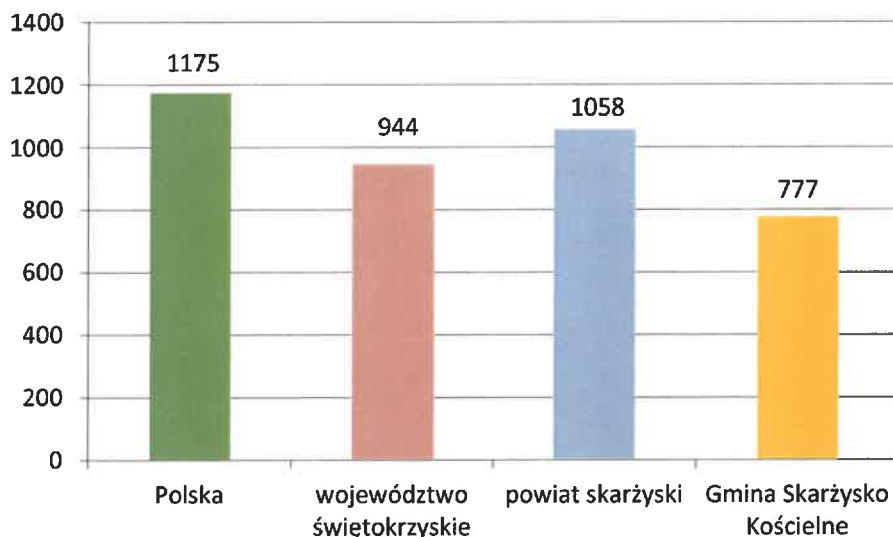
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Skarżysko Kościelne jest niższy w porównaniu ze wskaźnikiem dla kraju, województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego. Dynamikę zmian wskaźnika obrazuje poniższy wykres.

Wykres 6. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

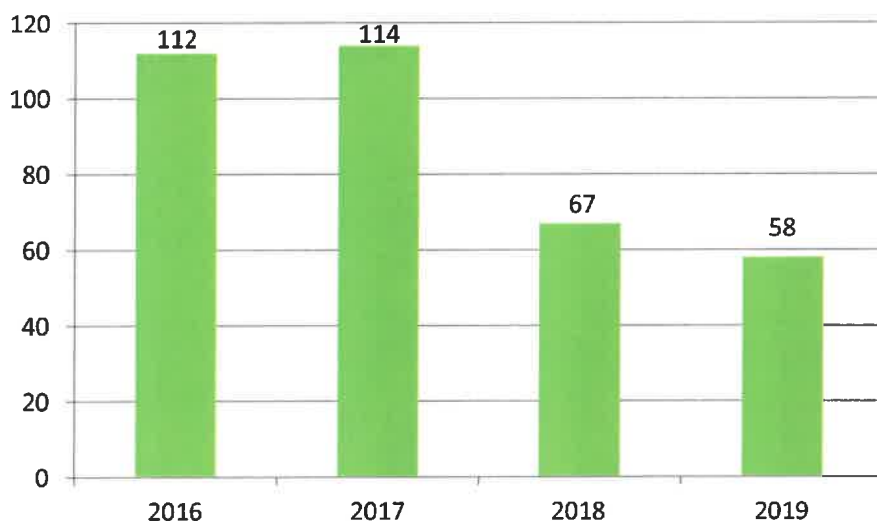
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2019 r. – porównanie wskaźnika dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu skarżyskiego i Gminy Skarżysko Kościelne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

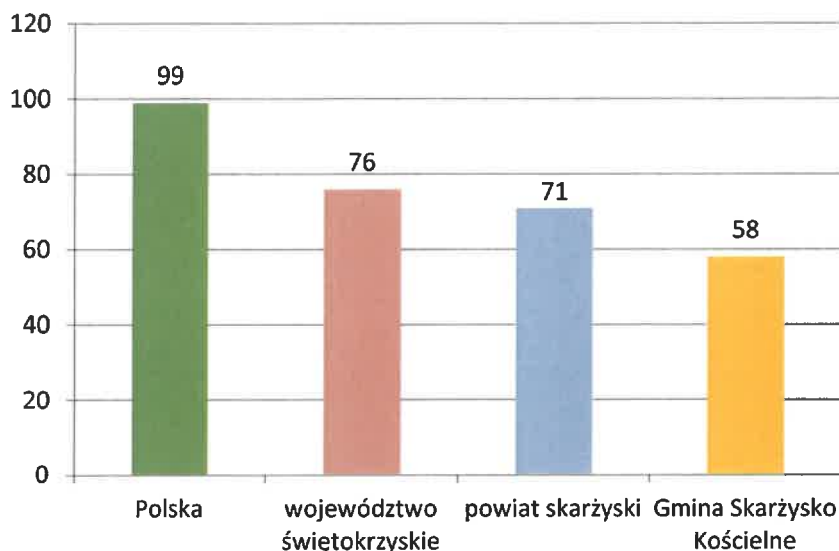
Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na przestrzeni lat 2016 – 2019 również ulega wahaniom. W 2019 r. na terenie Gminy Skarżysko Kościelne działalność rozpoczęło 58 podmiotów tj. o 54 podmioty mniej niż w 2016 r. Rozpatrywany wskaźnik jest niższy od średniej dla kraju, województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie Skarżysko Kościelne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

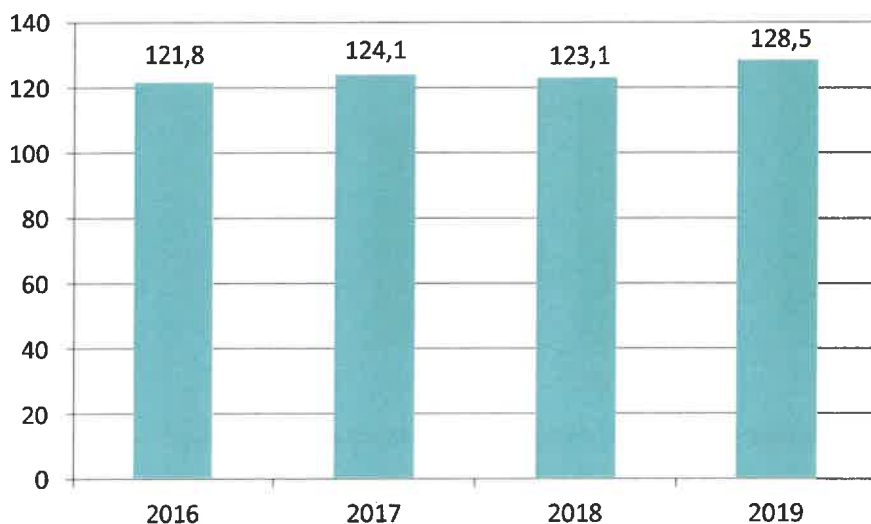
Wykres 9. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2018 r. – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu skarżyskiego i Gminy Skarżysko Kościelne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

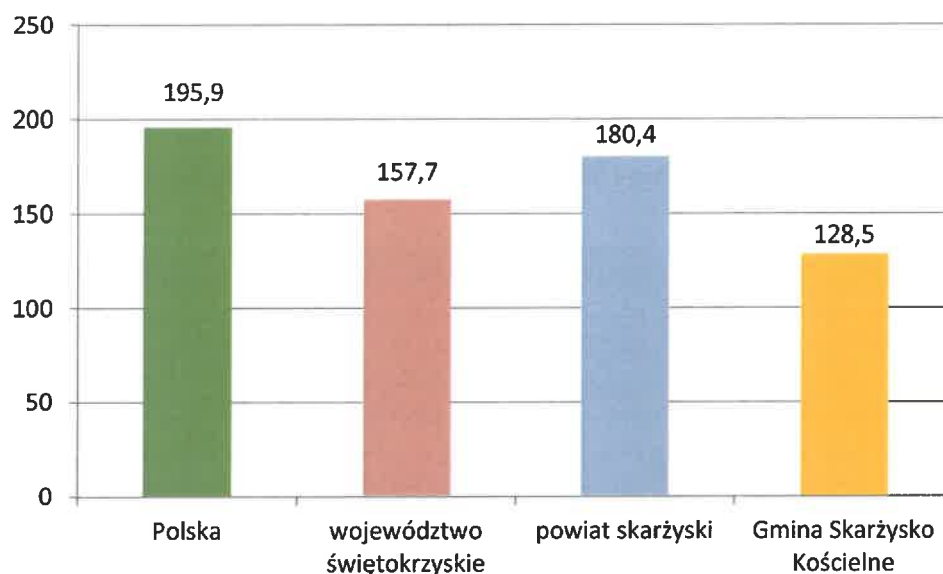
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2016 – 2019 kształtuje się na zbliżonym poziomie, przy czym najwyższa wartość wskaźnika występuje w 2019 r. natomiast najniższa w 2016 r. Zjawiskiem pozytywnym i pożądanym kierunkiem zmian jest systematyczny wzrost analizowanego miernika. Wskaźnik dla Gminy Skarżysko Kościelne w porównaniu do sytuacji panującej w kraju, województwie świętokrzyskim i powiecie skarżyskim jest niższy.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

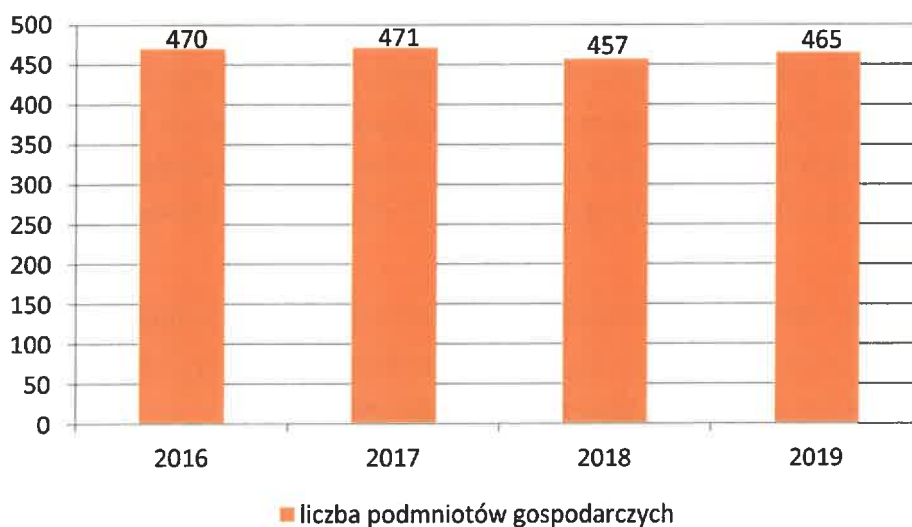
Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2019 r. – porównanie wskaźnika dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu skarżyskiego i Gminy Skarżysko Kościelne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

Na koniec 2019 r. w Gminie Skarżysko Kościelne funkcjonowało 465 podmiotów gospodarczych, z czego 453 to podmioty prywatne. Sektor prywatny reprezentowany jest głównie przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ok. 86,1% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych sektora prywatnego). Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy.

Wykres 12. Zmiany liczby podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 - 2019

Do największych grup branżowych wg klasyfikacji PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) należy działalność z kategorii handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe. Obok ogólnej liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na danym terenie i ich struktury rodzajowej ważna jest ich struktura wielkościowa. Dynamikę zmian liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Skarżysko Kościelne według wielkości zatrudnienia zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 24. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Skarżysko Kościelne wg klas wielkości w latach 2016-2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
0-9 osób	456	458	444	451
10-49 osób	14	13	13	14
50-249 osób	0	0	0	0
250-999	0	0	0	0
1000 i więcej	0	0	0	0
0-249	470	471	457	465
ogółem	470	471	457	465

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 05.03.2021 r.)

Z przedstawionych w tabeli informacji wynika, że blisko 97% wszystkich zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa (średnioroczne zatrudnienie mniej niż 10 pracowników). Większość tych firm ma charakter rodzinny i zapewnia miejsca pracy dla niewielkiej liczby osób.

Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne nie ma dużych, znaczących podmiotów gospodarczych, które zapewniałyby dużą liczbę miejsc pracy. Większe podmioty gospodarcze znajdują się na terenie miasta Skarżysko – Kamienna i należą do nich m.in.: PKP Skarżysko, MESKO S.A. (Bumar Amunicja Spółka Akcyjna), WTÓRPOL Sp. z o.o., PGE Dystrybucja S.A.

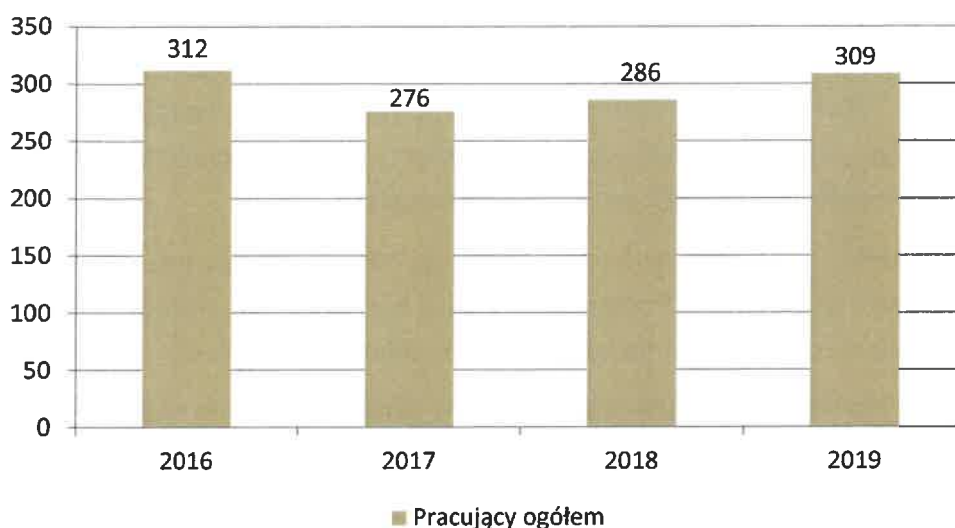
3.2. Rynek pracy

Analiza takich obszarów jak rynek pracy oraz struktura zatrudnienia w Gminie Skarżysko Kościelne nastrocza wiele trudności. Powodem jest brak danych określających liczbę osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Gmina Skarżysko Kościelne jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, wiarygodna analiza struktury zatrudnienia i rynku pracy nie jest możliwa.

Poniżej zamieszczone analizy dotyczące rynku pracy i wielkości zatrudnienia w gminie zostały oparte na danych statystycznych GUS, które nie zawierają pełnych informacji o liczbie osób zatrudnionych, w tym w rolnictwie, są więc mało reprezentatywne.

Według danych GUS, liczba osób pracujących zawodowo w Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 – 2019 ulegała nieznacznym wahaniom. W 2019 r. pracowało 309 osób. Pracujący stanowili ok. 8,5% osób w wieku produkcyjnym. Na 1000 mieszkańców pracowało 52 osoby. Jest to znacznie mniej w porównaniu do wskaźnika dla województwa świętokrzyskiego (196) oraz powiatu skarżyskiego (180), jednak mniej od wskaźnika dla Polski (255).

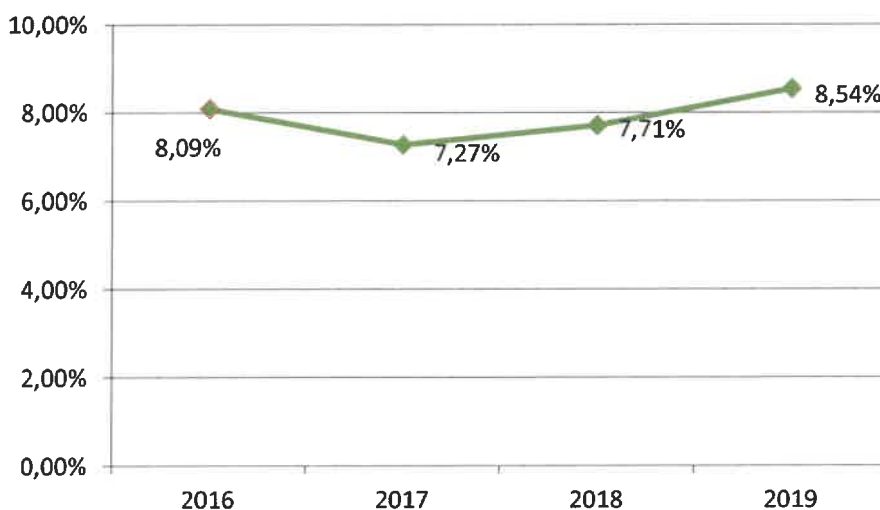
Wykres 13. Liczba osób pracujących w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 11.03.2021 r.)

Analizując strukturę pracujących pod względem płci, zauważyć można, że we wszystkich badanych latach w gminie jest więcej pracujących kobiet niż mężczyzn. Sytuacja taka może być spowodowana faktem, że to mężczyźni częściej migrują za granicę w poszukiwaniu lepiej płatnej pracy.

Wykres 14. Udział osób pracujących w grupie osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 11.03.2021 r.)

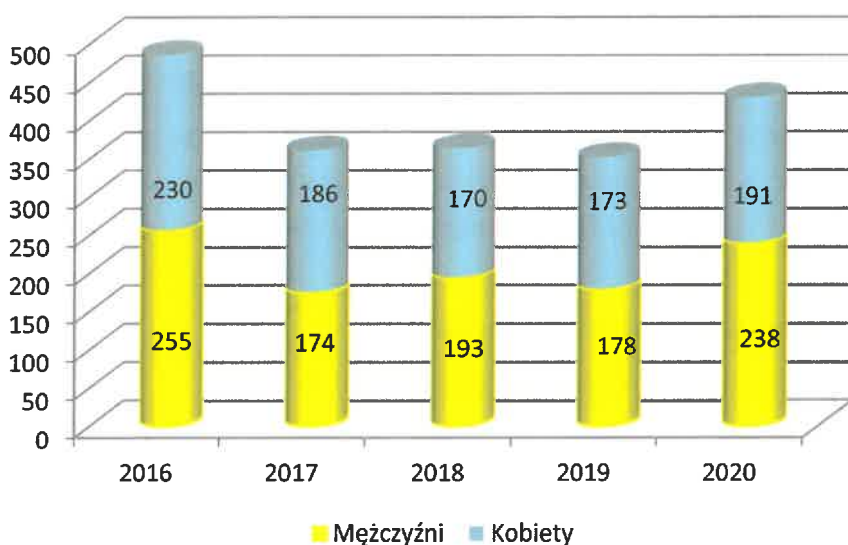
Pozytywnym zjawiskiem jest wzrastająca liczba osób pracujących (wyjątek stanowi rok 2017, gdzie nastąpił spadek liczby osób pracujących w grupie ludności w wieku produkcyjnym, stanowiącej potencjalne zasoby pracy).

Ważną kwestią związaną z sytuacją na rynku pracy jest bezrobocie, czyli zjawisko niedoboru podaży względem popytu na pracę. Na koniec grudnia 2020 r. w Gminie Skarżysko Kościelne zarejestrowanych było 429 osób bezrobotnych, tj. o 56 osób mniej niż w 2016 r. ale więcej niż w latach 2017 – 2019. Wzrost liczby osób bezrobotnych na terenie gminy po 2019 r. może

wynikać z ogólnej sytuacji pandemicznej panującej nie tylko w kraju ale na całym świecie. W wyniku wprowadzonego w marcu 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego a następnie stanu epidemii nastąpiło „zamrożenie” gospodarki a to z kolei miało wpływ na wszystkie wskaźniki rynku pracy. Wprowadzone restrykcje w pewnym stopniu przyczyniły się do ograniczenia liczby miejsc pracy czy utrudnienia w przekraczaniu granic państwa, co miało szczególne znaczenie dla osób pracujących poza granicami kraju.

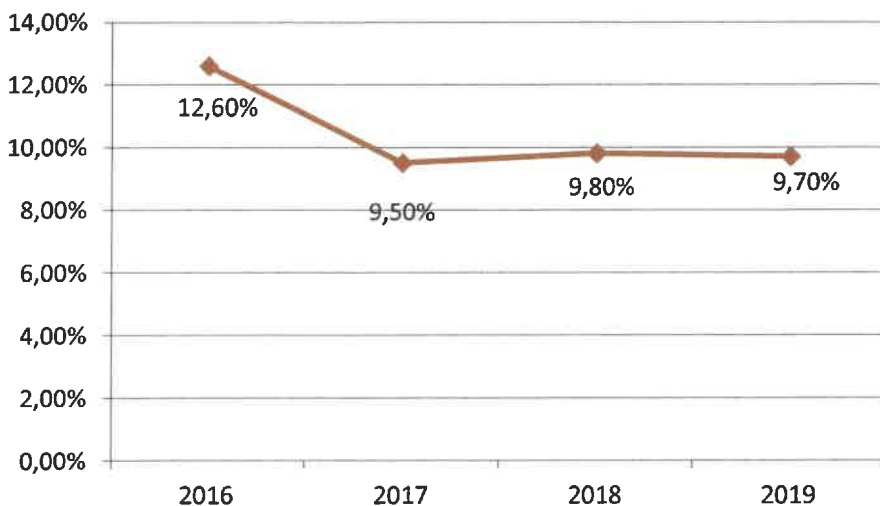
Bezrobotni z terenu Gminy Skarżysko Kościelne stanowią ok. 10,3% ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie skarżyskim. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec 2019 r. wynosi ok. 9,7%.

Wykres 15. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych W Gminie Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 – 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 10.03.2021 r.)

Wykres 16. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w grupie osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2019 (brak danych za rok 2020)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 10.03.2021 r.)

Z danych przedstawionych na wykresach wynika, że poziom bezrobocia w Gminie Skarżysko Kościelne do końca 2019 r. utrzymywał się na poziomie mniejszym niż w 2014 r. W 2020 r. nastąpił wzrost liczby osób pozostających bez pracy.

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych, dominują osoby młode, co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym. Podstawowe informacje zamieszczono w poniżej tabeli.

Tabela 25. Struktura bezrobotnych w Gminie Skarżysko Kościelne według wieku w latach 2016 - 2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni do 25 roku życia	41	34	28	35	46
Bezrobotni do 30 roku życia	94	83	69	70	84
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	140	92	108	104	127
Długotrwale bezrobotni	300	200	191	193	247

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (dostęp do bazy danych dn. 10.03.2021 r.)

W 2020 r. osoby długotrwale bezrobotne, tj. takie, których okres pozostawania bez pracy w ciągu ostatnich dwóch lat wyniósł co najmniej 12 miesięcy, stanowiły ok. 57,6% ogólnej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych.

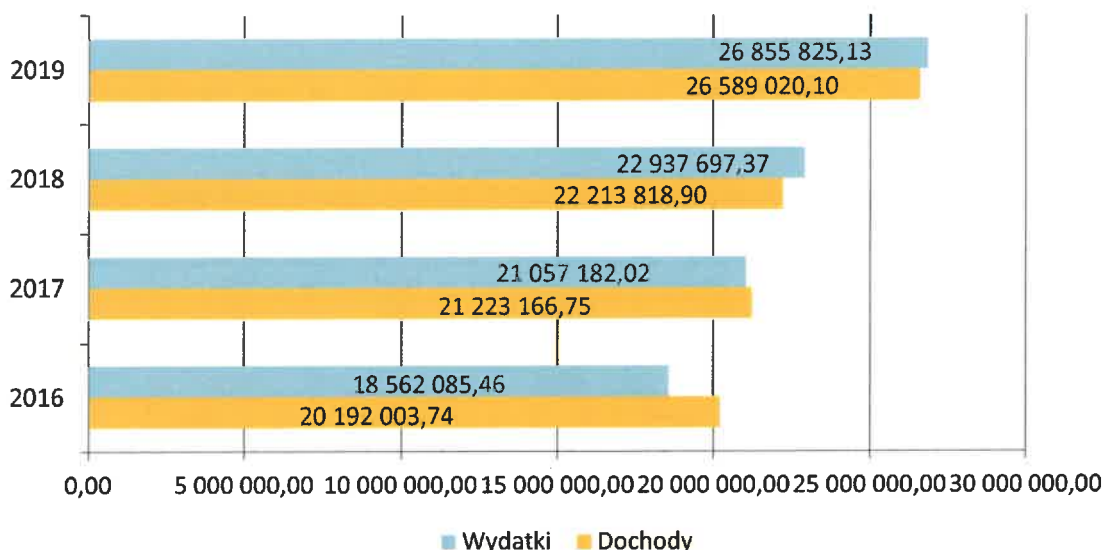
Głównym źródłem utrzymania się osób bezrobotnych na terenie gminy są prace dorywcze, sezonowe jak również pomoc społeczna i pomoc rodziny. Zabiegi te nie gwarantują stabilności finansowej rodzin, dlatego też częstym zjawiskiem jest emigracja zarobkowa.

3.3. Budżet i polityka inwestycyjna gminy

Do ważniejszych czynników decydujących o możliwościach rozwoju każdej jednostki terytorialnej są jej możliwości finansowe, które w znacznym stopniu warunkują to, jakie można na danym etapie stawiać cele oraz w jaki sposób te cele osiągać. Podstawowym elementem analizy sytuacji finansowej jest bilans dochodów i wydatków budżetowych.

Do dochodów budżetu zalicza się: dochody własne, subwencje i dotacje celowe z budżetu państwa. Wydatki budżetu najogólniej podzielić można na wydatki bieżące oraz majątkowe (inwestycyjne). Dochody i wydatki budżetu gminy na przestrzeni lat 2016-2019 pokazano na poniższym wykresie.

Wykres 17. Dochody i wydatki budżetu Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

W okresie objętym analizą w latach 2018 i 2019 wskutek podejmowanych inwestycji miały miejsce deficyty budżetowe na poziomie odpowiednio 723 878,47 zł oraz 266 805,03 zł.

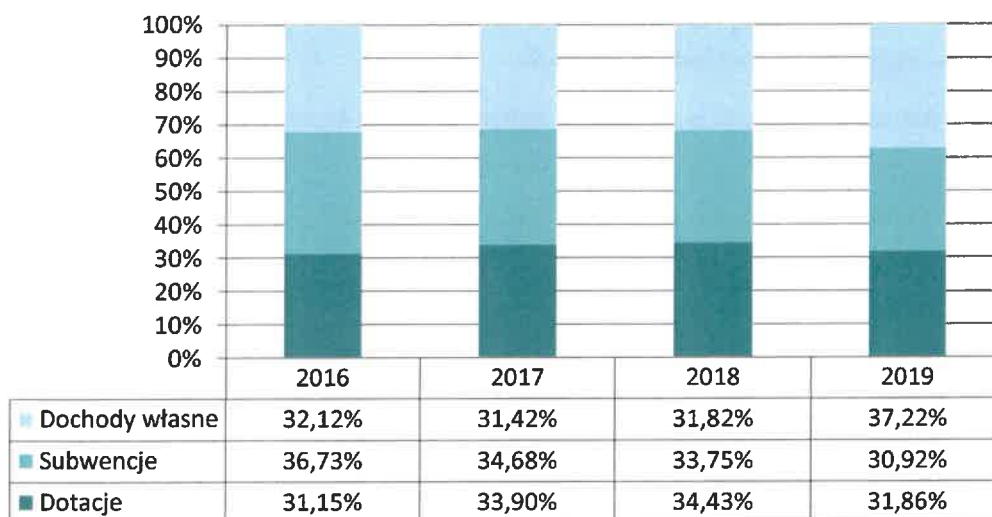
Sytuację finansową gminy obrazują także wskaźniki dochodów i wydatków ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca.

Dochody budżetu na 1 mieszkańca Gminy Skarżysko Kościelne na przestrzeni lat 2016 – 2019 systematycznie wzrastają. W 2019 r. dochód w przeliczeniu na 1 osobę w mieście wyniósł 4414,58 zł i był o 1139,85 zł wyższy w stosunku do 2016 r. Dochody przypadające na 1 mieszkańca gminy są niższe od dochodów przypadających na 1 mieszkańca Polski ale wyższe od dochodów przypadających na 1 mieszkańca województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego.

Poziom wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2019 ulegał wahaniom, ale przez większą część analizowanego przedziału czasowego zaznaczał się trend rosnący. W 2019 r. wydatki budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 osobę w gminie były na poziomie 4458,88 zł i były o 1448,49 zł wyższe w stosunku do 2016 r. Wydatki przypadające na 1 mieszkańca gminy są niższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca Polski ale wyższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca województwa świętokrzyskiego i powiatu skarżyskiego.

Szczegółowa analiza sytuacji finansowej Gminy Skarżysko Kościelne uwzględnia strukturę dochodów i wydatków. Podstawowa klasyfikacja zakłada rozróżnienie dochodów z tytułu: subwencji, dotacji oraz dochodów własnych. Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę dochodów w podziale na poszczególne rodzaje.

Wykres 18. Struktura dochodów budżetowych Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

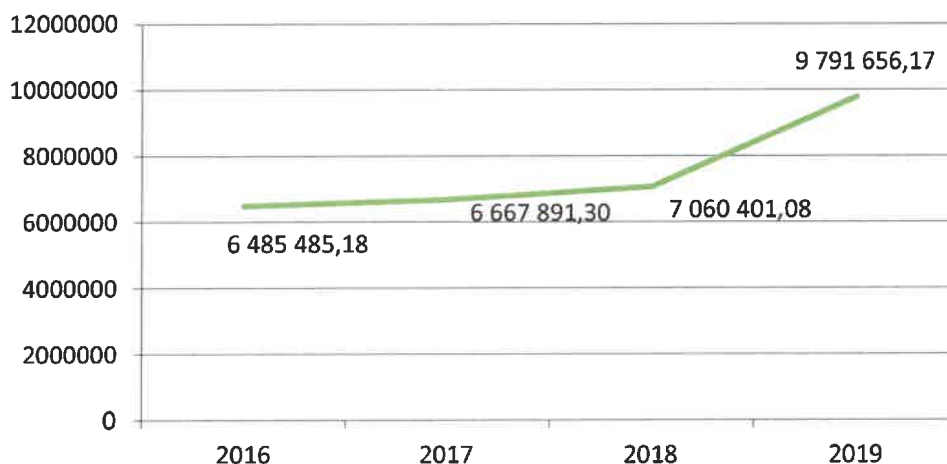
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 08.03.2021 r.)

Podstawowym rodzajem dochodów budżetowych, które warunkują możliwości rozwojowe Gminy Skarżysko Kościelne, tak jak każdej innej jednostki terytorialnej są dochody własne, czyli środki uwarunkowane poziomem lokalnej aktywności. Wysokość dochodów własnych zależy przede wszystkim od:

- Poziomu zamożności społeczności lokalnej, która odprowadza podatek dochodowy od osób fizycznych,
- Poziomu zainwestowania gminy, który wpływa na skalę dochodów z tytułu podatku CIT i podatku od nieruchomości.

Poziom dochodów własnych ulegał wahaniom na przestrzeni lat 2016 – 2019, niemniej jednak przez większą część analizowanego okresu zaznaczał się trend rosnący.

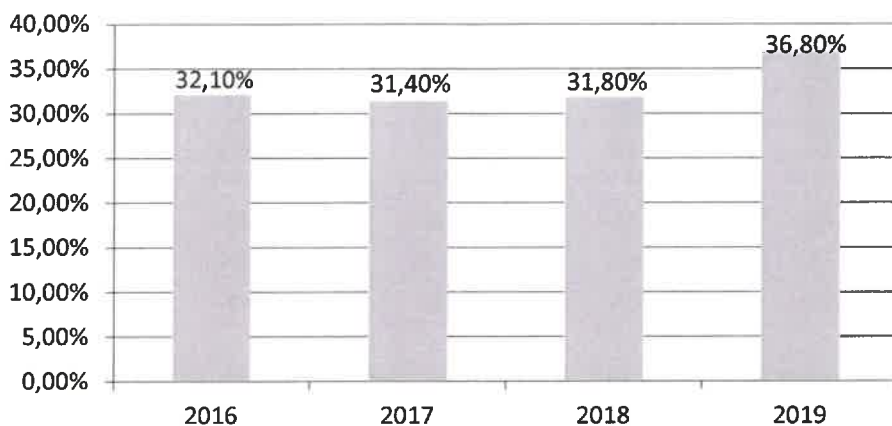
Wykres 19. Dynamika dochodów własnych budżetu Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 08.03.2021 r.)

Na podstawie dochodów budżetu ogółem oraz dochodów własnych można sprawdzić samodzielność finansową danej jednostki terytorialnej. Obrazuje ją procentowy wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem.

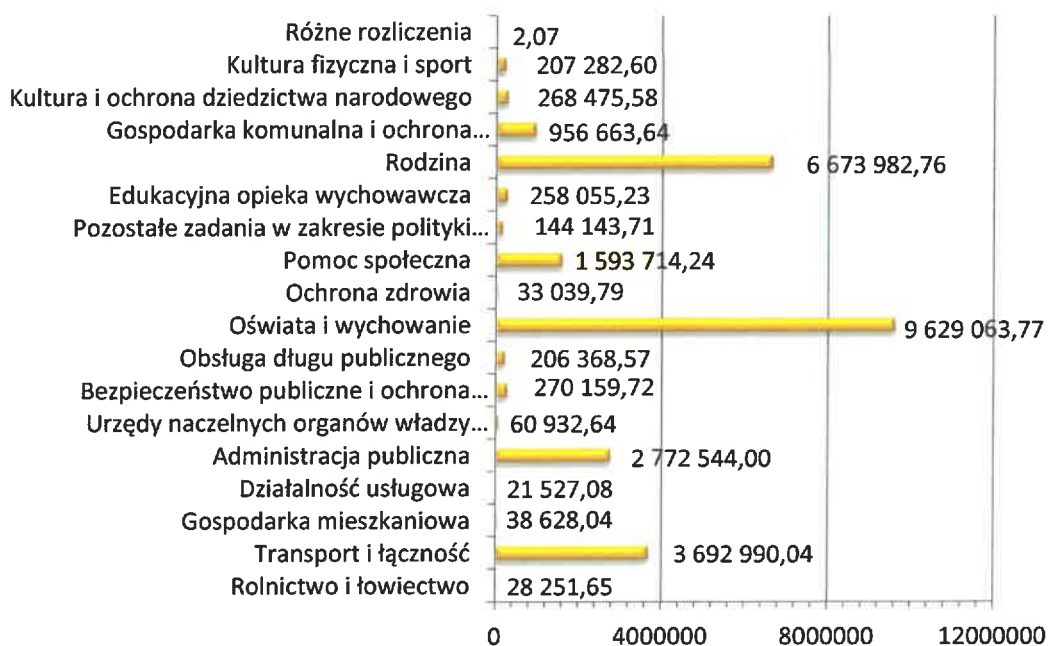
Wykres 20. Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w Gminie Skarżysko Kościelne w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp do bazy danych dn. 11.03.2021 r.)

W okresie objętym analizą tj. na przestrzeni lat 2016 – 2019 wydatki budżetowe Gminy Skarżysko Kościelne wykazują tendencję wzrostową. W latach 2018 - 2019 wydatki budżetowe przekroczyły dochody budżetowe. Strukturę wydatków budżetu gminy w 2019 r. według działów obrazuje poniższy wykres.

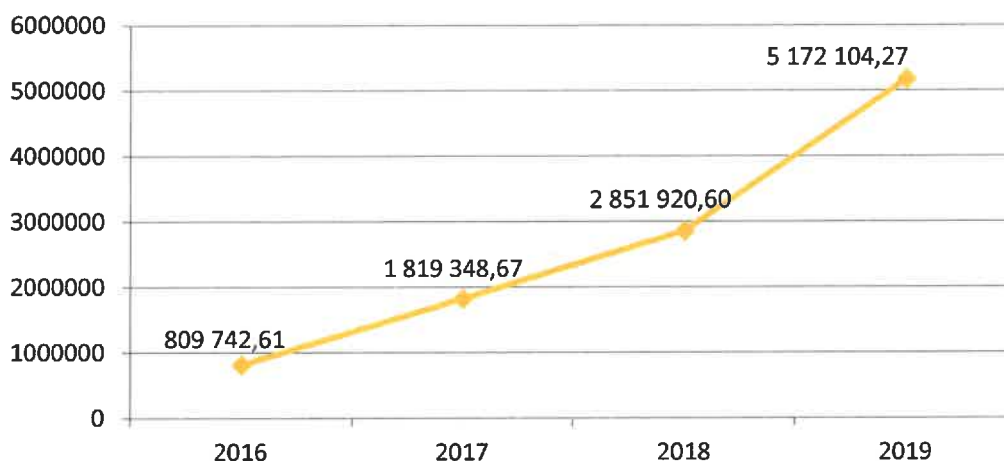
Wykres 21. Struktura wydatków budżetu Gminy Skarżysko Kościelne według rodzajów w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

Najwięcej środków finansowych miasto przeznacza na oświatę i wychowanie oraz rodzinę.

Wykres 22. Dynamika wydatków majątkowych inwestycyjnych Gminy Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2019 [w zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Skarżysko Kościelne

Z powyższego wykresu wynika, że od 2016 r. systematycznie wzrasta aktywność inwestycyjna gminy. Oznacza to, że z roku na rok Gmina Skarżysko Kościelne przeznaczająca coraz większe środki finansowe na inwestycje. W 2019 r. wydatki inwestycyjne przekroczyły 5 mln zł i były o ponad 4 mln wyższe w porównaniu do wydatków inwestycyjnych z 2016 r. Wpływ na tę sytuację miało szereg projektów infrastrukturalnych. Tak duża skala inwestycji istotnie wpłynęła na wzrost poziomu życia lokalnej społeczności, jednak spowodowała jednocześnie określone konsekwencje finansowe dla gminy.

Najważniejsze inwestycje wykonane przez Gminę Skarżysko Kościelne w latach 2016 – 2020 przedstawiono poniżej.

2016 r.

- „Przebudowa kotłowni w Szkole Podstawowej w Lipowym Polu Skarbowym”,
- „Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Skarżysko Kościelne ul. Brzozowa” - na działce o nr. ewid. 3416,
- „Budowa oświetlenia drogi gminnej nr ewid. 539 (Rudka) na istniejącej podbudowie słupowej w miejscowości Michałów”,
- „Doświetlenie odcinka drogi przy ul. Św. Anny w miejscowości Majków”,
- „Doświetlenie ulic na terenie sołectwa Skarżysko Kościelne I ” – droga nr ew. grunt. 337,
- „Wykonanie drenażu opaskowego boiska do gier zespołowych w Grzybowej Górze”,
- „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Lipowe Pole Skarbowe – nr działki 17”,
- „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Skarżysko Kościelne ul. Graniczna”,
- „Oświetlenie placu rekreacyjnego w miejscowości Grzybowa Góra”,
- „Budowa oświetlenia ul. Polnej w Skarżysku Kościelnym”.

2017 r.

- „Przebudowa drogi gminnej nr 539 (Rudka)”,
- „Wymiana pokrycia wraz dociepleniem dachu budynku Szkoły Podstawowej w Kierzu Niedźwiedzim”,

- „Budowa oświetlenia ulicy Polnej w Skarżysku Kościelnym II - zadanie dofinansowane z Funduszu Sołeckiego sołectwa Skarżysko Kościelne II”,
- „Doświetlenie ul. Św. Anny - zadanie dofinansowane z Funduszu Sołeckiego sołectwa Majków”,
- „Doświetlenie drogi w miejscowości Grzybowa Góra na działce o numerze ewidencyjnym 14”,
- „Remont mogiły powstańczej z 1863 roku w Kierzu Niedźwiedzim”,
- „Budowa oświetlenia przy ulicy Olszynki w sołectwie Skarżysko Kościelne”,
- „Wymiana pokrycia dachowego na strażnicy OSP Grzybowa Góra”,
- „Budowa oświetlenia ścieżki dydaktycznej i placu zabaw w sołectwie Lipowe Pole Plebańskie”,
- „Przebudowa drogi gminnej w Grzybowej Górze na działce nr 14”.

2018 r.

- „Rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Skarżysko Kościelne I, ul. Spacerowa (379003T)”,
- „Budowa budynku Przedszkola Samorządowego w Skarżysku Kościelnym – etap I”,
- „Budowa oświetlenia oczka wodnego w miejscowości Skarżysko Kościelne”,
- „Doświetlenie ulicy Pleśniówka”,
- „Przebudowa drogi gminnej ulica Raławicka”,
- „Profilowanie i udrożnienie rowów przy ulicy Skarbowej”.

2019 r.

- Udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji Powiatowi Skarżyskiemu na zadanie "Przebudowa drogi powiatowej Nr 0557T relacji Skarżysko-Kamienna - Mirzec Etap I",
- „Budowa odwodnienia drogi gminnej ul. Olszynki w miejscowości Skarżysko Kościelne”,
- „Rozbudowa drogi gminnej nr 379004T Świerczek- Jagodne, ul. Leśna w miejscowości Skarżysko Kościelne Etap I”,
- „Rozbudowa drogi gminnej ul. Słoneczna w miejscowości Grzybowa Góra nr 379011T”,
- „Przebudowa drogi gminnej Nr 379005T, ul. Pleśniówka w sołectwie Majków”,
- „Przebudowa drogi gminnej numer 539 (Rudka)”,
- „Budowa ul. Dworskiej - zadanie dofinansowane z funduszu sołeckiego sołectwa Skarżysko Kościelne I”,
- „Profilowanie i udrożnienie rowów przy ul. Skarbowej -zadanie dofinansowane z Funduszu Sołeckiego sołectwa Lipowe Pole Skarbowe”,
- „Wykonanie rowów odwadniających w miejscowości Majków”,
- Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie pn.: "Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi - Etap I",
- „Budowa budynku Przedszkola Samorządowego w Skarżysku Kościelnym- opracowanie dokumentacji i wykonawstwo (Etap I-III)”,

- „Rozbudowa drogi gminnej Nr 379009T w ciągu ul. Południowej w miejscowości Skarżysko Kościelne- opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej”,
- „Przebudowa drogi gminnej ul. Podlesie w miejscowości Grzybowa Góra - opracowanie koncepcji”.

2020 r.

- Udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji Powiatowi Skarżyskiemu na zadanie "Przebudowa drogi powiatowej Nr 0557T relacji Skarżysko-Kamienna - Mirzec Etap II",
- „Rozbudowa drogi gminnej nr 379004T Świerczek- Jagodne, ul. Leśna w miejscowości Skarżysko Kościelne Etap I”,
- „Przebudowa drogi gminnej ul. Podlesie w miejscowości Grzybowa Góra - opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej”,
- „Rozbudowa drogi gminnej Nr 379009T w ciągu ul. Południowej w miejscowości Skarżysko Kościelne - regulacja stanu prawnego, opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej”,
- „Budowa ul. Dworskiej - zadanie dofinansowane z funduszu sołectkiego sołectwa Skarżysko Kościelne I”,
- „Wykonanie rowów odwadniających w miejscowości Majków”,
- „Budowa budynku Przedszkola Samorządowego w Skarżysku Kościelnym- opracowanie dokumentacji i wykonawstwo (Etap I-III)”,
- Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie pn.: "Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi - Etap I",
- „Budowa altany rekreacyjnej zlokalizowanej w Centrum Kulturalno Oświatowym i Sportowym w Kierzu Niedźwiedzim - zadanie dofinansowane z funduszu sołectkiego sołectwa Kierz Niedźwiedzim”,
- „Utwardzenie dojazdu do ścieżki dydaktycznej przy placu zabaw w Lipowym Polu Plebańskim - zadanie dofinansowane z funduszu sołectkiego sołectwa Lipowe Pole Plebańskie”,
- „Doposażenie placu zabaw na Stancy Michałów - zadanie finansowane z funduszu sołectkiego sołectwa Michałów”,
- „Doposażenie Centrum Rekreacyjno-Sportowego w Świerczku - zadanie finansowane z funduszu sołectkiego sołectwa Świerczek”.

W okresie marzec – październik 2021 r. realizowana będzie inwestycja polegająca na przebudowie drogi gminnej ul. Polnej w miejscowości Skarżysko Kościelne. Na realizację przedsięwzięcia gmina pozyskała dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL). Do korzyści wynikających z realizacji przedsięwzięcia zaliczyć należy m.in.: poprawę stanu bezpieczeństwa, większą liczbę osób mogących korzystać z infrastruktury drogowej o wyższych standardach użytkowych, modernizację urządzeń związanych z drogą, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji powstających ze spalania paliw przez pojazdów poprzez zwiększenie płynności ruchu itp.

Gmina Skarżysko Kościelne podjęła kroki zmierzające do pozyskania dofinansowania na realizację kolejnych inwestycji. Gmina przygotowała propozycje projektów, które mogą mieć kluczowe znaczenie dla jej rozwoju i przedłożyła je do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego w formie fiszek (formularz zgłaszania propozycji projektów strategicznych dla rozwoju województwa świętokrzyskiego). Najważniejsze informacje na temat projektów przedstawiono w poniższych zestawieniach tabelarycznych.

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

Tabela 26. Projekty planowane do realizacji na terenie Gminy Skarżysko Kościelne

Proponowana nazwa projektu	Budowa sieci gazowniczej w Gminie Skarżysko Kościelne	Czysta energia – Gmina Skarżysko Kościelne	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi	Rozwój ekologicznego transportu na terenie Gminy Skarżysko Kościelne
Podmiot zgłaszający propozycję projektu	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne
Potencjalny realizator Projektu/Potencjalni partnerzy projektu	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne
Miejsce realizacji oraz zasięg oddziaływania projektu	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne i Gmina Skarżysko - Kamienna
Uzasadnienie dla realizacji projektu, jako projektu strategicznego dla regionu	Rozbudowa sieci gazowniczej na terenie gminy przyniesie wiele korzyści, które wpłyną na poprawę wyniku ekonomicznego gospodarstw domowych. Poprzez przyłączenie mieszkańców do sieci gazowej uzyskana zostanie wysoka sprawność energetyczna. Gaz ziemny będzie mógł być wykorzystywany np. do ogrzewania pomieszczeń, co będzie mieć korzystny wpływ na jakość powietrza. Gaz ziemny spala się bez powstawania dymu i sadzy, co powoduje, że emisja zanieczyszczeń z procesu spalania gazu ziemnego w porównaniu z emisją ze spalania paliw stałych jest znacząco mniejsza. Efekt ekologiczny projektu będzie osiągnięty nie	Zmniejszenie emisji CO ₂ poprzez wymianę pieców, zwiększenie udziału energii odnawialnej w produkcji energii w województwie świętokrzyskim poprzez montaż instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej, budynkach mieszkalnych. Realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza, wpisując się tym samym w rządowe programy walki ze smogiem. Pozwoli też na uzyskanie znacznych oszczędności finansowych. Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi przyczyni się do zmniejszenia obciążeń środowiska naturalnego. Zwiększenie wykorzystania energii promieniowania	Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju infrastruktury technicznej, poprawy jakości gleb i wód podziemnych, podniesienia warunków higienicznych i standardu życia mieszkańców Gminy Skarżysko Kościelne. Realizacja projektu spowoduje, że cały obszar gminy objęty będzie siecią kanalizacyjną. Miejscowość Kierz Niedźwiedzi jest jedynym sołectwem w gminie, które nie posiada dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej.	Przewiduje się zakup zeroemisyjnych autobusów elektrycznych lub autobusów zasilanych CNG. Inwestycja ta przyczyni się przede wszystkim do poprawy komunikacji na terenie gminy (nowe linie, częstsze kursy, tańsze bilety, wygodny i nowoczesny tabor). Zakłada się, że zwiększenie częstotliwości kursów spowoduje, że mieszkańcy gminy chętniej będą korzystać z komunikacji publicznej rezygnując z używania własnego samochodu, co w konsekwencji przeloży się na osiągnięcie drugiego ważnego założenia projektu, czyli zmniejszenia sumy zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy. Zanieczyszczenia emitowane przez pojazdy zasilane CNG są wymiennie mniejsze od emisji wprowadzanej

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

Proponowana nazwa projektu	Budowa sieci gazowniczej w Gminie Skarżysko Kościelne	Czysta energia – Gmina Skarżysko Kościelne	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi	Rozwój ekologicznego transportu na terenie Gminy Skarżysko Kościelne
<p>tylko dla Gminy Skarżysko Kościelne ale dla całego regionu.</p> <p>Opis projektu</p> <p>Projekt obejmuje rozwój infrastruktury gazowej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne. Opracowanie koncepcji gazyfikacji gminy i przygotowanie poszczególnych projektów dla miejscowości będzie odbywał się etapami a realizacja projektu będzie rozłożona na poszczególne lata.</p>	<p>stłecznego poprzez w montaż paneli fotowoltaicznych.</p> <p>Projekt obejmuje działania proekologiczne na terenie Gminy Skarżysko Kościelne: termomodernizację budynków użyteczności publicznej, montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych. W ramach projektu przewidziane jest wykonanie audytów fotowoltaicznych dla poszczególnych budynków, dokumentacji projektowej oraz montaż instancji fotowoltaicznych na budynkach. Wszystkie te działania konieczne są do osiągnięcia założonego zmniejszenia zużycia energii elektrycznej oraz cieplnej. Dodatkowo w ramach projektu</p>	<p>Projekt obejmuje rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne poprzez budowę ok. 10 km sieci kanalizacyjnej.</p>	<p>do atmosfery przez porównywalnej klasy autobusy zasilane ON. Ponadto CNG spala się bezdymnie i bez wydzielenia cząstek sadzy. Autobusy elektryczne i zasilane CNG generują również mniejszy hałas. Zastosowanie ww. rozwiązań wpisuje się doskonale w proekologiczne założenia rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne, wobec czego realizacja projektu jest w pełni uzasadniona.</p> <p>Projekt obejmuje rozwój komunikacji na terenie Gminy Skarżysko Kościelne poprzez zakup proekologicznych pojazdów zasilanych energią elektryczną lub gazem CNG. W ramach projektu przewidziane jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakup 5-ciu zeroemisyjnych autobusów elektrycznych, - Zaprojektowanie i budowa 2 stacji szybkiego ładowania, - Dla każdej stacji wykonanie niezbędnych przyłączy energetycznych, - Budowa miejsc postojowych dla autobusów przy stacjach ładowania. <p>Lub:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakup 5 niskoemisyjnych autobusów zasilanych CNG. 	

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

Proponowana nazwa projektu	Budowa sieci gazowniczej w Gminie Skarżysko Kościelne	Czysta energia – Gmina Skarżysko Kościelne	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kierz Niedźwiedzi	Rozwój ekologicznego transportu na terenie Gminy Skarżysko Kościelne
Szacowana całkowita wartość projektu (w PLN)	30 mln zł	ok. 16 mln zł	10 mln zł	15 mln zł
Planowane źródła finansowania projektu	EFRR, NFOŚiGW, wkład własny gminy	85% EFRR, 10% NFOŚiGW, wkład własny gmin, mieszkańców, 50% EFRR 50% wkład własny w ramach RPOWŚ 2021-2027	EFRR, NFOŚiGW, wkład własny gminy	EFRR, NFOŚiGW, RPOWŚ 2021-2027, wkład własny gminy
Przewidywany termin realizacji projektu	2021 - 2030	2021 - 2030	2021 - 2026	2021 - 2030

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

Tabela 27. Projekty planowane do realizacji na terenie Gminy Skarżysko Kościelne cd.

Proponowana nazwa projektu	Budowa wielofunkcyjnego boiska wraz z infrastrukturą lekkoatletyczną oraz infrastrukturą towarzyszącą tj. oświetlenie, trybuny	Rozbudowa Bazy Sportowej – Gmina Skarżysko Kościelne	Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Michałów na rzece Żarnówce
Podmiot zgłaszający propozycję projektu	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne
Potencjalny realizator Projektu/Potencjalni partnerzy projektu	Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne/Miasta Północy – Gmina Skarżysko Kamienna, Gmina Skarżysko Kościelne	Gmina Skarżysko Kościelne
Miejsce realizacji oraz zasięg oddziaływania projektu	Gmina Skarżysko Kościelne	Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Skarżysko Kościelne z oddziaływaniem na teren całego województwa świętokrzyskiego oraz ponadregionalnie.	Gmina Skarżysko Kościelne
Uzasadnienie dla realizacji projektu, jako projektu strategicznego dla regionu	Podstawowym założeniem projektu jest rozwój infrastruktury sportowej na terenie gminy Skarżysko Kościelne i rozwój kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Mieszkańcy gminy będą mieli ułatwiony dostęp bo ww. infrastruktury, co wpłynie pozytywnie na poprawę sprawności fizycznej, integrację społeczną oraz da wymierne korzyści zdrowotne. Gmina będzie mogła organizować na ww. obiekcie imprezy sportowe zapraszając na nie mieszkańców z całego regionu. Budowa boiska sportowego z infrastrukturą lekkoatletyczną wpisuje się doskonale w prozdrowotne założenia rozwoju Gminy Skarżysko Kościelne, wobec czego realizacja projektu jest w pełni uzasadniona.	Sala o wymiarach areny będzie służyć do organizowania mistrzostw, zawodów, gier zespołowych takich jak: siatkówka, koszykówka, piłka nożna halowa czy badminton.	Podstawową funkcją zbiornika jest retencja wody dla celów gospodarczych i pokrycie niedoborów wody w rzece poniżej zbiornika w okresach suszy, retencja powodziowa w okresie wezbrań, poprawienie bilansu wodnego w zlewni, magazynowanie wody dla pokrycia potrzeb użytkowników zielonych położonych w zlewni rzeki, poprawa krajobrazu, poprawa jakości wód poniżej zbiornika. Zbiornik będzie wykorzystywany także na cele rekreacyjne i rozwój agroturystyki. Stworzone zostaną korzystne warunki dla rozwoju flory i fauny wodnej.
Opis projektu	Projekt obejmuje rozwój infrastruktury sportowej na terenie Gminy Skarżysko Kościelne poprzez budowę wielofunkcyjnego boiska wraz z infrastrukturą lekkoatletyczną i infrastrukturą towarzyszącą.	Na terenie Gminy Skarżysko Kościelne zostanie wybudowana sala gimnastyczna z zapleczem socjalno-technicznym wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Obejmie ona: wykonanie odwodnienia, ciągów pieszo-	Projekt obejmuje budowę zbiornika retencyjnego w miejscowości Michałów.

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY SKARŻYSKO KOŚCIELNE

<p>Proponowana nazwa projektu</p>	<p>Budowa wielofunkcyjnego boiska wraz z infrastrukturą lekkoatletyczną oraz infrastrukturą towarzyszącą tj. oświetlenie, trybuny</p>	<p>Rozbudowa Bazy Sportowej – Gmina Skarżysko Kościelne</p>	<p>Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Michałów na rzece Żarnówce</p>
		<p>jezdnych, miejsc postojowych, energooszczędnego oświetlenia działki oraz urządzeniem terenów zieleni w ramach kompleksowego zagospodarowania terenu. Podczas prac nad projektem wykonawca ma uwzględnić wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, aby docelowo zmniejszyć zapotrzebowanie budynku szkoły (przedszkola) i sali gimnastycznej na energię. Sala o wymiarach areny 12 na 24 metry, z 1,5 metrową, wydzieloną strefą bezpieczeństwa, ma służyć do gier zespołowych: siatkówki, koszykówki, piłki nożnej halowej czy badmintona. W nowym budynku mają znaleźć się także szatnie i sanitariaty, pomieszczenie dla trenera z zapleczem sanitarnohigienicznym i pomieszczenia magazynowe. Budynek ma być przystosowany dla osób niepełnosprawnych. W ramach projektu zostanie wykonana inwentaryzacja , dokumentacja projektowa, audyty.</p>	
<p>Szacowana całkowita wartość projektu (w PLN)</p>	<p>3,5 mln zł</p>	<p>8 mln zł</p>	<p>12 mln zł</p>
<p>Planowane źródła finansowania projektu</p>	<p>NFOŚiGW, wkład własny gminy, inne</p>	<p>EFRR, NFOŚiGW, RPOWŚ 2021-2027, wkład własny gminy</p>	<p>EFRR, NFOŚiGW, wkład własny gminy</p>
<p>Przewidywany termin realizacji projektu</p>	<p>2021 - 2030</p>	<p>2021 - 2030</p>	<p>2023 - 2030</p>

